

elo

ÅR

2015

INNEHÅLL

3	ELO	3	15	SKÖTSELN AV PENSIONSSKYDDET	15	29	BOKSLUT	29
	Elo – populäraste arbetspensionsbolag	3		I pension smidigt och med rätta uppgifter	16		Styrelsens verksamhetsberättelse	30
	Verkställande direktörens översikt	4		Invalidpension först efter en rehabiliteringsbedömning	18		Principer för upprättande av bokslutet	37
	Helhetsbild av Elos verksamhet 2015	6					Resultaträkning	41
	Skatteavtrycket beskriver de skattepengar som Elos verksamhet genererar samhället	7	19	PLACERINGSVERKSAMHET	19		Balansräkning	42
	Ansvar för kunderna är kärnan i vår strategi	8		Genom placeringar tryggar vi betalningen av framtida pensioner	20		Finansieringsanalys	44
							Noter till resultaträkningen	45
							Noter till balansräkningen	49
							Koncernstruktur	69
							Elos riskhantering	70
							Styrelsens förslag till hur vinstmedlen ska disponeras	77
							Nyckeltal	78
							Guide för läsande av nyckeltalen	83
							Revisionsberättelse	85
9	ARBETSPENSIONS-FÖRSÄKRING	9	25	SÅ HÄR ARBETAR VI	25	86	FÖRVALTNING	86
	Smidiga arbetspensionsärenden för kunden	10		En enhetlig företagskultur skapar kvalitet	26		Bolagsstyrningsrapport	86
	Vi stöder våra kunder att uppnå längre och friskare yrkesbanor	12					Styrelsen	91
	Företagsfinansiering som stöd för tillväxt	14					Förvaltningsrådet	94
							Ledningsgruppen	95
							Ledningsgruppen för placeringsverksamheten	95
							Sakkunnigläkare	96
							Revisor	96

ELO – POPULÄRASTE ARBETSPENSIONSBOLAG

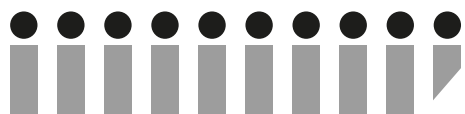
ELO

ÖMSESIDIGA ARBETSPENSIONSFÖRSÄKRINGSBOLAGET ELO är ett kundägt arbetspensionsbolag som sköter det lagstadgade arbetspensionsskyddet för arbetstagare och företagare i kundföretagen. Vi stöder våra kunder att växa och anser att en välmående arbetsgemenskap är en förutsättning för tillväxt.

Vi är Finlands populäraste arbetspensionsbolag: vart tredje företag och över 40 procent av företagarna i Finland har valt att sköta sina arbetspensionsförsäkringar i Elo. Vi ansvarar för totalt nästan 500 000 arbetstagares och företagares framtida pensioner, sköter cirka 217 000 löpande pensioner och förvaltar placeringsstillgångar till ett värde av 20,5 miljarder euro.

Vi är ett ungt bolag, men vi har långa traditioner: Elo inledde sin verksamhet den 1 januari 2014, då Pensions-Fennia och LokalTapiola Pensionsbolag fusionerades.

FÖRSÄKRADE FÖRETAGARE

85 100

PLACERINGSTILLGÅNGAR

20,5
md €

FÖRSÄKRADE ARBETSTAGARE

398 200

PENSIONSTAGARE

216 800

SAMMANDRAG AV NYCKELTALEN

	2015	2014
Bolagets storlek		
Premieinkomst, mn euro	3 157,1	3 022,9
Utbetalda pensioner och ersättningar till pensionstagare, mn euro	2 857,6	2 731,9
Utbetalda pensioner och andra ersättningar, mn euro *)	3 146,8	3 057,0
Ansvarsskuld, mn euro	17 849,7	17 078,6
Utjämningsbelopp, mn euro	461,6	463,0
Placeringsstillgångar till verkligt värde, mn euro	20 513,6	19 615,8
ArPL-lönesumma, mn euro	11 258,1	11 025,9
FöPL-arbetsinkomstsumma, mn euro	1 888,0	1 937,1
ArPL-försäkringar	46 000	46 100
ArPL-försäkrade	398 200	398 100
FöPL-försäkringar	85 100	87 400
Pensionstagare	216 800	217 400
Antal anställda (den genomsnittliga arbetsinsatsen)	458	448
Resultat		
Omkostnadsrörelsens resultat, mn euro	36,2	31,8
Driftskostnader i procent av omkostnadsrörelsens resultat	71,4 %	74,3 %
Solvenskapital, mn euro	4 042,1	4 084,0
i procent av ansvarsskulden	24,1 %	25,8 %
Exkl. utjämningsbelopp	21,4 %	22,9 %
I förhållande till solvensgränsen	2,0	2,1
Exkl. utjämningsbelopp	1,8	1,9
Nettointäkter av placeringsverksamheten på sysselsatt kapital, %	5,0 %	6,2 %

*) Utbetalda ersättningar i resultaträkningen utan kostnader för handläggning av ersättningar och verksamheten för upprätthållande av arbetsförmågan.

VI UTVECKLADE VÅR VERKSAMHET FÖR ATT ALLT BÄTTRE KUNNA STÖDA VÅRA KUNDER

Elos andra verksamhetsår 2015 var på många sätt ett lyckat år. Vi tog effektivt hand om vår grundläggande uppgift att sköta pensionsskyddet och bevarade vår starka marknadsställning. Trots ett krävande placeringsår globalt sett kunde vi trygga vår solvens och uppnå en stabil avkastning på våra pensionstillgångar.

I början av juni tog jag över som Elos verkställande direktör efter Lasse Heiniö som ledde bolaget under verksamhetens första tid. Jag kunde med glädje konstatera att vi lyckats väl med att bygga upp det nya bolaget, delvis t.o.m. bättre än förväntat.

Elo är Finlands populäraste arbetspensionsbolag: med 46 000 arbetspensionsförsäkringar som tecknats av arbetsgivare och 85 100 pensionsförsäkringar för företagare är vi marknadsledare både räknat i antalet ArPL- och FöPL-försäkringar. Vi ansvarar för nästan 500 000 arbetstagare och företagares pensionsskydd. Detta är ett stort bevis på att kunderna har förtroende för oss, vilket vi tar på allvar.

Under året färdigställdes systemprojekten i anslutning till fusionen. Nu fokuserar vi allt starkare på att utveckla våra tjänster. Skötseln av vår grundläggande uppgift och en smidig kundservice har stått i fokus även under de interna ändringsarbetena. Vi har t.ex. lyckats förkorta vår pensionshandlägningsprocess ytterligare, vilket innebär att våra pensionstagare även år 2015 i genomsnitt fick sina beslut betydligt snabbare än i de andra arbetspensionsbolagen. För oss är det viktigt att det inte uppstår ett avbrott i kundens försörjning i samband med pensionering.

Oberoende av de betydande systemprojekten var vår verksamhet fortsättningsvis kostnadseffektiv år 2015, vilket garanterar konkurrenskraftiga kundåterbärningar. I fortsättningen är Elo mer konkurrenskraftigt än någonsin, då synergieffekterna av fusionen börjar realiseras.

ETT GRÅTT EKONOMISKT ÅR

Det ekonomiska året 2015 var händelserikt och krävande såväl internationellt som i Finland. Den globala ekonomiska tillväxten var sämre än förväntad, endast cirka 3 procent. Av de stora ekonomiområdena uppvisade euroområdet och Japan en återhämtning jämfört med året innan.

I Finland uppnåddes tyvärr ingen sådan tillväxt som i det övriga euroområdet. Problemen i vår ekonomi har sina rötter i industrins tämligen ensidiga branschstruktur som koncentrerar sig på investerings- och produktionsvaror, en sämre konkurrenskraft på grund av försvagad export samt den minskade handeln med Ryssland. Konjunkturläget har redan i flera år varit svagare än normalt inom alla de viktigaste produktionsbranscherna – industri, byggverksamhet och service. Det återkommande diskussionstemat under året var därför hur man kan få riktningen att vända och skapa behövlig tillväxt och nya arbetsplatser i Finland.

Den kraftiga osäkerheten förknippad med förväntningarna på en ekonomisk tillväxt avspeglades på avkastningen på placeringsmarknaden, vilken globalt förblev anspråkslös inom nästan alla tillgångsklasser. Totalavkastningen på Elos placeringar nådde upp till

5,0 procent. Våra placeringstillgångar ökade fram till utgången av året till 20,5 miljarder euro.

Som arbetspensionsbolag har vi siktet inställt på flera årtionden framåt. Viktigare än enskilda år inom vår placeringsverksamhet är att säkerställa en god avkastning på lång sikt, med vilket vi för egen del säkrar finansieringen av framtida pensioner. Vår genomsnittliga realavkastning under fem år var 3,0 procent och den genomsnittliga realavkastningen under tio år likaså 3,0 procent.

Vår solvens var på en god nivå år 2015.

KONKURRENSKRAFT GENOM ARBETSHÄLSA

Det nuvarande ekonomiska läget medför också utmaningar för många av våra kundföretag. Vi vill stöda våra kunders konkurrenskraft genom att satsa på företagsfinansiering och arbetshälsotjänster som stärker konkurrenskraften.

Under år 2015 utvecklade vi speciellt våra arbetshälsotjänster, med vilka vi hjälper våra kundföretag att upprätthålla och förbättra personalens arbetshälsa och verksamhetsförutsättningar. Våra arbetshälsotjänster utför ett viktigt arbete inte bara med tanke på kundföretagen, utan också med tanke på hela samhället. Sjukfrånvaro och arbetsoförmåga orsakar kostnader på sammanlagt flera miljarder inom den privata sektorn i Finland varje år. Enbart inom Elo betalade vi över 300 miljoner euro i invalidpensioner år 2015.

Under året utarbetade vi t.ex. en ny webbtjänst om arbetshälsa för våra kunder, med hjälp av vilken vi kan

erbjuda värdefullt stöd speciellt för en bred grupp av små och medelstora företag.

Finansinspektionen genomförde under året en inspektion av arbetshälsoverksamhet och finansieringen av arbetshälsoprojekt i arbetspensionsbolagen. På basis av inspektionen specificerade Finansinspektionen sina anvisningar om verksamhet för hanteringen av risken för arbetsoförmåga från ingången av mars 2016. Vi anser att det är välkommet att få en klar och tydlig reglering om verksamhet för att hantera risken för arbetsoförmåga.

BEREDDA FÖR FRAMTIDEN

Lagarna som gäller pensionsreformen stadfästes i januari 2016. Målet med de ändringar som träder i kraft från ingången av 2017 är att förlänga yrkesbanorna och att minska hållbarhetsunderskottet i den offentliga ekonomin. Pensionsreformen kommer att kräva mycket arbete och även ekonomiska insatser under de närmaste åren, inte bara i Elo, utan inom hela arbetspensionsbranschen. Vi har deltagit i lagberedelsearbetet och inlett arbetet med att förnya datasystemen som ändringarna kräver. Arbetet fortsätter även innevarande år. Inom Elo är målet att genomföra reformen så smidigt som möjligt med tanke på kunderna, och därför satsar vi även på att informera om pensionsreformen.

Vi vill svara på kraven i den föränderliga verksamhetsmiljön. Vi har utrett digitaliseringens inverkan på Elo och bolagets affärsverksamhet. Kunderfarenheter har redan en viktig roll i hur bolaget styrs, men de kommer att bli ännu viktigare i den digitala världen. Vårt mål är att tillsammans med våra samarbetspartner Fennia, LokalTapiola och Turva erbjuda våra kunder den bästa servicen inom branschen.

De ekonomiska utsikterna för år 2016 är motstridiga på många sätt. Året började i en exceptionellt osäker

VÅRT MÅL ÄR ATT TILLSAMMANS MED VÅRA SAMARBETSPARTNER ERBJUDA VÅRA KUNDER DEN BÄSTA SERVICEN INOM BRANSCHEN.

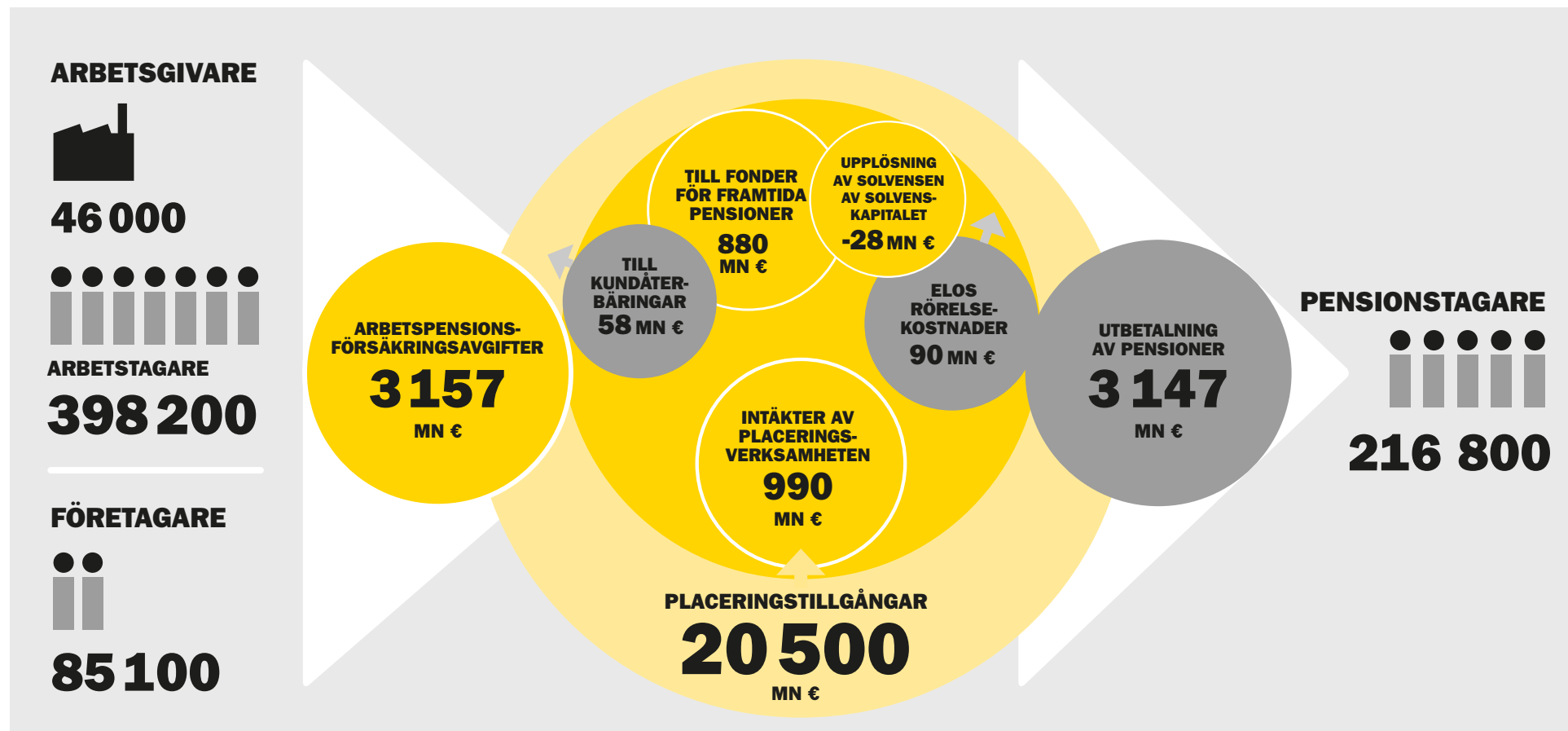
stämning på placeringsmarknaden. Finlands ekonomi vände sakta uppåt i slutet av år 2015, men någon betydande förbättring av konjunkturutsikterna är ännu inte inom synhåll. För att ekonomin i Finland ska må bra krävs en livskraftig företagsverksamhet. I Elo gör vi vårt bästa för att stöda våra kunders tillväxt och framgång.

Jag vill tacka våra kunder, samarbetspartner, personalen och Elos övriga intressegrupper för år 2015. Låt oss tillsammans göra år 2016 till ett bra år.

Satu Huber
verkställande direktör

HELHETSBLICK AV ELOS VERKSAMHET 2015

Vi försäkrar företagare och arbetstagarna i de kundföretag som tecknat en arbetspensionsförsäkring hos Elo.

Vi tryggar utbetalningen av framtida pensioner genom att placera pensionstillgångarna lönsamt och betryggande.

Arbetspensionen tryggar försörjningen för arbetstagare och företagare när de går i pension. Vi betalar ut pensioner till våra pensionstagare till rätt belopp och vid rätt tid.

SKATTEAVTRYCKET BESKRIVER DE SKATTEPENGAR SOM ELOS VERKSAMHET GENERERAR SAMHÄLLET

Skattebetalningen beskriver för egen del bolagets samhällsansvar och dess ekonomiska inverkan på samhället. Genom att offentliggöra sitt skatteavtryck uppger Elo de skatter som bolaget betalar i anslutning till sina olika funktioner.

Företagen kan rapportera om skatteavtrycket frivilligt och fritt formulerat och det finns inga etablerade modeller för att beräkna och redovisa skatteavtrycket. Rapporteringen av Elos skatteavtryck grundar sig på bolagets bokslutsuppgifter.

Skatterna för placeringsverksamheten utgörs av källskatten som uppbärs av hemstaten för placeringsavkastningen, fastighetsskatten på de direktägda fastigheterna och de icke-avdragbara indirekta skatterna på kostnader för innehav av fastighetsplaceringar och driftskostnader för placeringsverksamheten.

Försäkringsverksamhet är mervärdesskattefri service, vilket innebär att Elo inte kan dra av de indirekta skatterna som ingår i driftskostnaderna. År 2015 betalade Elo 9,0 miljoner euro i mervärdesskatt på sina anskaffningar.

Elo är en betydande sysselsättare. Arbetsgivarprestationerna för utbetalda löner och arvoden utgör en del av Elos skatteavtryck. År 2015 innehölls 10,8 miljoner euro i förskottsskatt på lönerna till Elos personal.

Som ett arbetspensionsbolag är Elos viktigaste uppgift att trygga pensionerna och att sköta utbetalningen av dem. Elo betalade sammanlagt 2 857,6 miljoner euro i pensioner år 2015, av vilka sammanlagt 559,4 miljoner euro redovisades i förskottsinnehållning till skattemyndigheterna.

BESKATTNINGEN AV PLACERINGSVERKSAMHETEN

Mn €	Nettoavkastning före skatter	Betalda skatter	Erhållna återbärningar	Nettoavkastning efter skatter	Skatter sammanlagt
Ränteintäkter	122,1			122,1	
Utdelningsintäkter	247,3	7,1	3,4	243,6	3,7
Fastighetsintäkter	70,8	0,4		70,3	0,4
Övriga intäkter och kostnader av placeringsverksamheten ¹⁾	-167,1	3,8		-170,9	3,8
Värdeförändringar i bokföringen	593,3			593,3	
Förändring av värderingsdifferenser	131,6			131,6	
Placeringsintäkter sammanlagt	997,9	11,3	3,4	990,1 ²⁾	7,9

1) Innehåller bl.a. sådana ränteposter i resultaträkningen, som inte upptas i intäkterna av placeringsverksamheten.

2) Nettointäkter av placeringsverksamheten till verkligt värde.

BESKATTNING AV ANNAN RÖRELSE

Mn €	Skattegrund	Betalda skatter
Löner till personalen	30,5	10,8
Övriga driftskostnader	72,7	9,0
Utbetalda pensioner	2 857,6	559,4

ANSVAR FÖR KUNDERNA ÄR KÄRNAN I VÅR STRATEGI

Syftet med vår existens är att utöva lagstadgad pensionsförsäkring som omfattas av den sociala tryggheten. Vi sköter arbetspensionsskyddet för arbetstagare och företagare ansvarsfullt, tillförlitligt och transparent. Vi sköter våra kunders pensionstillgångar lönsamt och betryggande. Till våra kunder hör försäkringstagare, försäkrade och pensionstagare.

EN AKTIV FINLÄNSK AKTÖR INOM ARBETSPENSIONSBANSCHEN

Inom arbetspensionsbranschen är vi en ansvarsfull och sakkunnig reformator i växelverkan med olika intressegrupper.

Våra tjänster stöder våra kundföretag och därigenom deltar vi i främjandet av Finlands ekonomiska tillväxt, sysselsättning och ett välmående arbetsliv.

SOLVENT OCH ANSVARSFULL PLACERARE

Inom Elos placeringsverksamhet är målet att uppnå en god avkastning på pensionstillgångarna, vilket stöder pensionsfinansieringen på lång sikt med beaktande av risknivån.

Vi betalar konkurrenskraftiga kundåterbärningar.

KONKURRENSKRAFTIG OCH EFFEKTIV AKTÖR

Vi arbetar effektivt och konkurrenskraftigt för att skapa mervärde för våra kunder.

Vi är konkurrenskraftiga inom alla kundsegment: Elo är alternativet nummer 1 för företagare och små och medelstora företag och ett attraktivt alternativ för storföretag.

EN SAKKUNNIG PENSIONS- SAMARBETSPARTNER

Kunden är utgångspunkten för allt det vi gör.

Tillsammans med vårt täckande och starka samarbetsnät kan vi agera lokalt nära kunderna och tillhandahålla okomplicerade och högklassiga tjänster.

VÅR MISSION

KUNDERNAS PENSION ÄR VÅR SAK

VÅR PERSONALVISION

Vi värdesätter en öppen företagskultur och samarbete, förtroende och produktivitet. Vi är en uppskattad arbetsplats, där var och en kan uppleva framgång och välbefinnande i arbetet.

Kundturné för att redogöra för arbetspensionsförsäkringen

Arbetspensionsförsäkring är ingen raketvetenskap, även om det ibland kan kännas så i ArPL- och FöPL-paragrafdjungeln. I Elo vill vi göra försäkringsärendena enkla, klara och lättförståeliga för våra kunder.

Under höstens lopp arrangerade vi en kundturné som besökte tio olika orter i Finland. Under evenemangen behandlade vi aktuella ärenden om arbetspensionsförsäkring, skötseln av försäkringen och den kommande pensionsreformen genom att bland annat visa kortfilmer. Kunderna hade möjlighet att diskutera med våra experter och få konkreta lösningar på sina problem.

Förutom att underlätta kundernas vardag vill vi också visa att det går att berätta om arbetspensionsförsäkring på ett roligt och intressant sätt. I responsen uppgav 95 procent av deltagarna att de gärna skulle delta i kundturnén på nytt.

Jukka Lehmuusaari
utvecklingschef

**ARBETS-
PENSIONS-
FÖRSÄKRING**

SMIDIGA ARBETSPENSIONSÄRENDEN FÖR KUNDEN

En lagstadgad arbetspensionsförsäkring garanterar arbetspensionsskydd för arbetstagare och företagare. Vart tredje företag och över 40 procent av företagen i Finland har valt Elo som sitt arbetspensionsförsäkringsbolag. Vi sköter våra kunders arbetspensionsförsäkringar professionellt och smidigt.

Vid utgången av år 2015 skötte Elo cirka 85 100 pensionsförsäkringar för företagare och 46 000 arbetspensionsförsäkringar som tecknats av arbetsgivare. Sammanlagt är nästan 500 000 arbetstagare och företagare försäkrade i Elo.

Vårt mål är att våra kunder ska kunna sköta sina arbetspensionsärenden så smidigt som möjligt. Kunderna kan sköta sina försäkringsärenden på önskat sätt antingen per telefon, på nätet eller genom att besöka våra samarbetspartners riksomfattande kontorsnät.

EFFEKTIVITETEN I VÅR VERKSAMHET SYNS I ÅTERBÄRINGARNA TILL KUNDERNA.

Under Elos andra verksamhetsår fokuserade vi på att utveckla nät- och telefontjänsterna. På sommaren 2015 färdigställdes systemprojekten i anslutning till fusionen, varefter vi i allt större utsträckning har kunnat koncentrera oss på att förbättra våra tjänster och verksamhetsmodeller bl.a. genom utbildning i kundservice.

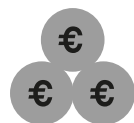
Vi fastställde hörnstenarna i Elos kundservice, dvs. kompetens, ansvarstagande och engagemang. Vårt mål är att erbjuda kunderna service som överträffar deras förväntningar i alla kundkontakter. Under år 2015 tog vår kundtjänst sammanlagt emot cirka 130 000 kundsamtal. Vi besvarade över 91 procent av samtalen inom 30 sekunder.

DEN NYA WEBBTJÄNSTEN PÅSKYNDAR ÄRENDEHANTERINGEN

På våren 2015 öppnade vi en ny webbtjänst för våra kunder, vilken innehåller mångsidigare möjligheter än tidigare att sköta sina försäkringsärenden på nätet.

Allt flera kunder väljer att sköta sina arbetspensionsförsäkringsärenden elektroniskt. Andelen årsanmälningar som lämnades i elektronisk form var redan rejält över 90 procent. Nästan 60 procent av våra ArPL-kunder och cirka 35 procent av våra FöPL-kunder använder redan nättjänsten. Av alla nya ansökningar

PREMIEINKOMST

3 157 mn €

FÖPL-FÖRSÄKRINGAR

85 100

om FöPL- och ArPL-försäkringar inlämnades över 70 procent i elektronisk form.

Vi utvecklar våra elektroniska tjänster hela tiden genom att lyssna till våra kunder. Under år 2016 kommer vi bland annat att utvidga nättjänsten med nya språkversioner.

LOKAL SERVICE VIA VÅRA SAMARBETSPARTNER

Elos tjänster finns också tillgängliga lokalt i hela Finland via våra samarbetspartners kontorsnät. Vi har ett

nära samarbete med Fennia, LokalTapiola och Turva och vi fungerar som samarbetspartner i arbetspensionsförsäkringsärenden för samtliga av dessa bolag.

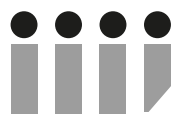
EN EFFEKTIV VERKSAMHET MINSKAR FÖRSÄKRINGSavgIFTERNA

En effektiv verksamhet och en stark solvens syns i de kundåterbäringar som arbetspensionsbolaget betalar till sina kunder och minskar arbetsgivarnas slutliga försäkringsavgift.

Under år 2015 var vår verksamhet kostnadseffektiv trots att vi färdigställde betydande systemprojekt i anslutning till fusionen. I arbetspensionsbolagen beskrivs effektiviteten med omkostnadseffektiviteten, dvs. med hur stor andel av omkostnadsinkomsten som bolaget använder för driftskostnader. Elos driftskostnader var 71,4 procent av försäkringsavgiftens omkostnadsinkomst år 2015.

För 2015 överför Elo 58,2 miljoner euro till kundåterbäringar, vilket motsvarar 0,52 procent av ArPL-lönesumman.

ARPL-FÖRSÄKRADE

398 200

ARPL-FÖRSÄKRINGAR

46 000

MARKNADSANDEL FÖR FÖPL-FÖRSÄKRINGAR

40,2%*

MARKNADSANDEL SAMMANLAGT (FÖPL + ARPL)

23,9%*

Marknadsandelar mätt enligt premieinkomst.

*preliminär uppgift

VI STÖDER VÅRA KUNDER ATT UPPNÅ LÄNGRE OCH FRISKARE YRKESBANOR

En välmående arbetsplats är en förutsättning för företagets framgång. Vi utvecklar arbetshälsan i samarbete med våra kunder genom att erbjuda stöd för en systematisk ledning av arbetshälsan.

Med hjälp av våra arbetshälsotjänster stöder vi våra kundföretag att utveckla och trygga de anställdas arbetsförmåga och verksamhetsförutsättningar. Genom förebyggande arbete strävar vi efter att minska risken för arbetsoförmåga i kundföretagen. En yrkesbana som avbryts för tidigt på grund av arbetsoförmåga är dyr både för arbetsgivaren och samhället och även för individen.

På arbetsförmågan inverkar ledarskap, kompetens, arbetsklimat, arbete och hälsa. Våra experter på arbetshälsöärenden samarbetar med kundföretagens företagsledning i hanteringen av personrisker och erbjuder stöd för en systematisk ledning av arbetshälsans olika delområden. Genom strategisk ledning av arbetsförmågan kan man inverka på sjukvårdskostnaderna, kostnaderna för arbetsoförmåga och företagets produktivitet. En handlingskraftig personal är en förutsättning för att ett företag ska uppnå sina mål.

UTVECKLINGSINTRESSET HAR ÖKAT

Bedömning av företagets nuläge och upprättandet av en plan, som ligger till grund för utvecklingsarbetet, ut-

GENOM FÖREBYGGANDE ARBETE STRÄVAR MAN EFTER ATT MINSKA RISKEN FÖR ARBETSOFORMÅGA I FÖRETAGET.

gör en viktig del av vår service. Vi erbjuder olika verktyg för kartläggningen av riskerna förknippade med de anställdas arbetshälsa i olika stora företag. Under år 2015 kunde våra kunder särskilt dra nytta av enkäten om arbetsklimatet, vilken förutom att den hjälper företagen att inleda arbetshälsöverksamhet, även stöder dem att utvecklas, då de regelbundet följer upp enkätresultaten.

I våra kundföretag har man under de senaste åren allt bättre börjat förstå vikten av ett ständigt pågående utvecklingsarbete, vilket har lett till att man aktivt inleder nya arbetshälsoprojekt. Under år 2015 genomfördes arbetshälsoprojekt med sammanlagt cirka 550 kundföretag.

Under Elos andra verksamhetsår fokuserade bolaget fortsättningsvis starkt på att ta fram nya tjänster.

DEN NYA WEBBTJÄNSTEN OM ARBETSHÄLSA STÖDER VARDAGEN I SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG

År 2015 öppnade vi en ny webbtjänst om arbetshälsa för våra kunder. Tjänsten innehåller information om hur förmansarbetet och arbetshälsan kan utvecklas varje dag samt konkreta verktyg, såsom utvecklingssamtalsblanketter och andra formulärmallar.

Ett av tjänstens delområden är en mobilapp i vilken arbetsgivaren kan följa upp sina anställdas arbetshälsa i realtid. Arbetstagarna får å sin sida hälsofrämjande sparring via appen i form av artiklar och praktiska tipslistor.

Via webbtjänsten kan vi erbjuda värdefullt stöd speciellt för små och medelstora företag som inte har en egen personaladministration. Webbtjänsten tar Elos arbetshälsokunnande till kunden, dvs. dit stödet behövs.

Vi satsade speciellt på att ta fram elektroniska tjänster och i slutet av året öppnade vi en ny webbtjänst om arbetshälsa för våra kunder. I december 2015 inledde vi samarbete med Tieto i syfte att finna nya innovativa digitala tjänster som stöder kundernas arbetshälsa.

UTBILDNINGEN FOKUSERADE PÅ FÖRMANSARBETET

Vi ordnar arbetshälsoutbildningar för våra kunder med teman som utgår från våra kundföretags behov. Många av våra kundföretag vill ha stöd i förmansarbetet och ledningen, eftersom ett gott ledarskap utgör det viktigaste delområdet vid främjandet av arbetshälsan. Utbildningsteman 2015 var därför bland annat utmaningarna i förmansarbetet, utvecklingssamtal, upprätthållande av motivationen samt förebyggandet av konflikter på arbetsplatserna.

Under året ordnade vi sammanlagt 36 utbildnings-evenemang som var öppna för alla våra kunder på nio olika orter runt om i Finland. I utbildningarna deltog sammanlagt cirka 800 representanter för våra kundföretag – förmän, ledning, personalförvaltning, företagare och andra intresserade av att utveckla sitt arbete.

Kunderna upplevde att evenemangen var mycket nyttiga: deltagarna gav utbildningarna betyget 4,3 på en skala från 1 till 5.

Vi utvecklar ständigt vårt utbildningsutbud för att det allt bättre ska stöda det arbete som utförs i våra

kundföretag. Under det gångna året byggde vi ett nytt utbildningsprogram som ger deltagarna gedigna insikter i arbetshälsa. Programmet inleds på våren 2016. Utbildningsprogrammet som består av fyra kurser kommer att ge färdigheter för en systematisk utveckling av olika delområden inom arbetshälsan.

UNDER ÅRET ORDNADE VI

36

**UTBILDNINGSEVENEMANG SOM
VAR ÖPPNA FÖR ALLA VÅRA KUNDER
PÅ NIO OLIKA ORTER RUNT
OM I FINLAND.**

HULLUNA HYVIN- VOINTIIN

VERKTYG FÖR KUNSKAPSARBETE PÅ SEMINARIET HULLUNA HYVINVOINTIIN

Hjärnans välbefinnande diskuteras speciellt i våra kundföretag som utför kunskapsarbete. Med tanke på orken och välbefinnandet i arbetet är det viktigt att kunna hantera belastning och stress av hjärnan samt att i tillräckligt god tid identifiera tecken på eventuell utmattnings.

I september 2015 ordnade vi ett seminarium Hulluna hyvinvointiin för våra kunder, på vilket ledande experter inom området delade med sig av olika synpunkter och verktyg för att hantera överbelastning, stress och tankeprocesserna. I seminariet deltog cirka 250 personer intresserade av att utveckla hjärnans välbefinnande.

FÖRETAGSFINANSIERING SOM STÖD FÖR TILLVÄXT

Elo stöder de finländska företagens tillväxt och konkurrenskraft genom mångsidiga finansieringsalternativ. Målet med vår företagsfinansiering är att finna den bästa lösningen för kundens finansieringsbehov.

Under 2015 vidareutvecklade vi samarbetet med våra samarbetspartner LokalTapiola och Fennia för att kunna erbjuda finansieringstjänster lokalt nära kunderna runt om i Finland. Vi utvecklade också samarbetet med andra finansiärer och kapitalplacerare. Vi erbjuder ofta finansiering tillsammans med andra finansieringssamarbetspartner, såsom banker, skadeförsäkringsbolag, Finnvera eller Garantia.

Företagen kan ansöka om finansiering bland annat för investeringar, företagsköp, omstruktureringar av innehav eller lån, internationalisering samt för beho-

GENOM ATT STÖDA FÖRETAGENS VERKSAMHETS-FÖRUTSÄTTNINGAR FRÄMJAR VI OCKSÅ SYSSELSÄTTNINGEN.

vet av rörelsekapital. De huvudsakliga finansieringsalternativen är investeringslån, återlån och mellanfinansiering.

Elos SMF-lån är ett nytt alternativ för finansieringsbehovet i små och medelstora företag. Lån kan beviljas ett etablerat och lönsamt företag som har en omsättning på minst en miljon euro och för vilket det kumulativa resultatet för de tre senaste räkenskapsperioderna är positivt. Produktutvecklingen och lanseringen av den nya finansieringsformen har genomförts tillsammans med Finnvera.

Elos experter på företagsfinansiering är insatta i affärsverksamheten inom många olika branscher och kan hjälpa våra kunder att strukturera en finansieringslösning också i de fall då vi inte själva kan erbjuda finansiering.

Förberedelser inför pensionsreformen

Pensionsreformen träder i kraft från ingången av 2017. De viktigaste ändringarna gäller åldersgränserna för ålderspension och intjäningsprocenten. Även två nya pensionslag tas i bruk, arbetslivspension och partiell förtida ålderspension.

I Elo vill vi att reformen ska vara så smidig och enkel som möjlig för våra kunder. År 2015 tog vi fram olika slags kundmaterial om pensionsreformen, besvarade kundernas frågor och ordnade informationsmöten för våra kundföretag. Vi förberedde oss för reformen genom att utbilda både vår egen och våra samarbetspartners personal. Vi deltog i lagberedningsarbetet och inledde ICT-projekt för att våra system ska svara mot de krav som pensionsreformen ställer. I vår elektroniska pensionstjänst får Elos kunder redan nu förhandsberäkningar av sin ålderspension räknad enligt reformen. På vår webbplats finns också en räknare, i vilken man kan kontrollera sin framtida pensionsålder genom att mata in sitt födelseår.

Satu Saulivaara
chef för pensionsrådgivningen

I PENSION SMIDIGT OCH MED RÄTTA UPPGIFTER

Att gå i pension är en unik händelse och en stor livsförändring. Vi anser att det är viktigt att våra kunder får sakkunnig och snabb service som stöd för sina pensionsbeslut. Vi utbetalar pensionerna i rätt tid och till rätt belopp – så att det inte uppstår några avbrott i våra kunders försörjning.

För majoriteten av pensionstagarna är den arbetspension som utbetalas den första vardagen varje månad deras huvudsakliga försörjning. Pensionstjänsternas främsta uppgift är att garantera att pensionerna betalas till rätt belopp och vid rätt tid till pensionstagarna. Elo betalar varje månad pension till 216 800 pensionstagare. Beloppet av de pensioner som utbetalas uppgår totalt till cirka 238 miljoner euro i månaden. År 2015 uppgick Elos pensions- och ersättningsutgift till sammanlagt 3 147 miljoner euro.

HANDLÄGGNINGEN AV PENSIONSANSÖKNINGAR VAR SNABBARE ÄN I GENOMSNITT

Under året utfärdade vi totalt cirka 22 700 pensionsbeslut på kundernas ansökan. Antalet beslut var på samma nivå som året innan.

Vårt mål är att det inte ska uppstå något avbrott i våra kunders försörjning i samband med pensioneringen. Under rapporteringsåret fick 96 procent av de sökande ett beslut på sin ansökan om ålderspension under pensionens begynnelsemånad.

VI BETALADE UT

238

MILJONER EURO I PENSIONER VARJE MÅNAD.

Inom Elo har vi lagt ner arbete på att göra handläggningsprocessen för pensionsansökningar så smidig som möjligt. Hur snabbt kunden får sitt pensionsbeslut och kan sköta sina pensionsärenden inverkar direkt på den egna livsplaneringen och vardagen. I de enkäter som vi genomfört har kunderna dessutom lyft fram snabbheten som ett av de viktigaste servicekriterierna.

Handläggningen av pensions- och rehabiliteringsansökningar var år 2015 klart snabbare jämfört såväl med året innan som med genomsnittet inom branschen. År 2015 fick pensionstagarna ett beslut på sin pensionsansökan i genomsnitt inom cirka 17 dagar, dvs. 30 procent snabbare än genomsnittet i de övriga arbetspensionsbolagen. Beslut om ålderspension utfärdades inom Elo i genomsnitt inom 38 dagar år 2015, vilket är 7 dagar snabbare än år 2014.

Handläggningen av pensionsansökningar för företagare gick ännu snabbare än så. Företagare fick ett beslut om ålderspension från Elo inom 16 dagar, vilket är 48 procent snabbare än i de övriga arbetspensionsbolagen i genomsnitt.

BESLUT AV HÖG KVALITET

Det väsentliga då det gäller besluten är att de är rätt avgjorda och följer lagen. Detta garanterar att alla pensionstagare behandlas lika. Vi övervakar att våra beslut är korrekta och följer upp att vår beslutsfunktion är enhetlig i sina beslut. Dessutom jämför våra beslutsprinciper med besvärinstansernas avgöranden.

Det faktum att 83 procent av de besvär som inlämnas till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden förkastas, vilket innebär att Elos beslut inte ändras i besvärinstansen, visar att besluten är av hög kvalitet.

Personalens kompetens och välfungerande datasystem är avgörande för att vi ska kunna ge beslut och pensionsrådgivning av hög kvalitet. Inom pensionstjänsten ordnades cirka 50 personalutbildningar år 2015. Projektet med att förnya ersättningssystemet färdigställdes under året och det nya systemet tas i bruk år 2016. Fusionen av de två arbetspensionsbolagen färdigställdes under året då vi övergick till ett enda pensionsutbetalningssystem.

SNABB OCH SAKKUNNIG SERVICE

Inom pensionstjänsterna besvarade vi år 2015 samtalen i genomsnitt inom 8 sekunder och vår svarsprocent var 99,7.

Av alla förhandsberäkningar av pensionen som gjordes åt kunderna skickades 69 procent via nätet. Våra kunder var speciellt intresserade av sitt pensionsbelopp beräknat enligt pensionsreformen som träder i kraft år 2017. Vi uppdaterade vår elektroniska räkna-re av ålderspensionen enligt pensionsreformen 2017 redan på sommaren 2015.

Andelen pensionsansökningar som inlämnades via nätet var 37 procent större än år 2014. Även andelen pensionstagare som skötte sina ärenden på nätet ökade med 28 procent från föregående år.

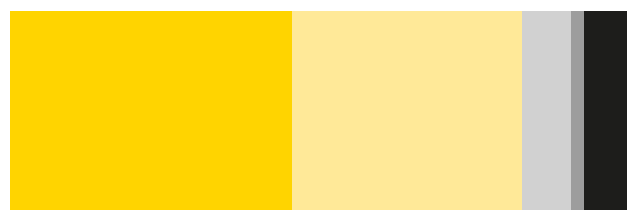
Av dem som svarade på pensionstjänsternas enkät om kundtillfredsställelsen ansåg 85 procent att de fått berömlig service. Såväl vår vänliga och sakkunniga service som våra korta handläggningstider avspeglas direkt i kundtillfredsställelsen.

År 2015 skickades pensionsutdrag till alla försäkrade som är födda i september–december samt till alla

som fyllt 60 år. Elo postade cirka 193 500 pensionsutdrag. Vi skickade ett pensionsutdrag till alla de försäkrade som inte har valt att hämta ett elektroniskt utdrag. På pensionsutdraget kan kunderna granska de uppgifter som i sinom tid ligger till grund för pensionsberäkningen.

Vi träffade våra arbetsgivarkunder på de hundratals möten och evenemang som ordnades om pensions- och rehabiliteringsärenden år 2015. Därtill informerade vi aktivt om pensionsreformens inverkan på våra kunders pensionskydd.

ANTALET PENSIONS-BESLUT PER PENSIONSSLAG 2015

Invalidpensioner 10 362 st.

Deltidspensioner 477 st.

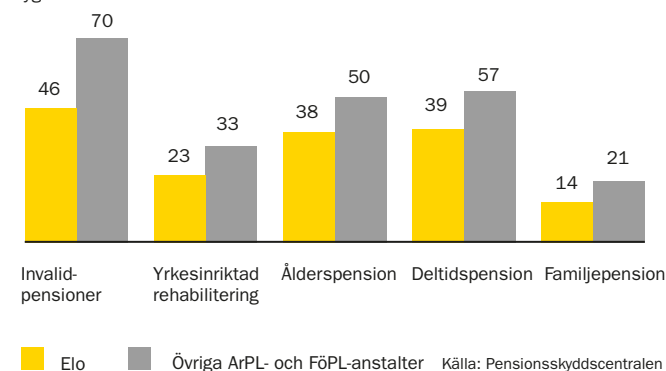
Ålderspensioner 8 443 st.

Förhandsbeslut om yrkesinriktad rehabilitering 1 593 st.

Familjepensioner 1 824 st.

PENSIONSANSÖKNINGARNAS HANDLÄGGNINGSTIDER 2015

Dygn

Invalidpensioner

Yrkesinriktad rehabilitering

Ålderspension

Deltidspension

Familjepension

Elo

Övriga ArPL- och FöPL-anstalter

Källa: Pensionskyddscentralen

INVALIDPENSION FÖRST EFTER EN REHABILITERINGSBEDÖMNING

Genom arbetspensionsrehabilitering kan man förebygga bestående arbetsförmåga. Om rehabiliteringsåtgärder inte räcker, kan invalidpension komma i fråga.

Totalt 2 200 rehabiliteringsklienter deltog i rehabilitering år 2015. Samtidigt som yrkesinriktad rehabilitering har blivit allt populärare, har även resultaten

förbättrats. Cirka 70 procent av dem som deltar i rehabilitering återvänder till arbetsmarknaden.

År 2015 utfärdade Elo sammanlagt 47 procent fler förhandsbeslut om rehabilitering, dvs. löften om att inleda rehabiliteringsåtgärder, än året innan: På ansökan utfärdade vi 1 593 förhandsbeslut om yrkesinriktad rehabilitering. Dessutom gav vi cirka 960 förhandsbeslut i samband med ett beslut om invalidpension i fall där förutsättningarna för rehabilitering uppfylldes. Vi bedömer alltid möjligheten till yrkesinriktad rehabilitering i samband med invalidpension. Genom detta förfarande strävar vi efter att avvärja bestående arbetsförmåga och att i stället främja en återgång till arbetet.

Den vanligaste orsaken till arbetspensionsrehabilitering år 2015 var sjukdomar i stöd- och rörelseorganen. De mest använda formerna av arbetspensionsrehabilitering var arbetsprövning och arbetsträning.

En rehabiliteringsplan som är ändamålsenlig med tanke på rehabiliteringsklienten och som sätts in tillräckligt god tid är väsentlig för att rehabiliteringen ska lyckas. Den genomsnittliga handläggningstiden för förhandsbeslut om yrkesinriktad rehabilitering var i Elo 23 dagar, vilket är 10 dagar snabbare än i de övriga arbetspensionsbolagen i genomsnitt.

2 200

REHABILITERINGSKLIENTER DELTOG I REHABILITERING ÅR 2015.

Under år 2015 utvecklade vi vår handläggningsprocess och våra servicemodeller för yrkesinriktad rehabilitering. Vi intensifierade också samarbetet mellan arbetstagare, arbetsgivare och företagshälsovården. De serviceleverantörer av rehabiliteringstjänster som Elo anlitar har också en viktig roll för att rehabiliteringen ska lyckas.

Om rehabiliteringsåtgärder inte räcker, kan invalidpension komma i fråga. År 2015 utfärdade vi 10 362 beslut om invalidpension. Vi handlade besluten i genomsnitt inom 46 dagar. De vanligaste orsakerna som leder till arbetsförmåga är sjukdomar i stöd- och rörelseorganen och mentala hälsoproblem.

DE MEDICINSKA ORSAKNA TILL BEVILJADE NYA INVALIDPENSIONER 2015

Sjukdomar i stöd- och rörelseorganen 31 %

Störningar i den mentala hälsan och beteendet 26 %

Tumörer 9 %

Cirkulationsstörningar 9 %

Andra orsaker 25 %

Utredning av koldioxidavtrycket stöder riskhanteringen

Vi beaktar klimatförändringen och andra miljöaspekter i våra placeringsbeslut. För att det ska finnas goda levnadsbetingelser på jorden även för kommande generationer, är det viktigt att minska växthusgasutsläppen. På vilket sätt energi produceras och används i framtiden är något som berör oss alla.

I september förra året undertecknade vi Montréal Pledge, som är ett internationellt klimatinitiativ för institutionella investerare i syfte att utreda koldioxidavtrycket. Genom att beräkna koldioxidavtrycket kan vi bättre förstå och hantera riskerna och möjligheterna förknippade med våra placeringar. Vår rapport är mer omfattande än en normal beräkning av koldioxidavtrycket, eftersom den bygger såväl på våra direkta aktieplaceringar som på våra placeringar i företagslån och fastigheter. I beräkningen beaktas vanligtvis endast koldioxidavtrycket från direkta aktieplaceringar. Koldioxidintensiteten för våra direkta aktieplaceringar är redan nu 15 procent lägre än MSCI World Index, som beskriver de utvecklade ländernas aktiemarknader.

Kirsi Keskitalo
portföljförvaltare, expert på ansvarsfulla placeringar

GENOM PLACERINGAR TRYGGAR VI BETALNINGEN AV FRAMTIDA PENSIONER

Inom Elos placeringsverksamhet är vår uppgift att placera arbetspensionstillgångarna på ett lönsamt och betryggande sätt. På så sätt sköter vi för egen del om finansieringen av framtida pensioner.

År 2015 avspeglades den kraftiga osäkerheten i anslutning till förväntningarna på en ekonomisk tillväxt i intäkterna på placeringsmarknaden och avkastningarna blev historiskt sett anspråkslösa världen över.

Totalintäkterna av Elos placeringsverksamhet var 5,0 procent och placeringarnas marknadsvärde steg

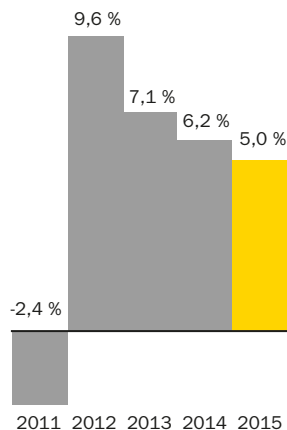
till 20,5 miljarder euro. Avkastningen var fortsatt positiv inom nästan alla tillgångsklasser och i förhållande till marknadsavkastningen var Elos avkastning på en god nivå. Placeringsavkastningen utvecklades starkt ända fram till sommaren. Under slutet av sommaren och i början av hösten ökade osäkerheten på

PLACERINGSALLOKERING 31.12.2015

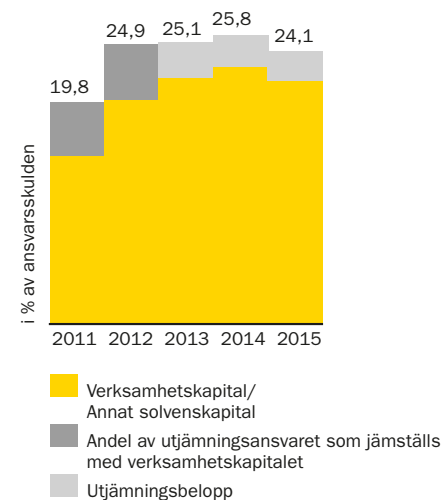
 Lånefordringar 2,9 %	 Onoterade aktieplaceringar och kapitalplaceringar 6,3 %
 Masskuldebrevslån 33,9 %	 Fastighetsplaceringar 13,7 %
 Övriga finansmarknadsinstrument och depositioner inkl. fordringar och skulder som hänför sig till placeringar 3,9 %	 Övriga placeringar (inkl. placeringar i hedgefonder) 13,3 %
 Noterade aktier 26,1 %	

PLACERINGSINTÄKTERNAS UTVECKLING 2011–2015

Siffrorna för åren 2011–2013 är pro forma -siffror, dvs. Pensions-Fennias och LokalTapiola Pensionsbolags sammanräknade siffror.

SOLVENSUTVECKLINGEN 2011–2015

Fram till år 2012 verksamhetskapitalet som räknats enligt de bestämmelser som varit gällande vid respektive tidpunkt. Siffrorna för åren 2011–2013 är pro forma -siffror, dvs. Pensions-Fennias och LokalTapiola Pensionsbolags sammanräknade siffror.

placeringsmarknaden klart, men i slutet av året vände avkastningen åter uppåt och nådde samma goda nivå som på sommaren.

Bäst av alla Elos tillgångsklasser avkastade aktieplaceringarna, som steg till 13,0 procent. Både den geografiska viktningen och fördelningen på branscher och företag lyckades väl med beaktande av det rådande marknadsläget. Avkastningen på ränteplaceringarna var noll år 2015. Fastighetsplaceringsmarknaden var fortsatt livlig och Elos avkastning på fastighetsplaceringarna steg till 6,9 procent.

Den nominella avkastningen på Elos placeringar har under fem år varit i genomsnitt 4,5 procent och under tio år i genomsnitt 4,8 procent.

För Elos placeringsår 2015 redogörs noggrannare i styrelsens verksamhetsberättelse på sidorna 33–34.

LÅNGSIKTIG OCH SJÄLVSTÄNDIG PLACERINGSVERKSAMHET

Elos mål är att uppnå en så god avkastning som möjligt på de fonderade pensionstillgångarna med fastställd risknivå i alla marknadsförhållanden. Inom placeringsverksamheten ligger tyngdpunkten på avkastningen på lång sikt, inte på att uppnå snabba vinster.

Vår placeringsverksamhet är långsiktig, självständig och oberoende. Elos styrelse fastställer varje år en placeringsplan i vilken man bland annat bestäm-

PLACERINGSTILLGÅNGAR TILL VERKLIGT VÄRDE

	31.12.2015			31.12.2014		
	mn e	%	Avkastning %	mn e	%	Avkastning %
Ränteplaceringar	8 326,4	40,6	0,0	8 467,3	43,2	3,8
Lånefordringar	585,1	2,9	3,5	589,7	3,0	3,1
Masskuldebrevslån	6 947,2	33,9	-0,3	6 806,6	34,7	4,5
Masskuldebrevslån emitterade av offentliga samfund	4 132,2	20,1	-0,4	3 736,1	19,0	3,2
Masskuldebrevslån emitterade av andra samfund	2 815,1	13,7	-0,2	3 070,5	15,7	5,9
Övriga finansmarknadsinstrument och depositioner inkl. fordringar och skulder som hänför sig till placeringar	794,1	3,9	0,1	1 071,0	5,5	0,2
Aktieplaceringar	6 659,3	32,5	13,0	6 447,1	32,9	9,8
Noterade aktier	5 360,2	26,1	11,1	5 399,0	27,5	8,0
Kapitalplaceringar	1 019,0	5,0	20,4	766,7	3,9	18,9
Onoterade aktieplaceringar	280,0	1,4	26,2	281,5	1,4	26,0
Fastighetsplaceringar	2 806,8	13,7	6,9	2 686,4	13,7	5,4
Direkta fastighetsplaceringar	2 149,6	10,5	5,3	2 154,6	11,0	4,7
Fastighetsplaceringsfonder och fondföretag	657,2	3,2	13,1	531,8	2,7	8,6
Övriga placeringar	2 721,1	13,3	2,5	2 015,0	10,3	7,1
Placeringar i hedgefonder	2 721,1	13,3	1,6	2 015,9	10,3	7,2
Tillgångsplaceringar	0,0	0,0	-	0,3	0,0	-
Övriga placeringar	0,0	0,0	-	-1,2	0,0	-
Placeringar sammanlagt	20 513,6	100,0	5,1	19 615,8	100,0	6,3
Intäkter, kostnader och driftskostnader som inte hänförs till placeringsverksamheten ¹⁾			-0,1			-0,1
Placeringar sammanlagt	20 513,6	100,0	5,0	19 615,8	100,0	6,2
Masskuldebrevsportföljens modifierade duration		3,8			3,5	

1) Innehåller bl.a. sådana ränteposter i resultaträkningen som inte upptas i placeringsintäkterna.

mer placeringarnas fördelning samt avkastnings- och riskmålen samt -begränsningarna. De olika tillgångsklasserna har välfungerande och testade placeringsprocesser som är klart förenliga med bolagets placeringsstrategi. Placeringsbeståndet har en klar struktur.

Vi strävar efter kostnadseffektivitet i vår verksamhet. Vi sköter själva majoriteten av placeringarna i de olika tillgångsklasserna. En ingående analys och en självständig värdebestämning av placeringsobjekten i samtliga tillgångsklasser samt en bred kännedom om placeringsmarknaden stöder en ansvarsfull verksamhet. Förutom direkta aktie- och räntepaceringar placerar vi vid behov även via fonder. Vi använder i allmänhet fonder inom delområden där vi inte har tillräckliga resurser för en effektiv placeringsverksamhet t.ex. inom bestämda geografiska områden.

VI FÖLJER SOLVENSEN OMSORGSFULLT

Målet med riskhanteringen inom Elos placeringsverksamhet är att trygga solvensen i alla förhållanden. Med en gemensam solvensmodell inom arbetspensionsbranschen bereder man sig för förluster inom placeringsverksamheten och strävar efter att undvika plötsliga förändringar i avgiftsnivån. I en snabbt föränderlig placeringsmiljö är det viktigt att kunna förutse och bereda sig för en negativ utveckling.

VI BEREDER OSS FÖR PLACERINGSRISKER GENOM ATT OMSORGSFULLT FÖLJA UPP DEN TOTALA RISKSTÄLLNINGEN.

Vi bereder oss för placeringsrisker genom att omsorgsfullt följa upp den totala riskställningen. Vi följer solvensmätarna kontinuerligt, t.ex. solvenskapitalet och de viktigaste risktalen inom olika tillgångsklasser. Elos solvens var på en betryggande nivå under hela år 2015. Solvenskapitalet minskade från ingången av året med 41,8 miljoner euro och uppgick till 4 042,1 miljoner euro vid årets slut. Vid utgången av år 2015 var solvenskapitalet i förhållande till ansvarsskulden 24,1 procent. Solvenskapitalet var 2,0-faldigt i förhållande till solvensgränsen.

VI BEAKTAR ANSVARSFULLHETSASPEKTERNA I VARJE PLACERINGSBESLUT

Ansvarsfullheten utgör en viktig del av Elos placeringsverksamhet och placeringarnas riskhantering. Med ansvarsfullhet avses att vi följer lagstiftning och god marknadspraxis, förbinder oss till internationella konventioner om mänskliga rättigheter, arbetsliv och miljö och att vi självständigt visar ansvar gentemot det omkringliggande samhället. Inom Elos placeringsverksamhet består ansvarsfullheten av tre delområden: ansvarsfulla förfaranden, placeringsobjektens ansvarsfulla verksamhet samt av ägarstyrning och annat inflytande.

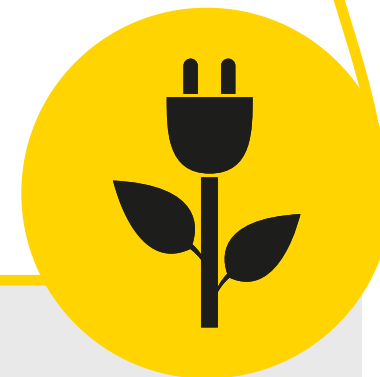
Med **ansvarsfulla förfaranden** avses omsorgsfulla placeringsprocesser och en effektiv verksamhet. Grunden för vår verksamhet utgörs av goda arbetsverktyg och en egen högklassig analys av placeringsobjekten. Även den interna övervakningen, såsom uppföljningen av att externa regelverk och interna bestämmelser iakttas, utgör en viktig del av Elos ansvarsfulla verksamhet.

Då vi bedömer **huruvida placeringsobjekten utövar en ansvarsfull verksamhet** beaktar vi de så kallade ESG-faktorerna, dvs. miljöansvar (environment), socialt ansvar (social) och god bolagsstyrning (governance). Genom att ta hänsyn till ansvarsfullhetsaspekterna strävar vi efter att ge placeringsverksam-

heten mervärde. Vi är övertygade om att företag som fungerar ansvarsfullt är företagsekonomiskt lönsamma och framgångsrika på lång sikt. Vi beaktar ansvarsfullheten som en del av placeringsanalysen. Vid analysen av placeringsobjekten använder portföljförvaltarna analysverktyg samt täckande material om företagsansvarets olika delområden.

Ägarstyrning och annat inflytande innebär att vi regelbundet träffar ledningen för de företag som vi äger och deltar i bolagsstämmorna antingen själva eller med hjälp av samarbetspartner. År 2015 deltog Elo till 97 procent på bolagsstämmorna i sina direktägda företag i Finland och utomlands. Ett av Elos mål med de regelbundna företagsmötena är att försäkra sig om att företagets affärsverksamhet är på en hållbar grund och fyller Elos ansvarsfullhetsprinciper. Om ett företag avsevärt avviker från dessa principer, försöker vi få det att korrigera sina brister. Om företaget inte korrigerar sin verksamhet, kan Elo avstå från sin placering, fastän företaget i övrigt skulle uppfylla Elos placeringsvillkor.

VI HAR UNDERTECKNAT OCH FÖRBUNDIT OSS TILL FN:S PRINCIPER FÖR ANSVARFULLA INVESTERINGAR.

VI UTVECKLAR ANSVARFULLHETSANALYSEN HELA TIDEN

Vi väljer varje år ett aktuellt tema, med hjälp av vilket vi utvecklar ansvarsfullhetsanalysen av våra placeringsobjekt. År 2015 var temat energi. Utifrån temat ordnade vi tillsammans med representanter för universitets- och företagsvärlden ett seminarium, där vi kartlade de förnybara energiformernas nuläge och marknader. Vi beräknade koldioxidavtrycket av våra direkta aktie-, ränte- och fastighetsplaceringar och förband oss att publicera resultaten varje år. Genom att underteckna Montréal Carbon Pledge var Elo med och inverkade vid

de klimatförhandlingar som hölls i Paris i december 2015, där man kunde enas om begränsningarna för att förhindra klimatuppvärmningen.

År 2015 undertecknade Elo även klimatförändrings-, vatten- och skogsprogrammen inom ramen för projektet Carbon Disclosure Project (CDP). CDP är världens största förmedlare av miljöinformation med syfte att få företagen att minska sin miljöpåverkan. Genom sin underskrift sporrar Elo bolagen att öppet rapportera om risker och möjligheter i anslutning till miljön.

ÅR 2015 INLEDDE ELO
ETT OMFATTANDE
BYGGNADSPROGRAM MED
MÅLET ATT LÅTA UPPFÖRA
CIRKA 1 000 NYA
HYRESBOSTÄDER UNDER
LOPPET AV TRE ÅR.

År 2015 genomförde Elo för första gången en kvalitetsrevision av energianvändningen i enlighet med EU:s energidirektiv. I kvalitetsrevisionen enligt den nya lagen utreddes energiförbrukningen i alla de fastigheter som Elo använder i sin verksamhet och som är i bolagets direkta ägo, hur energiförbrukningen fördelar sig på objekten och olika energislag och därtill identifierades energibesparingsmöjligheterna.

**INOM FASTIGHETSPLACERINGAR
INVESTERADE VI I EN MINSKAD
ENERGIFÖRBRUKNING**

Fastighetsinvestorare har goda möjligheter att konkret bidra till en ansvarsfull verksamhet. Genom energieffektivitet kan man t.ex. avsevärt minska koldioxidutsläppen, eftersom fastigheternas andel av koldioxidutsläppen ligger runt 10–30 procent i olika länder. Nya fastighetsplaceringsobjekt ska uppfylla de krav som ställs i fråga om läge, tomtanvändning, jordmån, planering, energiklass, uppförande och på de samarbetspartner som anlitas för projektet. Vi satsar på att minska energi- och vattenförbrukningen samt koldioxidutsläppet i de fastigheter som vi äger samt att utveckla avfallsservicen och återvinningen.

Byggprojekt är i Finland en noggrant reglerad och övervakad verksamhet vad gäller miljö- och samhällsansvarsärendena. Vi strävar efter att beakta nya föreskrifter och normer redan på förhand, så att verksamheten fyller de nya kraven redan när normerna träder i

kraft. Förebyggandet av grå ekonomi har en central roll då vi väljer samarbetspartner. Vi granskar tjänsteleverantörernas uppgifter regelbundet för att försäkra oss om att våra samarbetspartner uppfyller sina samhällsliga förpliktelser.

Elo deltar i utvecklandet av flera betydande affärskomplex. Vi är delägare i bland annat Jumbo, Sello, affärscentret Ainoa i Hagalund och Hansa-kvarteret i Åbo, i vilka över hundra affärer och företagare verkar. En av tyngdpunkterna då det gäller köpcentren är att utveckla energieffektiviteten och miljövänligheten. Som det första affärscentret i Europa uppnådde Sello LEED EB-miljöcertifiering på platinumnivå för befintliga byggnader. För att uppnå denna certifiering har man i Sello redan i flera års tid strävat efter att göra sina lokaler och sin verksamhet miljövänligare.

Vi bär ansvar för de ungas yrkesbanor

I Elo vill vi stöda långa och fortgående yrkesbanor. Det är lönsamt att satsa på begynnande yrkesbanor, eftersom de första arbetserfarenheterna i stor grad inverkar på valet av studieplats och den egna branschen och därigenom på hela yrkesbanan.

De unga har en enorm vilja att finna sin plats i arbetslivet. Vi svarar på detta intresse genom att samarbeta med läroanstalter och genom att erbjuda sommarjobb. Det långsiktiga samarbetet med läroanstalterna erbjuder de unga och deras lärare kontakter till företagsvärlden samt möjligheter för de studerande att avlägga lärdomsprov och praktik. Då vi anställer sommarjobbare ger vi tiotals unga möjlighet att skaffa sin första viktiga arbetserfarenhet och i gengäld får vi ny energi och nya idéer. Det är således en perfekt ekvation både för Elo, de unga och även för samhället.

Annette Salminen
HR-samarbetspartner

EN ENHETLIG FÖRETAGSKULTUR SKAPAR KVALITET

En stark företagskultur och gemensamma verksamhetsmodeller skapar enhetlighet och vi-anda i vårt unga bolag och säkerställer att vi kan erbjuda våra kunder bästa möjliga service.

Hörnstenarna i Elos företagskultur är "Elos sak är min sak", "Öppenhet och förtroende" samt "Kunderna och samarbetspartner i fokus". Under år 2015 finlöpade vi hörnstenarna och valde gemensamma tyngdpunk-

ter. Enligt de anställda uppnås en företagskultur enligt hörnstenarna då vi bär ansvar för Elo som helhet och agerar modigt, respekterar varandras arbete och kompetens samt delar med oss av vår kompetens för kundernas bästa.

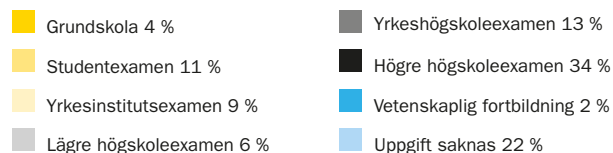
KOMPETENSEN TILLGÄNGLIG FÖR ALLA

Vi vill vara kunnigast inom branschen och därför vill våra kunder rekommendera oss. Sådan kompetens uppnås i främsta hand genom att utnyttja hela arbets-

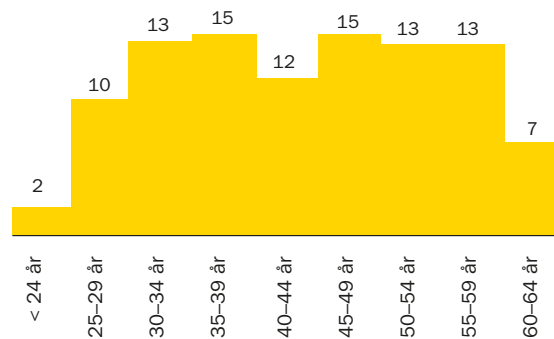
gemenskapens kompetens till godo för kunderna. Viktiga handlingssätt är då inläring i arbetet, samarbete och att dela med sig av sina kunskaper och bästa praxis. Det väsentliga är att varje anställd har den kompetens som arbetsuppgifterna kräver och är beredd att självständigt och aktivt utveckla sin yrkesskicklighet.

För att stöda möjligheterna för de anställda att dela med sig av sin kompetens inrättade vi år 2015 ett internt utbildarnätverk. Målet är att skapa ett internt utbildnings- och introduktionsnätverk med ett brett sub-

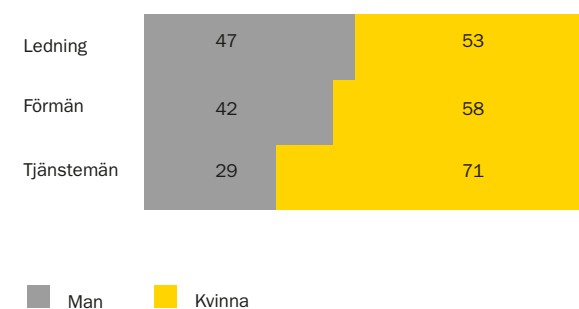
UTBILDNINGSFÖRDELNING 2015, %

ÅLDSFÖRDELNING 2015, %

KÖNSFÖRDELNING I OLIKA UPPGIFTER 2015, %

Siffrorna har avrundats till jämna tal.

stanskunnande inom Elo. Avsikten är att nätverket delar med sig av sin kompetens både inom bolaget och vid behov även externt. Utbildarnätverket kartlägger även utbildningsbehovet och deltar i utvecklingen av nya utbildningsmodeller.

DE UNGA MED I ARBETSLIVET

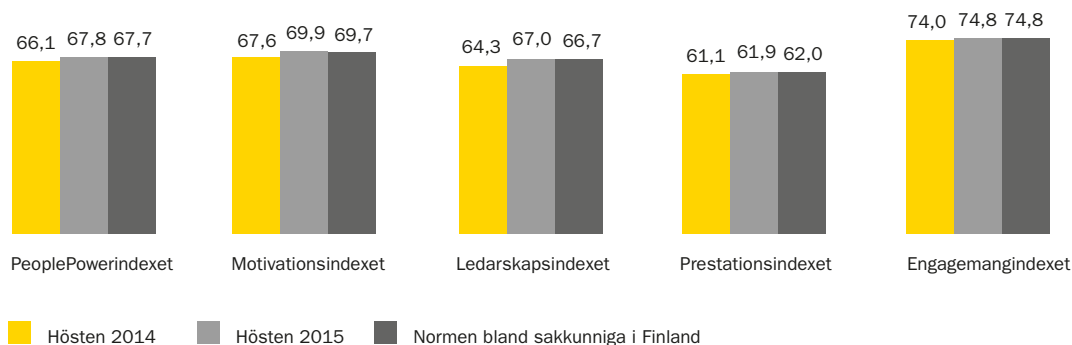
Bolaget delar även med sig av sin kompetens genom att samarbeta med läroinrättningar och erbjuda sommarjobb. Vi deltog i projektet Vastuullinen kesäduu-

DE ANSTÄLLDAS MEDELÅLDER I ELO ÄR

44
ÅR.

ni 2015 och sysselsatte studerande inom flera olika branscher. Enligt kampanjens principer för ett bra sommarjobb vill vi ge alla sökanden bra erfarenhet av att söka jobb samt erbjuda de valda personerna meningsfulla arbetsuppgifter och ge dem introduktion och vägledning under hela den tid de arbetar hos oss. Vi behandlar våra sommarjobbare rättvist och likvärdigt, betalar en rimlig lön och ingår alltid ett skriftligt arbetsavtal. När sommarjobbet tar slut utfärdar vi arbetsintyg. Vi lyckades väl i denna uppgift och

ARBETSHÄLSA, UTVECKLINGEN AV PEOPLEPOWER-INDEXET, SKALA 0–100

NYCKELTAL OM PERSONALEN 2015

Den genomsnittliga arbetsinsatsen	458
31.12.2015	
Andelen kvinnor, %	68,5
Andelen män, %	31,5
Heltidsanställda (fast anställda arbetstagare), %	90,5
Deltidsanställda (fast anställda arbetstagare), %	9,5
Visstidsanställda, %	11
Avgångsomsättningen (fast anställda arbetstagare), %	5,2
Sjukfrånvaro, dagar/person	7
Den genomsnittliga pensioneringsåldern	63,3

efter sommarsäsongen gav våra sommarjobbare Elo utmärkt respons och var beredda att rekommendera bolaget.

Det har också blivit allt viktigare för bolaget att dela med sig av sin kunskap i samarbetet med läroinrättningar. Vi samarbetar med Hanken, Haga-Helia, ämnesorganisationen för försäkringsvetenskap vid Tammerfors universitet och Aalto-universitetet. I samarbetet med läroinrättningar har de unga möjlighet att avlägga lärdomsprov och arbetspraktik. Elo deltar också i läroinrättningarnas rekryterings- och arbetslivsevenemang. Kunskap delas ömsesidigt, då de studerande t.ex. via sina lärdomsprov hämtar in ny information om branschen till Elo.

ARBETSKLIMATET HAR FÖRBÄTTRATS

Vårt mål är att utveckla Elo till en allt bättre och produktivare arbetsplats. På så sätt skapar vi förutsättningar för en framgångsrik affärsverksamhet och kan erbjuda våra kunder ett helhetsbaserat stöd. Ett rättvist och gott ledarskap genom hela organisationen är viktigt för att uppnå målet.

På hösten genomförde vi för tredje gången en personalenkät inom Elo. PeoplePower-indexet, som beskriver personalens engagemang och förutsättningar, har ytterligare förbättrats. På hösten 2015 var PeoplePower-indexet 67,8, då det ett år tidigare var 66,1 och i den första undersökningen 61,6.

Då det gäller att förbättra arbetsklimatet uppnådde vi vår mellanetapp, dvs. normen för finländska ex-

perter. Vi nöjer oss emellertid inte med detta, utan vårt mål är klättra uppåt på bedömningskalan från nöjaktig till god nivå. Goda utgångspunkter för detta är bl.a. att de anställda i Elo upplever sitt arbete som krävande, intressant och meningsfullt. De anställda värdesätter också insatserna för deras arbetshälsa och anser att bolaget har en positiv framtid.

HJÄLP I NÄRSTÅENDEVÅRDARENS VARDAG

På våren 2015 inledde Elo tillsammans med Esbo och Grankulla Närståendevårdare och Vänner rf projektet Oma Tuki som syftar till stöda personer som vårdar sina anhöriga. Projektets mål är att ge hjälp och kamratstöd åt de anställda inom Elo som redan nu eller inom en snar framtid behöver sköta sina anhöriga.

För deltagarna ordnas sammanlagt åtta träffar under åren 2015–2016, under vilka man dryftar närståendevården ur olika synvinklar. I projektet förevisas och prövas

också utrustning med vilken man kan delta i en hemmaboende och hjälpbehövande anhörigs vardag även om man själv bor längre bort.

Då befolkningen blir allt äldre hamnar allt flera arbetsföra i en situation där vården av de äldre föräldrarna kräver resurser och orsakar en känsla av otillräcklighet. Elo strävar efter att tillsammans med sin personal hitta goda handlingsmodeller som vi i fortsättningen även kan lansera vidare till våra kundföretag.

2015

BOKSLUT

Styrelsens verksamhetsberättelse	30
Principer för upprättande av bokslutet	37
Resultaträkning	41
Balansräkning	42
Finansieringsanalys	44
Noter till resultaträkningen	45
Noter till balansräkningen	49
Koncernstruktur	69
Elos riskhantering	70
Styrelsens förslag till hur vinstmedlen ska disponeras	77
Nyckeltal	78
Guide för läsande av nyckeltalen	83
Revisionsberättelse	85

STYRELSENS VERKSAMHETSBERÄTTELSE

DEN EKONOMISKA OMVÄRLDEN

Världsekonomin växte sämre än förväntat år 2015, dvs. cirka 3 procent. Konsumentprisernas stegringstakt avmattades globalt till cirka 1,5 procent framför allt på grund av prisnedgången på olja. Av de största ekonomiområdena var tillväxten i euroområdet och Japan piggare än året innan, men bägge uppvisar fortfarande en relativt låg tillväxt. I Förenta staterna var tillväxten på samma nivå som året innan, men i tillväxtekonomierna och i utvecklade ekonomier som är beroende av tillgångsmarknaden var tillväxten klart svagare än året innan. Finlands ekonomi, som är exportdriven och särskilt beroende av investeringsprodukter vände tyvärr inte uppåt på samma sätt som i de andra euroländerna.

Bakom den svaga tillväxten i den globala ekonomin finns mycket omfattande och långverkande orsaker. Sådana är sysselsättningsproblemen till följd av globaliseringen och de teknologiska strukturförändringarna samt den mycket låga nominella tillväxten i förening med överskuldssatthet, vilket inverkar på konsumtionsefterfrågan. Dessutom har framför allt Kina skapat en överkapacitet i spåren av den stimulerande skuldpolitiken efter finans krisen, vilket bromsar upp industriproduktionen globalt. År 2015 sjönk priset på råolja ytterligare med cirka 30 procent, vilket försvagade de ekonomier som är beroende av olja och andra råvaror samt av råvaruproduktionen. Det lägre energipriset bidrog överraskande inte till att förbättra konsumtionen i de utvecklade länderna, utan ledde snarare till en större sparkvot.

Förenta staterna håller redan på att nå en relativt normal ekonomisk tillväxtbana efter finanskrisen. Den amerikanska centralbanken fortsatte även normaliseringen av sin penningpolitik med en liten höjning av styrräntan i december. Överallt annanstans var ekonomierna fortfarande så pass

sköra, att centralbankerna fortsatte att stöda placeringsmarknaden även år 2015.

Speciellt tillväxtmarknaden har haft svårigheter på grund av den svaga ekonomiska tillväxtmiljön, vilket syntes i en kraftig försvagning av tillväxtekonomiernas valutor. Försvagandet av valutornas yttre värde verkar vara en väsentlig stimuleringsåtgärd för flera samhällsekonomier, vilket kan orsaka överraskande obalans i världsekonomin och på placeringsmarknaden.

UTVECKLINGEN AV ARBETSPENSIONSSYSTEMET

Finländarna lever i genomsnitt allt längre. Den genomsnittliga livstiden förutses öka även i framtiden. Arbetsmarknadsorganisationerna förhandlade under år 2014 fram en lösning för att utveckla pensionskyddet, vilken syftar till att höja den genomsnittliga pensioneringsåldern till 62,4 år fram till år 2025 och trygga tillräckliga pensioner och finansieringen av dem. Pensionsreformen godkändes i riksdagen den 20 november 2015.

Ett av de viktigaste målen med reformen är att förlänga yrkesbanorna och att minska hållbarhetsunderskottet i den offentliga ekonomin. Reformen höjer bland annat pensionsåldern gradvis och introducerar två nya pensionslag: partiell förtida ålderspension och arbetslivspension. Uppgårelsen motiverar till en längre yrkesbana, men gör det också möjligt att lätta arbetsbördan med partiell förtida ålderspension. Även de individuella behoven att gå i pension redan i förtid från tunga arbeten har beaktats, vilket är möjligt med arbetslivspension. Deltidspension frångås som pensionslag.

Elo har på samma sätt som de andra pensionsbolagen deltagit i lagberedningsarbetet och i arbetsgrupperna inom branschen. Pensionsreformen har i sin helhet krävt bety-

dande insatser, både i fråga om arbetstid och ekonomiskt, inom hela arbetssystemet och även i Elo. De största kostnaderna beror på ändringarna i datasystemen. Bolaget satsar även på att utbilda personalen och att informera kunderna. Elos mål är att verkställa reformen effektivt och att informera kunderna om reformens verkningar på ett klart och tydligt sätt.

Arbetet med att föra in reformändringarna i datasystemen inleddes år 2015. Dessutom förnyade Elo sina elektroniska tjänster så att kunderna redan sedan sommaren 2015 har fått förhandsberäkningar av ålderspensionen enligt lagstiftningen 2017.

Pensionsreformen medför också ändringar i arbetspensionsanstaltens finansiering, vilka bland annat innebär att arbetspensionsanstaltens möjligheter att placera i aktier ökar.

Under år 2015 förberedde sig Elo för ändringarna i solvensberäkningen. Solvenskravet och principerna för hur det fastställs kommer att ändra från ingången av år 2017. De uppgifter som ska rapporteras om t.ex. solvensgränsen ändras och ansvaret som är bundet till aktieavkastningen kommer att öka. Solvenskapitalet minskar år 2016, då det görs en tillfällig nedsättning i försäkringsavgiften. Därtill kommer förändringen i dödlighetsgrunden att delvis finansieras ur solvensen. Under år 2015 minskade solvensen delvis på grund av att utjämningsbeloppet för tilläggsförmånerna enligt APL överfördes till förmån för fördelningssystemet.

RESULTAT OCH SOLVENS

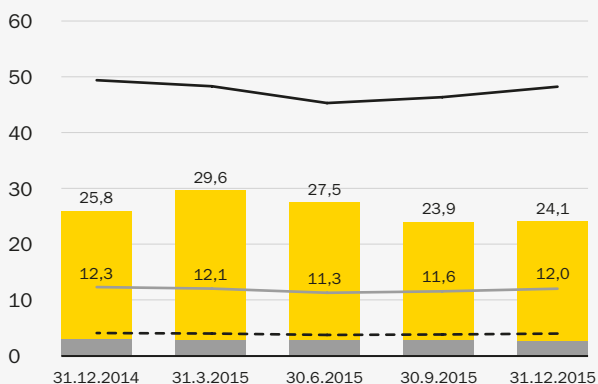
Solvenskapitalet minskade från ingången av året med 41,8 miljoner euro och uppgick vid årets slut till 4 042,1 (4 084,0) miljoner euro. Solvenskapitalet utan utjämningsbeloppet var 3 591,1 (3 620,9) miljoner euro. Vid utgången av år 2015

var solvenskapitalet i förhållande till den ansvarsskuld som används i solvensberäkningen 24,1 (25,8) procent. Motsvarande förhållande utan utjämningsbeloppet var 21,4 (22,9) procent. Solvenskapitalet var vid utgången av året 2,0-faldigt (2,1-faldigt) i förhållande till solvensgränsen. Solvenskapitalets minimibelopp var 672,2 (649,7) miljoner euro. Solvenskapitalet som används i beräkningen av kundåterbäringarna redovisas utan utjämningsbeloppet och före överföring till det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret.

SOLVENSUTVECKLINGEN 2015

Solvensnivån och dess gränser

% av ansvarsskulden

- Verksamhetskapital/Annat solvenskapital
- Utjämningsbelopp
- Solvenskapitalets maximibelopp
- Solvensgräns
- - Solvenskapitalets minimibelopp

Nettointäkterna av placeringsverksamheten enligt verkligt värde inklusive övriga ränteposter i resultaträkningen uppgick till 990,1 (1 163,8) miljoner euro. Avkastningen som gottgörs ansvarsskulden beräknad för motsvarande tid var 994,8 (821,8) miljoner euro, av vilken den andel av ansvarsskulden som är bunden till aktieavkastningen var 207,7 (150,7) miljoner euro. Resultatet av placeringsverksamheten till verkligt värde för 2015 var således -4,8 (342,0) miljoner euro. Omkostnadsrörelsens resultat var 36,2 (31,8) miljoner euro. Resultatet av försäkringsrörelsen var -1,5 (-11,3) miljoner euro. Elos totalresultat enligt de sammanräknade verkliga värdena var 29,9 (362,5) miljoner euro.

På basis av solvenskapitalet och omkostnadsrörelsens resultat överfördes 58,2 (56,4) miljoner euro i slutet av år 2015 för att användas till kundåterbäringar. Överföringen till återbäringar utgör 0,52 (0,51) procent av de försäkrades lönesumma.

Täckningen av ansvarsskulden uppfyller bestämmelserna i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden samt Finansinspektionens föreskrifter, och i beloppet har begränsningarna i de tillgångar som enligt bestämmelserna godkänns som täckning beaktats. Den förtecknade täckningen uppgick till 20 963 (20 050) miljoner euro, vilket innebär att den var 17,4 (17,3) procent större än den ansvarsskuld som ska täckas.

FÖRSÄKRINGSVERKSAMHET

Mätt i antalet försäkringar var Elo marknadsledare både i fråga om ArPL- och FöPL-försäkringar. I slutet av 2015 skötte Elo 46 015 (46 103) ArPL-försäkringar och 85 054 (87 350) FöPL-försäkringar. Vid årets slut uppgick det sammanlagda

antalet försäkrade arbetstagare och företagare i Elo till nästan en halv miljon, dvs. 483 271 (485 429) personer.

År 2015 uppgick premieinkomsten av Elos ArPL-försäkringar till 2 727,1 (2 600,0) miljoner euro och lönesumman för de ArPL-försäkrade var 11 258,1 (11 025,9) miljoner euro. Premieinkomsten av FöPL-försäkringar för företagare var 428,3 (420,7) miljoner euro och FöPL-arbetsinkomstsumman uppgick till 1 888,0 (1 937,1) miljoner euro. Kreditförluster för utestående försäkringsavgifter redovisades för 19,3 (21,0) miljoner euro under 2015.

Försäkringstagarna har möjlighet att byta pensionsbolag vid fyra tidpunkter under året, förutsatt att det gått minst ett år sedan det föregående bytet. Överföringsresultatet år 2015 var positivt för Elo räknat i antalet försäkringar netto: till bolaget överfördes 79 (-381) nya ArPL-försäkringar och 348 (-215) nya FöPL-försäkringar. Överföringarna ökade ArPL-premieinkomsten med 1,9 (-5,8) miljoner euro. Via nyförsäljning fick Elo 5 078 (5 781) ArPL-försäkringar och 7 987 (7 996) FöPL-försäkringar.

Systemprojekten i anslutning till fusionen kunde färdigställas inom Elos försäkringsprocesser år 2015, då man i början av juni övergick från separata system till att sköta försäkringarna i gemensamma system. Efter att systemprojekten hade färdigställts koncentrerade man sig under höstens lopp inom försäkringstjänsterna på att utveckla Elos gemensamma förfaranden och kundservice och bolaget inledde bland annat kundserviceutbildning.

Tack vare konversionen av försäkringshandläggnings-systemet fick kunderna tillgång till Elos nya webbtjänst för försäkringsärenden. Utvecklandet av elektroniska tjänster som påskyndar och underlättar ärendehantering har fortsatt under hela rapporteringsåret. Andelen årsanmälningar som kunderna lämnade in i elektronisk form var redan rejält

över 90 procent. Över 70 procent av ansökningarna om ArPL- och FöPL-försäkring mottogs elektroniskt.

PENSIONSTJÄNSTER

År 2015 utfärdades på ansökan sammanlagt 22 700 (23 100) pensionsbeslut.

Elo betalade varje månad pension till cirka 216 800 (217 400) pensionstagare och pensionerna uppgick sammanlagt till cirka 238,1 (227,7) miljarder euro. Ålders- och invalidpensionerna var de två största ersättningsposterna. I ålderspensioner utbetalades 2 331,9 (2 194,6) miljarder euro och i invalidpensioner 321,1 (329,4) miljarder euro.

Utbetalda pensioner 2015

Pensionslag	st.	mn euro
Ålderspension	162 535	2 332
Invalidpension	24 723	321
Familjepension	28 140	188
Deltidspension	1 371	16
Sammanlagt	216 769	2 858

Beslutsverksamheten var snabb och av hög kvalitet. De pensionsökande fick i genomsnitt sina beslut år 2015 ca 17 (7) dagar eller 30 (15) procent snabbare än genomsnittet i de övriga arbetspensionsbolagen. Elo lyckades påskynda sin handläggningsprocess och besluten utfärdades 4,9 procent snabbare år 2015 än året innan. Det faktum att 83 (82) procent av de överklagade besluten förkastades i besvärnsnämnden för arbetspensionsärenden, vilket innebär att besvärnsinstansen inte ändrade Elos beslut, visar att besluten är av hög kvalitet. Motsvarande siffra för den privata sektorn var i genomsnitt ett par procentenheter lägre, dvs. 81 (80). Av dem som svarade på pensionstjänsternas enkät om kundtillfredsställelsen ansåg 85 (84) procent att de fått berömlig service.

Pensionsansökningarnas handläggningstider 2015 (dygn)

Pensionslag	Utfärdade st.	Elo	Genomsnitt	Skillnad jämfört med genomsnittet inom branschen
Invalidpension	10 362	46	70	-24
Yrkesinriktad rehabilitering	1 593	23	33	-10
Deltidspension	477	39	57	-18
Ålderspension	8 443	38	50	-12
Familjepension	1 824	14	21	-7

Inom Elo besvarades kundernas samtal snabbt, i genomsnitt inom cirka 8 sekunder och svarsprocenten var 99,7. Kunderna sköter en allt större del av sina pensionsärenden i Elos mångsidiga elektroniska tjänster. Av alla förhandsberäkningar av pensionen som gjordes åt kunderna skickades 69 (65) procent via nätet. Antalet kunder som ansökte om pension via nätet var också 37 procent större än året innan och andelen ärenden som pensionstagarna skötte via nätet ökade med 28 procent från föregående år.

Elo utvecklade sina processer och servicemodeller för yrkesinriktad rehabilitering under år 2015. I utvecklingsarbetet har man förbättrat förutsättningarna för en lyckad rehabilitering och effektiviserat samarbetet med olika aktörer.

I slutet av år 2015 färdigställdes stora systemprojekt, då man efter fusionen övergick till gemensamma system. I slutet av året övergick Elo till ett enda system för utbetalning av pensioner. Elos nya ersättningssystemprojekt kunde färdigställas och under år 2016 använder bolaget ett enda pensionsersättningssystem till sin fulla kapacitet.

Under året gjordes förberedelser för pensionsreformen som träder i kraft år 2017. Pensionsreformen medför stora ändringar i datasystemen, och ändringsarbetena inleddes år 2015. Elo deltog också i lagberedningsarbetet och informerade aktivt sina kunder om de ändringar som pensionsrefor-

men medför. De elektroniska tjänsterna förnyades såtillvida att kunderna redan från sommaren 2015 har fått förhandsberäkningar av ålderspensionen enligt lagstiftningen 2017.

HANTERINGEN AV RISKEN FÖR ARBETSOFORMÅGA

Elo tillhandahåller arbetshälsotjänster med vilka det stöder åtgärder för att utveckla arbetshälsan och för att förlänga yrkesbanorna i sina kundföretag. Genom förebyggande arbete strävar bolaget efter att minska risken för arbetsförmåga i företagen.

Under år 2015 genomfördes arbetshälsoprojekt med sammanlagt cirka 550 kundföretag. Bolaget ordnade 36 arbetshälsoutbildningar som var öppna för alla kunder och i dem deltog cirka 800 representanter för kundföretagen.

Under år 2015 satsade bolaget kraftigt på att utveckla arbetshälsotjänsterna: ett nytt utbildningsprogram med verktyg för utvecklande av olika delområden inom arbetshälsan togs fram för kunderna och dessutom öppnades en webbtjänst som särskilt betjänar små och medelstora företag.

Finansinspektionen genomförde år 2015 en inspektion av arbetspensionsbolagens arbetshälsoverksamhet och finansieringen av hälsofrämjande projekt. Vid inspektionen bedömdes Elos arbetshälsoverksamhet i enlighet med Finansinspektionens anvisningar. På basis av inspektionen förnyade Finansinspektionen sina anvisningar om verksamhet för hanteringen av risken för arbetsförmåga för arbetspensionsbolag fr.o.m. mars år 2016.

ANSVARSSKULD

Vid utgången av 2015 uppgick Elos ansvarsskuld till 17 849,7 (17 078,6) miljarder euro. I ansvarsskulden ingick cirka 2 360,8 (2 226,4) miljarder euro i ansvar som influtit av arbetstagarnas avgiftsandel.

Ansvarsskuld

mn euro	31.12.2015
Premieansvar	
Framtida pensioner	8 459,0
Fördelat tilläggsförsäkringsansvar	58,3
Ofördelat tilläggsförsäkringsansvar	597,5
Aktieavkastningsbundet tilläggsförsäkringsansvar	739,2
	9 854,0
Ersättningsansvar	
Löpande pensioner och utjämningsansvar	7 534,1
Utgjämningsbelopp	461,6
	7 995,6
Sammanlagt	17 849,7

I ersättningsansvaret ingår också ett utjämningsbelopp för ArPL-försäkringsverksamheten, som i slutet av 2015 uppgick till 451,0 (452,6) miljoner euro. Utjämningsbeloppet var på en betryggande nivå. Försäkringsrörelsens resultat var som helhet negativt år 2015. I det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret ingår de återbärningar som reserverats för ArPL-försäkringstagarna.

Pensionssystemets genomsnittliga aktieavkastning som ska överföras till ansvarsskulden var den 31 december 2015 cirka 12,32 (9,62) procent och beloppet av det aktieavkastningsbundna tilläggsförsäkringsansvaret uppgick den 31 december 2015 till cirka 739,2 (527,8) miljoner euro. Ansvarsskulden har gottgjorts med ett avkastningskrav, som totalt uppgår till 994,8 (821,8) miljoner euro. Då nettointäkterna av placeringsverksamheten till verkligt värde är 4,8 miljoner euro mindre än avkastningskravet, innebär det att solvensen i euro har minskat.

PLACERINGSVERKSAMHET

På den globala placeringsmarknaden var intäkterna anspråkslösa inom nästan alla tillgångsslag år 2015. Det

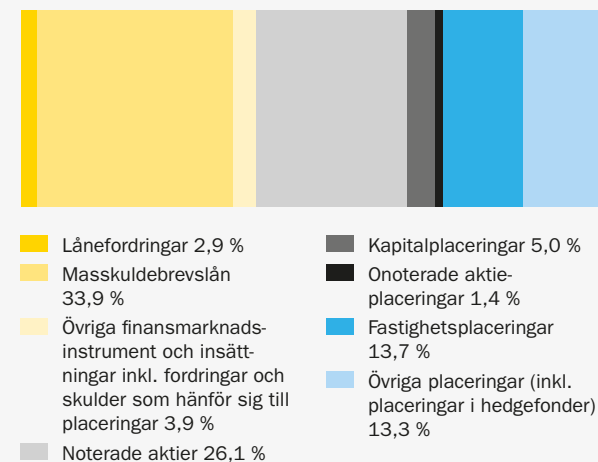
kraftiga prisfallet på olja och andra råvaror avspeglades också i intäkterna på aktie- och företagslånemarknaden. Den konstgjort låga räntenivån stöder ännu placeringsmarknaden, men penningpolitiken, som så småningom håller på att normaliseras bland annat i Förenta staterna, kommer att inverka på prissättningen av de riskfyllda tillgångsklasserna. Avmattningen av den ekonomiska tillväxten i Kina och turbulensen på aktiemarknaden i slutet av våren smittade även av sig på andra aktie- och råvarumarknader.

Totalavkastningen på Elos placeringsportfölj uppgick i slutet av juni till 5,0 (6,2) procent. I Elos placeringsportfölj gjordes lyckade allokeringsbeslut med tanke på risknivån genom att minska andelen placeringar med kreditrisk samt genom att hantera viktningen av aktieplaceringarna på olika delmarknader. Avkastningen på olika tillgångsklasser var också på en god nivå i förhållande till marknadsavkastningarna. Framför allt har placeringarna i aktie- och masskuldebrevslån spritts internationellt. Cirka var tredje av Elos samtliga placeringar är placerade i Finland.

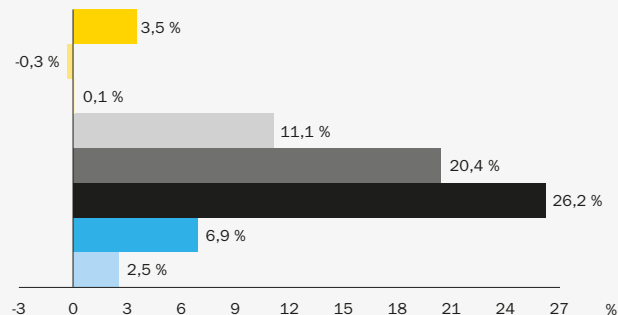
Avkastningen på aktiemarknaden varierade mycket kraftigt under året. En stark början av året efterföljdes av en kraftig nedgång på hösten, men mot slutet av året vände kurserna åter uppåt. I slutet av år 2015 var prissättningen på aktiemarknaden i västländerna högre än den genomsnittliga nivån på lång sikt. Centralbankernas stöd och avsaknaden av alternativ stödde prissättningen. Den förhöjda risken på tillväxtekonomiernas aktiemarknader inverkar däremot sänkande på prissättningen och avkastningarna på tillväxtmarknaderna var i huvudsak negativa. Företagen sänkte sina resultatprognoser ytterligare. Valutakurserna hade en ovanligt stor inverkan på aktieavkastningen. Den försvagade euron höjde speciellt avkastningen på placeringar i dollar.

Elo lyckades väl med sina aktieplaceringar. Både den geografiska viktningen och fördelningen på branscher och företag lyckades väl med beaktande av det rådande

PLACERINGSALLOKERING 31.12.2015

PLACERINGSAVKASTNING 2015

marknadsläget. Elos aktieplaceringar avkastade 13,0 (9,8) procent och de noterade aktieplaceringarna 11,1 (8,0) procent. Då flera kapitalfonder utnyttjade den livliga företagsförvärvsmarknaden steg avkastningen på kapitalplaceringar

till en utmärkt nivå på 20,4 (18,9) procent. Tack vare de stigande värdena på företag fick också Elo god avkastning på sina onoterade aktieplaceringar, 26,2 (26,0) procent. Särskilt värdena på realplaceringar fortsatte att stiga.

Den låga räntenivån, en stark aktiemarknad och centralbankernas fortsatta stimuleringsåtgärder stödde kreditriskmarknaden fram till sommaren. Avmattningen av tillväxten i Kina och utmaningarna inom olje- och gruvsektorn började trycka ner marknaden under årets andra hälft. Andelen placeringar behäftade med kreditrisk i Elos balansräkning minskades redan under våren. Viktningen i Europa hölls på en relativt hög nivå i företagslånepportföljen. Som en följd av de negativa räntorna och de försvagade avkastningsförväntningarna styrdes allokeringen av Elos placeringar i statslån fortfarande utanför euroområdet, särskilt till För-enta staterna. Andelen ränteplaceringar i tillväxtekonomier utökades något i portföljen då avkastningsförväntningarna förbättrades. Avkastningen på Elos ränteplaceringar var noll år 2015.

Avkastningen på placeringar i hedgefonder var globalt lägre än vanligt år 2015 på grund av utmaningarna i omvärlden. Elos placeringar i hedgefonder avkastade 1,6 (7,2) procent, vilket är på tämligen god nivå med tanke på den negativa utvecklingen av hedgefondsindexen, den låga avkastningsnivån på placeringsmarknaden som helhet och nollräntemiljön. Andelen placeringar i hedgefonder utökades med cirka 3 procentenheter under år 2015.

Fastighetsplaceringarnas marknaden var fortsatt livlig och transaktionsvolymen nådde redan samma nivå som under toppåren före finanskrisen. Särskilt prisen på de bästa fastigheterna fortsatte att stiga då det rådde en allt större konkurrens om dem bland köparna. Å andra sidan ökade andelen fastigheter som inte utnyttjades till fullo fortsättningsvis och även i fråga om hyresbostäder möts redan utbud och efterfrågan. Placeringsavkastningen från inhemska objekt trycktes i någon mån ner på grund av värdeminskningar. Under året inleddes ett flertal hyresbostadsprojekt och i Helsingfors färdigställdes Hotell Lilla Roberts. De direkta

fastighetsplaceringarna avkastade 5,3 (4,7) procent och fastighetsfonderna 13,1 (8,6) procent. Avkastningen på Elos inhemska fastighetsplaceringar var på samma nivå som året innan, 5,7 (5,4) procent. De internationella placeringarna gav utmärkt avkastning, 18,1 (13,0) procent.

I företagen var efterfrågan på finansiering fortfarande mindre än normalt, vilket torde bero på en svag investeringsvilja. Å andra sidan har de lån riktade till små och medelstora företag som Elos företagsfinansiering lanserade tillsammans med Finnvera fått ett gott mottagande. Lånen avkastade 3,5 (3,1) procent, vilket är på en god nivå i den rådande lågräntemiljön.

RISKHANTERING OCH RISKÖVERVAKNING

Elos andra verksamhetsår kan betraktas som mycket lyckat med tanke på riskhanteringen. Integrationsprojektet kunde genomföras planenligt och solvensen var fortsatt stark.

Den mest betydande risken för arbetspensionsbolaget utgörs av solvenshanteringen, där realiserade placeringsrisker har den största enskilda inverkan. Bolaget bör med tiden uppnå en avkastning som överstiger avkastningskravet på ansvarsskulderna så att solvensgraden inte försvagas. Placeringarnas risknivå regleras i främsta hand av de solvensregler som myndigheterna fastställer och inom ramen för vilka Elos styrelse beviljar placeringsfunktionen befogenheter att verka. Styrelsen fastställer via placeringsplanen bolagets risktagningens vilja och de allmänna målen som avser placeringarnas betryggande nivå, spridning och likviditet. I placeringsplanen fastställs de årliga avkastningsmålen och risknivån för placeringsverksamheten samt risktagningsbefogenheterna inom de gränser som styrelsen fastslår.

Elo tillämpar en solvenshanteringsmodell som det själv utvecklat. Solvensen granskas med interna modeller samt med hjälp av scenarie- och stresstest. I solvenshanteringsmodellen fastställs risktagningsnivån för placeringarna utifrån den rådande marknadssituationen, placeringsutsikterna och solvensen. Elos solvenshanteringsmodell innehåller styrelsens, verkställande ledningens, den ope-

rativa placeringsverksamhetens samt rapporterings- och övervakningsfunktionernas roller.

Elos solvensnivå försvagades något under år 2015, fastän placeringsavkastningen var positiv. Solvensnivån och risktagningens möjligheter var fortfarande på en god nivå vid utgången av året. Placeringsriskerna hölls på måttlig nivå i förhållande till risktagningsförmågan och totalrisken var i samma klass som i det föregående bokslutet. Aktierisken minskades efter kurshöjningen på våren och utökades mot slutet av sommaren. Vid utgången av året var aktierisken på samma nivå som i början av året. Kreditrisken minskades något under året.

De viktigaste operativa riskerna under 2015 hänförde sig enligt preliminär uppskattning till stora ICT-projekt. Projektet kunde genomföras framgångsrikt. Som betydande risker bedömdes också faktorer i anslutning till personalens kompetenskrav, tillräckliga resurser och allokeringen av dem. ICT- och personalriskerna medförde också utmaningar för processerna, vilka efter att systemen hade sammanslagits närmade sig Elos strategiska avsikter. Under året upprättade bolaget även en beredskapsplan och deltog i den gemensamma beredskapsövningen FATO 2015 för finansbranschen.

Huvuddelen av handlingsmodellerna inom riskhanteringen var redan etablerade år 2015 och de riskövervakande funktionerna skötte rapportering och riskkontroll enligt etablerad praxis. Under året inleddes också ett systemprojekt som efter att det färdigställs kommer att stöda utvecklingen av riskhantering och rapportering.

Bolagets riskhantering beskrivs närmare i "Elos riskhantering", som finns som bilaga till verksamhetsberättelsen.

TOTALA DRIFTSKOSTNADER

De totala driftskostnaderna uppgick år 2015 till 126,3 (128,3) miljoner euro. De driftskostnader som täcks med omkostnadsinkomsten uppgick till 90,3 (92,2) miljoner euro och de driftskostnader som täcks med intäkterna från placeringsverksamheten till 22,4 (22,4) miljoner euro. Driftskost-

naderna för verksamhet för att upprätthålla arbetsförmågan finansierades med försäkringsavgiftens invalidpensionsdel för 5,5 (4,6) miljoner euro. I de totala driftskostnaderna ingick 8,0 (9,1) miljoner euro i lagstadgade avgifter som täcks med en egen avgiftsandel.

Personalkostnadernas andel av de totala driftskostnaderna var 29,6 procent. I omkostnadsinkomst för hela året genererades 126,5 (124,1) miljoner euro. Omkostnadsrörelsens resultat uppvisade ett överskott på 36,2 (31,8) miljoner euro. Driftskostnaderna utgjorde 71,4 (74,3) procent av försäkringsavgiftens omkostnadsinkomst.

PERSONAL

År 2015 hade Elo i genomsnitt 501 (501) anställningar och arbetsinsatsen räknat i årsverken var i genomsnitt 458 (448). Av hela personalen var 89 (90) procent fast anställda och 11 (10) procent hade en visstidsanställning. Personalens medelålder var 44 (44) år. Av personalen var 68,5 (69) procent kvinnor och 31,5 (31) procent män.

Under Elos andra verksamhetsår låg tyngdpunkten inom personalarbetet fortfarande på att stärka företagskulturen och handlingssätten samt på att förenhetliga chefsarbetet. Då det gäller tyngdpunkterna i Elos personalstrategi stöddes yrkeskunskapen under året med en systematisk kompetenskartläggning, genom att inrätta ett internt utbildarnätverk samt genom att stöda chefsarbetet och främja intern arbetsrotation.

På hösten 2015 genomförde Elo sin tredje personalenkät. PeoplePower-indexet, som beskriver personalens engagemang och förutsättningar har ytterligare förbättrats. På hösten 2015 var PeoplePower-indexet 67,8, då det ett år tidigare var 66,1 och i den första undersökningen 61,6. Då det gäller att förbättra arbetsklimatet uppnåddes en mellan-etapp, dvs. normen bland finländska experter.

Ersättningens mål är att främja uppnåendet av Elos strategiska mål. Med hjälp av löne- och ersättningssystemen utvecklas arbetets lönsamhet samt personalens kompetens och engagemang. De penningersättningsformer som

tillämpas inom Elo utöver grundlön är målbonus och så kallad engångsbonus som fastställts enligt samma principer för olika personalgrupper. Inom Elo betraktas ersättningar till personalen som en helhet, som förutom penningmässiga ersättningar även innehåller täckande personalförmåner och immateriella incitament, t.ex. utvecklingsmöjligheter.

År 2015 omfattades 77 procent av personalen av målbonussystemet för personalen, 9 procent av målbonussystemet för placeringsledningen och -organisationen, 5 procent av målbonussystemet för ledningen, 5 procent av målbonussystemet för försäljningen samt 4 procent av målbonussystemet för oberoende riskhantering och rapportering. En person kan endast omfattas av ett målbonussystem åt gången. Målbonus betalas i regel en gång om året efter att utfallet av på förhand avtalade mål har redovisats.

I Elos ersättningsförklaring redogörs mer detaljerat för Elos ersättningssystem och ersättningsgrunder. Ersättningsförklaringen kan läsas på Elos webbplats www.elo.fi.

BOLAGSSTYRNING

Elos styrelse består av representanter för arbetsmarknadsparterna, kunderna och intressegrupperna. Styrelsen består av sexton ordinarie ledamöter och fyra suppleanter. Ordförande för styrelsen år 2015 var Pekka Sairanen och som vice ordförande fungerade Ann Selin och Heimo J. Aho. Styrelseledamöter var Eeva-Liisa Inkeroinen, Jari Karlson, Heikki Kauppi, Antti Kuljukka, Reija Lilja, Outi Lähtenmäki-Lindman, Jorma Malinen, Harri Miettinen, Erkki Moisander, Jussi Mustonen, Antti Neimala, Olavi Nieminen och Sinikka Näätäsaari (fr.o.m. 24.11.2015). Suppleanter var Antti Aho, Jukka Ihanus (fr.o.m. 24.11.2015), Jouko Liimainen och Daniela Yrjö-Koskinen.

Till styrelsens utnämnings- och ersättningsutskott år 2015 hörde Pekka Sairanen, Ann Selin och Heimo J. Aho. Styrelsens revisionsutskott utgjordes av Jari Karlson, Heikki Kauppi och Jussi Mustonen.

Ledamöterna i Elos förvaltningsråd väljs på den ordinarie bolagsstämman. Förvaltningsrådet har 54 ledamöter. Ord-

förande för förvaltningsrådet 2015 var Klaus Saarikallio, medan Håkan Nystrand och Ilkka Brotherus fungerade som vice ordförande.

Till förvaltningsrådets valutskott hörde år 2015 på förslag av försäkringstagarna Ilkka Brotherus, Klaus Saarikallio och Jouko Vehmas. Medlemmar i valutskottet på förslag av de försäkrade var Håkan Nystrand, Mika Varjonen och Jaana Ylitalo. Klaus Saarikallio var ordförande för förvaltningsrådet och Håkan Nystrand vice ordförande.

Lasse Heinio var verkställande direktör för Elo fram till den 31 maj 2015. Satu Huber, som var vice verkställande direktör och ställföreträdare för verkställande direktören fram till det, började som Elos verkställande direktör den 1 juni 2015.

Till Elos ledningsgrupp 2015 hörde förutom Satu Huber även Mika Ahonen (juridiska ärenden, planering och kommunikation, compliance), Matti Carpén (kundkontakter och kundkanaler, ICT), Hanna Hiidenpalo (placeringar), Mikko Karpoja (aktuariefunktionen, ansvarig försäkringsmatematiker), Erja Ketko (oberoende riskövervakning och business control), Sarianne Kirvesmäki (ekonomi och övervakning av placeringsrisker), Keijo Kouvonen (försäkringar och pensioner) och Hilikka Malinen (HR, från den 1 juni 2015).

På Elos ordinarie bolagsstämma förrättades omval av följande ledamöter som stod i tur att avgå: Mia Harkko, Johanna Heikkilä, Sauli Huikuri, Timo Jaakkola, Jussi Järventaus, Olavi Kaukonen, Timo Lepistö, Otto Mikkonen, Pekka Rantamäki, Ansu Saarela, Klaus Saarikallio, Pentti Virtanen, Janne Ylinen och Jaana Ylitalo. Till nya ledamöter i förvaltningsrådet valdes därtill Heikki Kyntäjä, Veli-Matti Kuntonen, Katariina Poskiparta, Antti Ylikorkala, Kustaa Piha, Maija Hjelt och Marko Piirainen.

Elos förvaltningsråd valde på sitt möte den 24 november 2015 Sinikka Näätäsaari till ordinarie ledamot i styrelsen i stället för Timo Vallittu och Jukka Ihanus till suppleant i stället för Katja Veirto.

Den ordinarie bolagsstämman valde revisionsammanslutningen Ernst & Young Oy till Elos revisor och som huvudansvarig revisor fungerar CGR Ulla Nykky.

Elo publicerar en separat bolagsstyrningsrapport i samband med bokslutet och verksamhetsberättelsen.

ELOS EGET KAPITAL OCH ÖVERSKOTT

Elos eget kapital bestod den 31 december 2015 av bundet eget kapital, som omfattade grundfonden på 6 693 879,47 (6 693 879,47) samt av fritt eget kapital, som omfattade säkerhetsfonden på 63 700 086,16 (60 760 058,84) euro, dispositionsfonden på 29 091 990,32 (29 091 990,32) euro samt räkenskapsperiodens vinst och vinst från tidigare räkenskapsperioder på 1 841 728,24 (1 841 728,24) euro. Elo har inte något garantikapital.

Räkenskapsperiodens överskott uppgick till 5 700,30 (2 940 027,32) euro.

Styrelsen föreslår att räkenskapsperiodens överskott på 5 700,30 euro överförs till säkerhetsfonden.

ELO OCH DESS KONCERN

Elo är ett ömsesidigt försäkringsbolag, på vars bolagsstämmor rösträtten utövas av försäkringstagarna och de försäkrade.

Vid utgången av 2015 bestod moderbolaget Elos koncern av 113 (115) bostads- och fastighetsbolag. Till koncernen hörde ytterligare fastighetsplaceringsbolaget Probus Holding Oy:s underkoncern, i vilket Elos aktieinnehav och de röstetal som aktierna medför var 79,47 procent. Tio intressebolag, av vilka de viktigaste är Avara Oy och Amplus Holding Oy, har konsoliderats i koncernen.

FRAMTIDSUTSIKTER

De ekonomiska utsikterna för år 2016 är på många sätt motstridiga. Inom de utvecklade ekonomierna bidrar konsumtionsefterfrågan fortfarande till den ekonomiska tillväxten och den stöder även produktionsvaruindustrin. Problem finns emellertid i Kina och många andra tillväxtekonomier

där man söker efter nya tillväxtmodeller som bygger på investeringar i den tunga industrin. Den industriella överkapaciteten i dessa ekonomier och de nya utbudskällorna som konkurrerar med oljemarknaden bromsar upp den globala investeringstillväxten.

Det lägre energipriset stöder privathushållens efterfrågan och produktionsfasens lönsamhet, men påvisbara verkningar har tillsvidare låtit vänta på sig. Finlands ekonomi vände svagt uppåt i slutet av 2015. Amerikanska centralbanken FED hann höja sina styrräntor i slutet av 2015 på basis av de något förbättrade ekonomiska utsikterna. Globalt sett och inom euroområdet torde man fortsätta med den stimulerande penningpolitiken som stöder placeringsmarknaden, om den ekonomiska utvecklingen inte motsvarar förväntningarna.

Svårigheterna på placeringsmarknaden under början av året har visat att marknadens värderingsnivåer har varit höga som en följd av de kraftiga penningpolitiska stimuleringsåtgärderna i förhållande till de ekonomiska grundfaktorerna. Turbulensen i de utvecklade länderna har orsakat osäkerhet inom den globala ekonomin och på placeringsmarknaden.

Elos placeringstillgångar har måttliga risknivåer i början av 2016. Med rådande osäkerhet och mycket låga räntesänkningar torde placeringsportföljens totalavkastning på samma sätt som året innan bli tämligen anspråkslös år 2016, men året kan emellertid bjuda på intressanta placeringsmöjligheter för långsiktiga placerare, bland annat på aktie- och företagslånemarknaden.

Elos tredje verksamhetsår har inletts i en situation där alla betydande integrationsprojekt har kunnat färdigställas. Elo betjänar sina kunder i samma system och med gemensamma handlingsmodeller och således börjar nyttan med fusionen realiseras under innevarande år.

Under år 2016 tar Elo i bruk ett nytt system för handläggning av pensioner. Användarutbildningen har börjat och en pilotversion har tagits i bruk. Fram till slutet av året kommer Elo att ha ett pensionshandläggningssystem som garanterar pensionstjänster av jämn kvalitet och som gör det möjligt att

utöka automatiseringsgraden. Genom att elektronisera rutinmässiga uppgifter får Elos sakkunniga mer tid över för sakkunnigt arbeten och kundservice.

Inom Elo pågår en utredning av digitaliseringens inverkan på bolaget och bolagets affärsverksamhet. Kundernas serviceupplevelser har redan en viktig roll i hur bolaget styrs, men den kommer att bli ännu viktigare i den digitala världen. Beslut om fortsatta åtgärder kommer att tas på våren 2016. Elos mål är att tillsammans med sina samarbetspartner erbjuda bästa möjliga kundservice inom branschen.

Elos styrelse vill tacka bolagets personal och den verkställande ledningen för deras arbete under år 2015.

PRINCIPER FÖR UPPRÄTTANDE AV BOKSLUTET

Bokslutet har upprättats i enlighet med bokföringslagen och -förordningen, aktiebolagslagen, lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och lagen om försäkringsbolag. I bokslutet har man iakttagit lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar, social- och hälsovårdsministeriets förordning om försäkringsföretags bokslut och koncernbokslut, de beräkningsgrunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet samt social- och hälsovårdsministeriets och Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar.

KONCERNBOKSLUT

Dotterbolag, i vilka koncernens andel av rösträtten är över hälften, har konsoliderats i Elos koncernbokslut. År 2015 konsoliderades i koncernen Elo såsom dotterbolag 113 bostads- och fastighetsbolag, vilka uppräknas i noterna samt koncernen Probus Holding Oy.

Koncernbokslutet har upprättats som ett sammandrag av moderbolagets och dotterbolagens resultaträkningar och balansräkningar enligt de principer för upprättande av bokslutet som tillämpats i moderföretaget. Interna intäkter och kostnader, vinstutdelning, fordringar och skulder samt ömsesidigt aktieinnehav har eliminerats. Dotterbolag som förvärvats under räkenskapsperioden har konsoliderats från anskaffningstidpunkten och avyttrade dotterbolag fram till överlåtelsestidpunkten.

Minoritetens andel av resultatet och det egna kapitalet har avskiltats till en egen post.

Koncernens interna aktieinnehav har eliminerats enligt förvärvsmetoden. Den uppkomna koncernaktivan har fördelats på dotterbolagens tillgångsposter i förhållande till deras verkliga värden. Vid avskrivningen av koncernaktivan iaktas avskrivningar av motsvarande tillgångspost enligt plan. Upp-

skrivningar av aktier i koncernbolag under tidigare räkenskapsperioder har i koncernbalansräkningen bokförts som uppskrivning av den fastighet som ägs av dotterbolaget i fråga.

Intresseföretag, dvs. företag i vilka koncernen innehar 20–50 procent av rösträtten, har konsoliderats i koncernbokslutet enligt kapitalandelsmetoden. Intressebolag i bostads- och fastighetsbolagsform har inte konsoliderats i koncernbokslutet, eftersom de har ringa betydelse för koncernens resultat och det fria egna kapitalet.

Kopior av koncernbokslutet finns att få från adressen Norrskensvägen 7, Esbo.

PREMIEINKOMST

ArPL-premieinkomsten fastställs enligt den totala ArPL-lönesumman och avgiftsprocenten för de försäkrade. Den förskottsavgift som har uppburits under räkenskapsperioden och som grundar sig på en uppskattning av lönesumman har i bokslutet korrigerats med en beräknad justeringsavgift. I premieinkomsten för räkenskapsperioden har också skillnaderna i föregående års uppskattade justeringsavgift och den realiserade justeringsavgiften bokförts.

FöPL-premieinkomsten fastställs utifrån företagarnas arbetsinkomster och avgiftsprocent. Avgiftsbaserad premieinkomst ändras i bokslutet till prestationsbaserad.

ERSÄTTNINGSKOSTNADER

Ersättningskostnaderna utgörs av utbetalade pensioner till pensionstagarna, rehabiliteringskostnader, ansvarsfördelningsersättningar, kostnader för verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan, driftskostnader för ersättningsfunktionen samt av förändring av ersättningsansvaret. Den

avgift som bolaget uppbär för skötseln av ArPL-försäkringen preciseras under år 2016.

REDOVISAT VÄRDE PÅ PLACERINGAR

Fastighetsplaceringar

Byggnader och konstruktioner redovisas i balansräkningen till anskaffningsutgiften med avdrag för planenliga avskrivningar, eller till ett lägre verkligt värde.

Nedskrivningar av fastigheter och återförda nedskrivningar har bokförts med resultatpåverkan. För sålda fastigheter har återförda nedskrivningar med resultatpåverkan bokförts före redovisningen av försäljningsvinster. Under räkenskapsperioden 2015 har uppskrivningar inte gjorts i fastigheternas redovisade värden.

Redovisningen av balansräkningsposterna för fastighetsplaceringar och motsvarande intäkter har preciserats, vilket innebär att jämförelsetalen i balansräkningen, resultaträkningen och i noterna placeringarnas verkliga värde och värderingsdifferens, placeringarnas nettointäkter samt ansvar och säkerheter har korrigerats att motsvara de ändrade förfarandena.

Aktier och andelar

Aktier och andelar har i balansräkningen bokförts till anskaffningsutgiften eller ett lägre verkligt värde. Nedskrivningar av aktier och andelar under tidigare år återförs med resultatpåverkan till anskaffningsutgiften i fråga om den andel som motsvarar ökningen i det verkliga värdet. Aktier och andelar har upptagits i bokföringen enligt medelprismetoden.

Redovisningen av balansräkningsposterna för aktier och andelar och finansmarknadsinstrument har preciserats, vilket innebär att jämförelsetalen i balansräkningen, och noten

placeringarnas verkliga värde och värderingsdifferens har korrigerats att motsvara de ändrade förfarandena.

Finansmarknadsinstrument

Till finansmarknadsinstrumenten hör masslån och penningmarknadsinstrument. Balansvärdet på finansmarknadsinstrument är anskaffningsutgiften, som räknas genom att använda medelpriset. Anskaffningsutgiften har korrigerats med en periodisering av skillnaden mellan det nominella värdet och anskaffningsutgiften. Skillnaden mellan det nominella värdet och anskaffningsutgiften periodiseras som minskning eller ökning av ränteintäkterna under finansmarknadsinstrumentens löptid. Beloppet av de motposter som har inkluderats i anskaffningsutgiften anges i noterna till balansräkningen.

Värdeförändringar på grund av fluktuationer i räntenivån och andra tillfälliga värdeförändringar har inte redovisats. Nedskrivningar av annan orsak har redovisats.

Lånefordringar, övriga fordringar och insättningar

Lånefordringar, övriga fordringar och insättningar har värderats till det nominella värdet eller till ett lägre sannolikt värde.

Derivatkontrakt

Derivat används inom Elo för att minska placeringsriskerna och i skyddande syfte, för att öka marknadsrisken och för att effektivisera placeringsverksamheten. Under räkenskapsperioden har bolaget använt aktie-, ränte-, kreditrisk-, råvaru-, volatilitets- och valutaderivat.

Vinst och förlust som uppstått till följd av kontrakt som stängts eller upphört att gälla under räkenskapsperioden har bokförts som intäkter av eller kostnader för räkenskapsperioden.

Bokföringsmässig säkringsredovisning tillämpas endast på de derivatkontrakt som uppfyller kraven i Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar. Derivatkontrakt, på vilka säkringsredovisning har tillämpats har värderats som

en helhet tillsammans med den post som skyddas. Derivatkontrakt som ingåtts i skyddande syfte värderas som en helhet tillsammans med den balanspost som ska skyddas. Om ingen värdeförändring bokförs för den balanspost som ska skyddas, redovisas inte heller det skyddande kontraktet med resultatpåverkan i bokslutet, såvida inte dess negativa värdeförändring överstiger den positiva värdeförändringen i den balanspost som ska skyddas. Då återförd nedskrivning görs på det objekt som skyddas, upptas värdeförändringen i det använda derivatet i sin helhet som kostnad.

Orealiserad förlust för derivatkontrakt som gjorts i annat än skyddande syfte bokförs som kostnad i resultaträkningen. Orealiserad vinst redovisas inte som intäkt.

PREMIEFORDRINGAR

Premiefordringar består av beräknade justeringsavgifter och försäkringsavgifter som förfallit till betalning och är obetalda vid räkenskapsårets slut. Av de försäkringsavgifter som förfallit till betalning har fordringar för vilka det konstaterats att någon betalningsprestation inte kommer att fås, samt fordringar på bolag med påbörjad konkurs bokförts som kreditförluster. I kreditförlusterna upptas därtill fordringar som sänkts på grund av fastställda företagssaneringar. Därtill bokförs en beräknad kreditförlust för betydande saneringar som icke slutförts vid årsskiftet.

Kreditförluster för fordringar som gäller obetalda FöPL-avgifter bokförs i regel på grund av preskribering. Premiefordringar upptas i balansräkningen till sitt nominella värde eller till ett sannolikt lägre värde än detta.

AVSKRIVNINGAR OCH REDOVISNINGSPRINCIPER – ALLMÄN PRINCIP

Anskaffningsutgiften för förslitning underkastade tillgångar har aktiverats och bokförs i form av planenliga avskrivningar som kostnad under sin verkningstid. Även intäktsförda uppskrivningar på förslitning underkastade tillgångar avskrivs enligt plan.

Licenser för dataprogram som redovisats som immateriella rättigheter samt övriga anskaffningsutgifter med lång verkningstid för systemprojekt har aktiverats och bokförs som kostnad i form av planenliga avskrivningar under sin verkningstid.

Avskrivningar som räknats som lineära avskrivningar av det ursprungliga anskaffningspriset görs enligt följande ekonomiska livslängder:

• Bostads-, kontors- och affärsbyggnader	50 år
• Industri- och lagerbyggnader	40 år
• Hotell	50 år
• Immateriella rättigheter	5 år
• Bilar	5 år
• Datautrustning	3 år
• Inventarier	10 år
• Kontorsmaskiner	3 år
• Övriga utgifter med lång verkningstid	3–10 år

Avskrivningar som räknats som avskrivning på utgiftsresten av det ursprungliga anskaffningspriset:

• Teknisk utrustning, maskiner och inventarier i byggnader	20 %
--	------

PLACERINGARNAS VERKLIGA VÄRDE

Fastighetsplaceringar

Direkta fastighetsplaceringar har i sin helhet utvärderats av en utomstående auktoriserad fastighetsutvärderare med undantag för några särskilda objekt samt de nybyggen och ombyggnader som färdigställdes under år 2015. Alla fastighetsplaceringar har värderats vid värderingstidpunkten 31.12.2015.

Kontorsobjekten har värderats genom avkastningsvärde-metoden med tillämpande av en tio års kassaflödesmetod. Fastigheter som genomgår en grundrenovering och nybyggnader har värderats enligt kostnadsvärde-metoden. Tomter och projektplaner i anslutning till dem har värderats som en helhet med beaktande av det byggnadsrättsliga värdet

och de halvfärdiga arbeten som ska aktiveras i bokföringen. Bostäder (direktägda och direkta bostadsinnehav i dotterbolagen) har värderats såväl enligt avkastningsvärdemetoden utifrån kassaflödet som enligt handelsvärdemetoden med beaktande av totalvärdeskorrigeringen så att marknadsvärdet har fastställts som ett medelvärde utifrån de värden som fått genom dessa metoder. Bostadsobjektets marknadsvärde får inte överstiga marknadsvärdet enligt handelsvärdemetoden.

Aktier och andelar

Handelsnoteringen som används som verkligt värde för noterade aktier samt för sådana värdepapper för vilka det finns en marknad utgörs av den avslutskurs som fastställs på basis av aktiens avslutande auktion. Om handel inte förs med aktien vid en avslutande auktion, är avslutskursen den sista realiserade handelns prisnotering.

Som verkligt värde på onoterade aktier och andelar har man använt det sannolika överlåtelsepriset, anskaffningspriset eller ett värde som grundar sig på substansen.

Aktier i anläggningstillgångar har i balansräkningen värderats enligt anskaffningsutgiften, eftersom denna anses motsvara deras verkliga värde.

I fråga om aktie- och räntefonder grundar sig noteringarna i huvudsak på det fondandelsvärde som fondbolaget har meddelat i det offentliga prisuppföljningssystemet.

Som verkligt värde på kapitalplaceringarfonder har man använt anskaffningsutgiften eller den värdering av fondens verkliga värde som förvaltningsbolaget har meddelat.

Som hedgefondernas verkliga värde används fondens marknadsvärde, som grundar sig på den värdering av fonden som fås från fondens förvaringsinstitut.

Finansmarknadsinstrument

Det verkliga värdet på finansmarknadsinstrumenten, masslån och penningmarknadsinstrument, grundar sig i främsta hand på marknadspriserna. Om marknadspriset inte finns tillgängligt eller placeringens verkliga värde inte kan fast-

ställas tillförlitligt, används utomstående aktörers värderingar eller så räknas det verkliga värdet genom att använda allmänt godkända modeller för beräkningen av marknadspriset eller så används det periodiserade anskaffningspriset som verkligt värde.

Derivatkontrakt

Som derivatkontraktens verkliga värde används i huvudsak den avslutskurs som fastställts på basis av den avslutande auktionen eller den sista prisnoteringen. För derivatkontraktens verkliga värde, ansvar samt de säkerheter som erhållits och getts för derivathandeln redogörs i noterna.

Vid beräkningen av täckning, solvenskapital och solvenskrav har valutaderivat behandlats som derivat med minskande inverkan på placeringsrisken.

FORDRINGAR OCH SKULDER I UTLÄNDSK VALUTA

Fordringar och skulder i utländsk valuta har omräknats till euro enligt den kurs som Europeiska centralbanken noterat på bokslutsdagen.

I fråga om övriga placeringar har man använt kursen vid anskaffningstidpunkten eller en lägre kurs på bokslutsdagen, dock så att man i värderingen också beaktar inverkan av förändringen i värdepapprets marknadsvärde. Om det verkliga värdet på bokslutsdagen är lägre än den ursprungliga anskaffningsutgiften, har för placeringen gjorts en nedskrivning.

De hänfödda valutakursdifferenserna har behandlats som en korrigerig av de aktuella inkomsterna och utgifterna.

Icke-hänfödda valutakursdifferenser som uppstått under räkenskapsperioden har bokförts under övriga intäkter av och kostnader för placeringsverksamheten.

DRIFTSKOSTNADER OCH AVSKRIVNINGAR ENLIGT FUNKTION

Bolagets driftskostnader har hänförs enligt funktion i enlighet med Finansinspektionens anvisningar på det sätt som

anges i noterna. Avskrivningar på inventarier och utgifter med lång verkningstid inkluderas i resultaträkningsposterna enligt funktion. Kostnader för ersättningsfunktionen och för verksamhet för upprätthållandet av arbetsförmågan ingår i utbetalda ersättningar i resultaträkningen. Kostnader i anslutning till skötseln av placeringar samt byggnadsavskrivningar enligt plan ingår i kostnaderna för placeringsverksamheten. Kostnader för anskaffningen och skötseln av försäkringar samt förvaltningskostnader upptas i driftskostnaderna. Lagstadgade avgifter ingår i de administrativa kostnaderna.

DIREKTA SKATTER

Direkta skatter under räkenskapsperioden och tidigare räkenskapsperioder redovisas i resultaträkningen enligt prestationsprincipen.

RESERVER OCH SKATTESKULD

För placeringarnas värderingsdifferenser, som uppges i noterna, redovisas ingen uppskjuten skatteskuld. Intäktsförda uppskrivningar utgör beskattningsbar inkomst. Den ackumulerade avskrivningsdifferensen och reserverna i koncernbokslutet har uppdelats i förändring i uppskjuten skatteskuld och räkenskapsperiodens resultat samt i uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

ÖVRIGA SKULDER

Övriga skulder än försäkringsteknisk ansvarsskuld upptas i balansräkningen till det nominella värdet.

PENSIONSORDNING

Det lagstadgade pensionskyddet för de anställda har ordnats med en ArPL-försäkring. För en del av personalen har även ordnats tilläggs-pensionsskydd, som har fastställts enligt när anställningen börjat, dess längd och anställningshistorian. För en del av placeringsdirektörerna har det ordnats tilläggs-pensionsskydd med frivilliga pensionsordningar. Verkställande direktörens pensionsålder är 64 år. Verkstäl-

lande direktören har en tilläggs pensionsförsäkring, enligt vilken pension tillväxer med 0,2 procent per år.

FÖRSÄKRINGSTEKNISK ANSVARSSKULD

Det ansvar som försäkringsavtalen medför har bokförts som ansvarsskuld. Ansvarsskulden uträknas enligt de beräkningsgrunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt. Ansvarsskulden består av premieansvar och ersättningsansvar.

Premieansvaret består av ansvar för framtida pensioner, fördelat tilläggsförsäkringsansvar, som innehåller det belopp som reserverats för kundåterbäringar till försäkringstagarna och av ofördelat tilläggsförsäkringsansvar, vilket inräknas i solvenskapitalet. I premieansvaret ingår även tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen och vars belopp är beroende av pensionsanstaltens genomsnittliga avkastning på aktieplaceringarna.

Ersättningsansvaret består av ansvar för löpande pensioner, utjämningsansvar och utjämningsbelopp, som inräknas i solvenskapitalet med undantag för tilläggs pensionsandelen enligt APL.

Då ansvarsskulden beräknas minskas ansvaret med ofördelat tilläggsförsäkringsansvar, premieansvar enligt lagen om pension för företagare och ArPL:s andel av utjämningsbeloppet.

I resultaträkningen har förändringen av premieansvaret för år 2014 redovisats så att posten fusionens andel visar det till Elo fusionerade Pensions-Fennias premieansvar 31.12.2013 och posten förändring av premieansvar efter fusionen visar skillnaden mellan Elos premieansvar 31.12.2014 och LokalTapiola Pensionsbolags premieansvar 31.12.2013. På så sätt motsvarar förändringen av premieansvar Elos ökade ansvar år 2014 och den andel som kom från Pensions-Fennia upptas direkt i balansräkningen. Ersättningsansvaret redovisas på motsvarande sätt.

SOLVENSKAPITAL

Solvenskapitalet är det belopp med vilket bolagets tillgångar värderade enligt verkligt värde överstiger bolagets skulder. Utjämningsbeloppet som ingår i solvenskapitalet fungerar i första hand som buffert för förändringar i försäkringsrörelsen och den övriga delen är avsedd för att täcka placeringsrisker. Solvenskapitalet utan utjämningsbelopp består av bolagets eget kapital, skillnaden mellan tillgångarnas verkliga värden och redovisade värden, det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret som hör till ansvarsskulden och eventuell avskrivningsdifferens med avdrag för immateriella tillgångar i balansräkningen.

RÄKENSKAPSPERIODENS VINST

Räkenskapsperiodens vinst fastställs enligt de beräkningsgrunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställer och som Elo anhållit om på förhand.

NYCKELTAL OCH ANALYS

Nyckeltalen och analyserna som beskriver den ekonomiska utvecklingen har räknats och redovisats enligt Finansinspektionens föreskrifter om noter till bokslutet.

Definitionerna av och beräkningsprinciperna för de viktiga nyckeltalen ges i noterna under Guide för läsande av nyckeltalen.

EVENTUELL KORRIGERING AV ANSVARSFÖRDELNINGEN INOM FÖPL

Då bokslutet 2014 upprättades var bolaget tvunget att ändra bokslutsförfarandet vid fastställandet av bokslutsvärdet för en fordran/skuld som grundar sig på kostnadsfördelningen inom FöPL. Kostnadsfördelningens uppgifter har ytterligare preciserats under år 2015 och det ledde till en tilläggsbetalning, som betalades i november 2015. Förfarandet gällde fastställandet av den totala premieinkomsten.

RESULTATRÄKNING

1 000 euro	Moderbolaget 2015	Moderbolaget 2014	Koncernen 2015	Koncernen 2014
Försäkringsteknisk kalkyl				
Premieinkomst	3 157 104	3 022 886	3 157 104	3 022 886
Intäkter av placeringsverksamheten	2 615 269	2 024 887	2 628 634	2 090 757
Ersättningskostnader				
Utbetalda ersättningar	-3 177 980	-3 084 357	-3 177 980	-3 084 357
Förändring av ersättningsansvaret	-469 338		-469 338	
Fusionens andel		3 204 239		3 204 239
Förändring av ersättningsansvaret efter fusionen		-3 544 810		-3 544 810
Förändring av premieansvaret	-301 714		-301 714	
Fusionens andel		3 763 004		3 763 004
Förändring av premieansvaret efter fusionen		-4 297 569		-4 297 569
Driftskostnader	-72 677	-78 512	-72 677	-78 512
Kostnader för placeringsverksamheten	-1 748 848	-1 002 669	-1 765 998	-1 037 687
Försäkringstekniskt resultat	1 815	7 098	-1 969	37 952
Annan än försäkringsteknisk kalkyl				
Övriga intäkter	1 984	952	1 533	592
Övriga kostnader	-19	-17	-19	-17
Andel av intresseföretagens vinst/förlust			2 965	2 057
Bokslutsdispositioner				
Förändring av avskrivningsdifferens	-110	-327		
Inkomstskatt				
Skatter för räkenskapsperioden och tidigare räkenskapsperioder	-3 664	-4 768	-4 876	-10 322
Latent skatt			106	-2 945
Vinst/förlust från den egentliga verksamheten	6	2 940	-2 260	27 318
Minoritetsandel av räkenskapsperiodens resultat			-83	-9 354
Räkenskapsperiodens vinst/förlust	6	2 940	-2 343	17 964

BALANSRÄKNING

1 000 euro	Moderbolaget 2015	Moderbolaget 2014	Koncernen 2015	Koncernen 2014
AKTIVA				
Immateriella tillgångar				
Immateriella rättigheter	9 501	11 807	9 564	11 870
Övriga utgifter med lång verkningstid	20 254	10 181	20 254	10 181
Pågående anskaffningar	1 130	5 911	1 130	5 911
	30 885	27 899	30 948	27 962
Placeringar				
Fastighetsplaceringar				
Fastigheter och fastighetsaktier	713 445	733 313	1 489 792	1 543 957
Lånefordringar hos företag inom samma koncern	674 640	695 035		
Lånefordringar hos fastigheter			69 555	70 805
	1 388 085	1 428 347	1 559 347	1 614 763
Placeringar i företag inom samma koncern och i ägarintresseföretag				
Aktier och andelar i företag inom samma koncern	32 881	23 857		
Aktier och andelar i intresseföretag	4 834	11 653	16 966	20 883
Lånefordringar hos företag inom samma koncern	124 337	130 115		
	162 052	165 626	16 966	20 883
Övriga placeringar				
Aktier och andelar	9 502 673	8 524 690	9 508 552	8 530 212
Finansmarknadsinstrument	5 546 656	5 537 403	5 546 656	5 537 403
Fordringar på inteckningslån	136 643	130 709	136 643	130 709
Övriga lånefordringar	419 020	416 281	419 020	416 281
Övriga placeringar			2 113	2 109
	15 604 993	14 609 083	15 612 984	14 616 714
	17 155 130	16 203 056	17 189 298	16 252 359
Fordringar				
Från direktförsäkringsverksamhet				
Hos försäkringstagare	184 556	180 092	184 556	180 092
Övriga fordringar				
Övriga fordringar	364 004	414 139	358 946	402 714
Uppskjutna skattefordringar			3 270	3 580
	548 560	594 231	546 771	586 386
Övriga tillgångar				
Materiella tillgångar				
Maskiner och inventarier	4 513	4 833	4 513	4 833
Övriga materiella tillgångar	385	387	385	387
	4 898	5 220	4 898	5 220
Kassa och bank	459 836	493 535	480 431	527 778
	464 734	498 755	485 329	532 998
Aktiva resultatregleringar				
Räntor och hyror	62 576	80 702	62 189	80 263
Övriga aktiva resultatregleringar	38 396	39 235	40 595	42 267
	100 973	119 938	102 784	122 530
Aktiva sammanlagt	18 300 281	17 443 880	18 355 131	17 522 235

BALANSRÄKNING

1 000 euro	Moderbolaget 2015	Moderbolaget 2014	Koncernen 2015	Koncernen 2014
PASSIVA				
Eget kapital				
Grundfond	6 694	6 694	6 694	6 694
Byggnadsfond			86	86
Låneamorteringsfond			88	233
Uppskrivningsfond			185	185
Övriga fonder	92 792	89 852	93 020	90 168
Vinst/förlust från tidigare räkenskapsperioder	1 842	1 842	-12 127	-27 141
Räkenskapsperiodens vinst/förlust	6	2 940	-2 343	17 964
	101 333	101 328	85 603	88 188
Minoritetsandel			57 515	70 119
Akkumulerade bokslutsdispositioner				
Avskrivningsdifferens	727	617		
Koncernreserv			869	1 322
Försäkringsteknisk ansvarsskuld				
Premieansvar	9 854 005	9 552 291	9 854 005	9 552 291
Ersättningsansvar	7 995 649	7 526 311	7 995 649	7 526 311
	17 849 654	17 078 602	17 849 654	17 078 602
Passiva resultatregleringar	22	9	4 139	6 586
Skulder				
Av direktförsäkringsverksamhet	12 726	12 211	12 726	12 211
Uppskjuten skatteskuld			5 633	6 023
Övriga skulder	278 274	131 630	278 478	131 580
	291 000	143 842	296 837	149 814
Passiva resultatregleringar	57 544	119 483	60 514	127 605
Passiva sammanlagt	18 300 281	17 443 880	18 355 131	17 522 235

FINANSIERINGSANALYS

1 000 euro	Moderbolaget 2015	Moderbolaget 2014	Koncernen 2015	Koncernen 2014
Kassaflöde från rörelsen				
Vinst/förlust av den egentliga verksamheten före extraordinära poster	1 815	7 098	-1 969	37 952
Korrektivposter				
Förändring av försäkringsteknisk ansvarsskuld	771 052	7 842 379	771 052	7 842 379
Fusionens andel		-6 967 243		-6 967 243
Nedskrivningar och uppskrivningar av placeringar	163 815	121 591	204 038	152 351
Avskrivningar enligt plan	8 736	5 949	8 736	5 949
Försäljningsvinster och -förluster	-757 116	-968 069	-759 066	-968 071
Kassaflöde före förändring av driftskapital	188 303	41 705	222 792	103 317
Förändring av driftskapital:				
Ökning (-) / minskning (+) av kortfristiga räntefria rörelsefordringar	64 637	-454 579	59 050	-445 275
Fusionens andel		299 117		247 241
Ökning (-) / minskning (+) av kortfristiga räntefria skulder	85 233	190 966	77 874	168 173
Fusionens andel		-54 182		-72 230
Kassaflöde från rörelsen före finansiella poster och skatter	338 173	23 027	359 716	1 226
Betalda direkta skatter	-3 664	-4 768	-4 876	-10 322
Kassaflöde från övriga poster i rörelsen	1 965	936	1 514	575
Kassaflöde från rörelsen	336 474	19 195	356 354	-8 521
Kassaflöde från investeringsverksamheten				
Investeringar i placeringar	-358 772	-6 452 663	-392 301	-6 497 583
Fusionens andel		6 535 487		6 609 613
Investeringar i och överlåtelseinkomster från immateriella och materiella tillgångar och övriga tillgångar	-11 400	-24 682	-11 400	-21 178
Fusionens andel		4 216		4 280
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-370 173	62 358	-403 701	95 131
Kassaflöde från finansieringsverksamheten				
Minskning av eget kapital		-127		-127
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-127		-127
Förändring av likvida medel	-33 699	81 427	-47 347	86 484
Likvida medel vid räkenskapsperiodens början	493 535	192 598	527 778	210 866
Fusionens andel		219 511		230 428
Likvida medel vid räkenskapsperiodens slut	459 836	493 535	480 431	527 778

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN

1 000 euro	Moderbolaget 2015	Moderbolaget 2014	Koncernen 2015	Koncernen 2014
PREMIEINKOMST				
Direktförsäkring				
Pensionsförsäkring enligt ArPL				
Arbetsgivarens andel	2 035 857	1 951 430	2 035 857	1 951 430
Arbetstagarens andel	691 245	648 598	691 245	648 598
	2 727 103	2 600 027	2 727 103	2 600 027
Tilläggsförsäkring enligt APL	1 707	2 159	1 707	2 159
Försäkring enligt minimiskyddet i FöPL	428 294	420 699	428 294	420 699
Premieinkomst	3 157 104	3 022 886	3 157 104	3 022 886
Poster som dragits av från premieinkomsten				
Kreditförluster på avgiftsfordringar				
ArPL/APL-tilläggsförsäkring	15 066	16 537	15 066	16 537
FöPL	4 275	4 451	4 275	4 451
	19 341	20 988	19 341	20 988
UTBETALDA ERSÄTTNINGAR				
Direktförsäkring				
Utbetalas till pensionstagare				
Basförsäkring enligt ArPL	2 463 452	2 353 662	2 463 452	2 353 662
Tilläggsförsäkring enligt APL	31 039	31 338	31 039	31 338
Försäkring enligt minimiskyddet i FöPL	361 344	345 170	361 344	345 170
Tilläggsförsäkring enligt FöPL	1 750	1 739	1 750	1 739
	2 857 585	2 731 909	2 857 585	2 731 909
Betalda/mottagna ansvarsfördelningsersättningar				
ArPL-pensioner	394 317	391 069	394 317	391 069
FöPL-pensioner (*)	88 389	83 382	88 389	83 382
Andel av arbetslöshetsförsäkringsfondens försäkringsavgift och av fördelningen av kostnaderna för de pensionsandelar som intjänats på basis av oavlönade perioder	-156 566	-119 378	-156 566	-119 378
Statens andel av FöPL	-36 475	-29 678	-36 475	-29 678
Statens StPEL-ersättning	-463	-335	-463	-335
	289 202	325 060	289 202	325 060
	3 146 787	3 056 969	3 146 787	3 056 969
Kostnader för ersättningsfunktionen	25 672	22 756	25 672	22 756
Kostnader för verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan	5 522	4 632	5 522	4 632
Utbetalda ersättningar sammanlagt	3 177 980	3 084 357	3 177 980	3 084 357

(*) År 2015 innehåller en retroaktiv korrigerings av ansvarsfördelningen inom FöPL.

1 000 euro

	Moderbolaget 2015	Moderbolaget 2014	Koncernen 2015	Koncernen 2014
SPECIFIKATION AV NETTOINTÄKTERNA FRÅN PLACERINGSVERKSAMHETEN				
Intäkter av placeringsverksamheten				
Intäkter av placeringar i företag som hör till samma koncern				
Utdelningsintäkter	6 354			
Ränteintäkter	3 209	4 437		
	9 563	4 437		
Intäkter av placeringar i ägarintresseföretag				
Utdelningsintäkter	684	601	-61	-1 343
	684	601	-61	-1 343
Intäkter av fastighetsplaceringar				
Ränteintäkter				
Från företag som hör till samma koncern	17 345	21 775		
Från andra än företag som hör till samma koncern	234	222	1 437	5 423
Övriga intäkter				
Från andra än företag som hör till samma koncern	166 384	160 601	203 437	250 469
	183 964	182 598	204 874	255 892
Intäkter av övriga placeringar				
Utdelningsintäkter	240 246	190 795	238 501	187 712
Ränteintäkter	143 169	157 817	145 709	160 723
Övriga intäkter	899 107	297 956	899 126	297 089
	1 282 522	646 568	1 283 336	645 524
Sammanlagt	1 476 732	834 203	1 488 148	900 072
Återförda nedskrivningar				
Försäljningsvinster	75 299	99 865	75 299	99 865
Sammanlagt	1 063 238	1 090 819	1 065 187	1 090 821
	2 615 269	2 024 887	2 628 634	2 090 757
Kostnader för placeringsverksamheten				
Kostnader för fastighetsplaceringar				
	-101 405	-98 606	-78 735	-71 368
Kostnader för övriga placeringar				
	-1 060 360	-540 743	-1 060 365	-572 659
Räntekostnader och övriga kostnader för främmande kapital				
	-41 848	-19 115	-41 848	-19 115
	-1 203 613	-658 464	-1 180 948	-663 141
Nedskrivningar och avskrivningar				
Nedskrivningar				
	-235 995	-219 024	-238 705	-221 036
Byggnadsavskrivningar enligt plan				
	-3 118	-2 432	-40 223	-30 760
	-239 114	-221 456	-278 929	-251 796
Försäljningsförluster				
	-306 122	-122 749	-306 122	-122 749
Sammanlagt	-1 748 848	-1 002 669	-1 765 998	-1 037 687
Nettointäkter av placeringsverksamheten före uppskrivningar och korrigering av dem				
	866 420	1 022 217	862 636	1 053 071
Nettointäkter av placeringsverksamheten i resultaträkningen				
	866 420	1 022 217	862 636	1 053 071

1 000 euro

	Moderbolaget 2015	Moderbolaget 2014	Koncernen 2015	Koncernen 2014
POSTEN DRIFTSKOSTNADER I RESULTATRÄKNINGEN				
Utgifter för anskaffning av försäkringar				
Provisioner för direktförsäkring	7 905	7 714	7 905	7 714
Övriga utgifter för anskaffning av försäkringar	11 011	11 408	11 011	11 408
	18 915	19 122	18 915	19 122
Kostnader för handläggning av försäkringar	34 954	35 416	34 954	35 416
Administrativa kostnader				
Lagstadgade avgifter				
PSC:s kostnadsandel	7 035	7 940	7 035	7 940
Justitieförvaltningsavgift	690	757	690	757
Finansinspektionens tillsynsavgift	309	373	309	373
	8 034	9 069	8 034	9 069
Övriga förvaltningskostnader	10 773	14 905	10 773	14 905
Sammanlagt	72 677	78 512	72 677	78 512
TOTALA DRIFTSKOSTNADER ENLIGT FUNKTION				
Utbetalda ersättningar				
Kostnader för ersättningsfunktionen	25 672	22 756	25 672	22 756
Kostnader för verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan	5 522	4 632	5 522	4 632
	31 193	27 388	31 193	27 388
Driftskostnader	72 677	78 512	72 677	78 512
Kostnader för placeringsverksamheten				
Kostnader för fastighetsplaceringar	5 366	5 490	5 369	5 546
Kostnader för övriga placeringar	17 050	16 914	17 050	16 914
	22 416	22 404	22 420	22 460
Övriga kostnader	19	17	19	17
Sammanlagt	126 305	128 321	126 309	128 377

1 000 euro	Moderbolaget 2015	Moderbolaget 2014	Koncernen 2015	Koncernen 2014
NOTER GÄLLANDE PERSONALEN OCH LEDAMÖTERNA I BOLAGETS ORGAN				
Personalkostnader				
Löner och arvoden	30 488	30 912	30 488	30 969
Pensionsutgifter	5 446	5 632	5 446	5 632
Övriga lönebikostnader	1 510	1 748	1 510	1 748
Sammanlagt	37 444	38 293	37 444	38 349
Löner och arvoden till ledningen				
Verkställande direktör och vice verkställande direktör	906	1 182	906	1 182
Styrelseledamöter och suppleanter	424	547	441	581
Förvaltningsrådet	79	103	79	103
Sammanlagt	1 409	1 832	1 426	1 866

Under tiden 1.1–31.5.2015 var Lasse Heiniö verkställande direktör för bolaget. Under tiden som verkställande direktör uppgick Heiniös avgiftsbaserade löner och arvoden till 275 503,60 euro. Under tiden 1.6–31.12.2015 fungerade Lasse Heiniö som styrelsens rådgivare. Heiniös avgiftsbaserade löner och arvoden för hela året var 505 541,80 euro.

Under tiden 1.6–31.12.2015 var Satu Huber verkställande direktör för bolaget. Under tiden som verkställande direktör uppgick Hubers avgiftsbaserade löner och arvoden till 206 867,06 euro. Under tiden 1.1–31.5.2015 var Satu Huber vice verkställande direktör. Hubers avgiftsbaserade löner och arvoden för hela året uppgick till 421 991,26 euro.

Verkställande direktörens pensionsålder är 64 år. Från Elos föregångarbolag har till verkställande direktören överförs en tilläggs-pensionsförsäkring, som ger en pensionstillväxt på 0,2 procent varje år. Kostnaden för tilläggs-pensionsförsäkringen var 17 060,93 euro år 2015.

Ledamöterna i förvaltningsrådet och styrelsen har inte beviljats pensionsförbindelser, penninglån eller andra säkerheter.

Antalet anställda i genomsnitt under räkenskapsperioden				
Kontorspersonal	422	413	422	413
Säljpersonal	25	26	25	26
Fastighetspersonal	10	8	10	8
Arvoden till revisorer				
Arvoden som betalats till Ernst & Young Ab				
för revision	263	186	289	250
för rådgivning i skatteärenden	30	54	30	55
för andra tjänster	57	122	59	131

NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN

1 000 euro	Återstående anskaffningsutgift 2015	Redovisat värde 2015	Verkligt värde 2015	Återstående anskaffningsutgift 2014	Redovisat värde 2014	Verkligt värde 2014
INVESTERINGARNAS VERKLIGA VÄRDE OCH VÄRDERINGSDIFFERENS, MODERBOLAGET						
Fastighetsplaceringar						
Fastigheter	55 254	55 254	73 491	56 494	56 494	73 203
Fastighetsaktier hos företag inom samma koncern	479 656	492 202	865 107	495 771	509 503	873 252
Övriga fastighetsaktier	163 130	165 989	339 947	164 457	167 316	348 948
Lånefordringar hos företag inom samma koncern	674 640	674 640	674 640	695 035	695 035	695 035
Placeringar i företag inom samma koncern						
Aktier och andelar	32 881	32 881	93 807	23 857	23 857	64 788
Lånefordringar hos företag inom samma koncern	124 337	124 337	124 337	130 115	130 115	130 115
Placeringar i ägarintresseföretag						
Aktier och andelar	4 834	4 834	6 774	11 653	11 653	22 461
Övriga placeringar						
Aktier och andelar	9 502 673	9 502 673	11 579 304	8 524 690	8 524 690	10 393 404
Finansmarknadsinstrument	5 546 656	5 546 656	5 691 341	5 537 403	5 537 403	5 789 162
Fordringar på in-teckningslån	136 643	136 643	136 643	130 709	130 709	130 709
Övriga lånefordringar	419 020	419 020	419 020	416 281	416 281	416 281
	17 139 724	17 155 130	20 004 411	16 186 466	16 203 056	18 937 359
I den återstående anskaffningsutgiften för finansmarknadsinstrument ingår						
skillnaden mellan det nominella värdet och anskaffningsutgiften, periodiserad som ränteintäkter (+) eller som en minskning (-) av dessa				-37 506		
I det redovisade värdet ingår						
Intäktsförda uppskrivningar				16 591		
Värderingsdifferens (skillnaden mellan verkligt värde och redovisat värde)			2 849 282			2 734 303
Värderingsdifferens för icke skyddande derivat			73 133			56 509

1 000 euro	Återstående anskaffningsutgift 2015	Redovisat värde 2015	Verkligt värde 2015	Återstående anskaffningsutgift 2014	Redovisat värde 2014	Verkligt värde 2014
PLACERINGARNAS VERKLIGA VÄRDE OCH VÄRDERINGSDIFFERENS, KONCERNEN						
Fastighetsplaceringar						
Fastigheter	1 284 181	1 296 727	1 739 769	1 338 966	1 352 698	1 734 499
Fastighetsaktier i ägarintresseföretag	209	209	209	207	207	112
Övriga fastighetsaktier	189 997	192 856	366 926	188 193	191 053	372 684
Fordringar hos fastighetsbolag	69 555	69 555	69 555	70 805	70 805	70 805
Placeringar i ägarintresseföretag						
Aktier och andelar	16 966	16 966	18 989	20 883	20 883	22 379
Övriga placeringar						
Aktier och andelar	9 508 552	9 508 552	11 585 183	8 530 212	8 530 212	10 398 925
Finansmarknadsinstrument	5 546 656	5 546 656	5 691 341	5 537 403	5 537 403	5 789 162
Fordringar på in-teckningslån	136 643	136 643	136 643	130 709	130 709	130 709
Övriga lånefordringar	419 020	419 020	419 020	416 281	416 281	416 281
Övriga placeringar	2 113	2 113	2 113	2 109	2 109	2 109
	17 173 893	17 189 298	20 029 748	16 235 768	16 252 359	18 937 666
I den återstående anskaffningsutgiften för finansmarknadsinstrument ingår						
skillnaden mellan det nominella värdet och anskaffningsutgiften, periodiserad som ränteintäkter (+) eller som en minskning (-) av dessa	-39 043			-37 506		
I det redovisade värdet ingår						
Intäktsförda uppskrivningar	15 405			16 591		
Värderingsdifferens (skillnaden mellan verkligt värde och redovisat värde)			2 840 450			2 685 307
Värderingsdifferens för icke skyddande derivat			73 133			56 509

1 000 euro	Moderbolaget 2015	Moderbolaget 2014	Koncernen 2015	Koncernen 2014
DERIVAT				
Icke skyddande derivat				
Övriga fordringar				
Derivat, redovisat värde	90 003	87 749	90 003	87 749
Övriga skulder				
Derivat, redovisat värde	107 069	64 073	107 069	64 073
Derivat, värdeförändringar	38 530	34 133	38 530	34 133
Övriga aktiva och passiva resultatregleringar				
Derivat	-33 822	-97 868	-33 822	-97 868

1 000 euro	Moderbolaget Fastigheter och fastighetsaktier 2015	Moderbolaget Lånefordringar hos företag inom samma koncern 2015	Koncernen Fastigheter och fastighetsaktier 2015	Koncernen Lånefordringar hos fastighetsbolag 2015
FASTIGHETSPLACERINGAR				
Förändringar i fastighetsplaceringar				
Anskaffningsutgift 1.1	900 270	825 150	2 061 778	70 805
Ökningar	18 736	173 267	54 565	
Minskningar	-17 722	-323 777	-72 736	-1 250
Överföringar mellan poster	-32 963			
Anskaffningsutgift 31.12	868 321	674 640	2 043 608	69 555
Akkumulerade avskrivningar 1.1	-19 035		-378 487	
Akkumulerade avskrivningar av minskningar och överföringar			10 110	
Räkenskapsperiodens avskrivningar	-2 783		-42 969	
Akkumulerade avskrivningar 31.12	-21 818		-411 346	
Nedskrivningar 1.1	-140 590		-165 038	
Nedskrivningar av minskningar och överföringar			5 921	
Nedskrivningar under räkenskapsperioden	-21 048		-21 046	
Återförda nedskrivningar	11 990		11 990	
Nedskrivningar 31.12	-149 649		-168 173	
Uppskrivningar 1.1	16 591		25 703	
Uppskrivningar 31.12	16 591		25 703	
Redovisat värde 31.12	713 445	674 640	1 489 792	69 555

1 000 euro

Moderbolaget 2015**Koncernen 2015****FASTIGHETER OCH FASTIGHETSAKTIER I EGET BRUK**

Återstående anskaffningsutgift	15 237	15 237
Redovisat värde	15 237	15 237
Verkligt värde	15 287	15 287

1 000 euro

AKTIER OCH ANDELAR I FÖRETAG INOM SAMMA KONCERN, MODERBOLAGET**Aktier och andelar**

Anskaffningsutgift 1.1	23 857	
Ökningar	9 040	
Minskningar	-17	
Anskaffningsutgift 31.12	32 881	

1 000 euro

Moderbolaget 2015**Koncernen 2015****AKTIER OCH ANDELAR I ÄGARINTRESSEFÖRETAG****Aktier och andelar**

Anskaffningsutgift 1.1	11 653	20 883
Ökningar		2 944
Minskningar	-6 819	-6 861
Anskaffningsutgift 31.12	4 834	16 966

1 000 euro

Namn	Hemort	Ägarandel	Räkenskapsperiodens	
			Eget kapital 31.12.2015	vinst/förlust 31.12.2015
AKTIER OCH ANDELAR I FÖRETAG SOM HÖR TILL SAMMA KONCERN, MODERBOLAGET				
Probus Holding Oy	Helsingfors	79,47 %	14 674	53
AKTIER OCH ANDELAR I ÄGARINTRESSEFÖRETAG, MODERBOLAGET				
Exilion Capital Oy	Helsingfors	49,00 %	187	22
Suomen Metsäsijoitus Oy	Esbo	25,00 %	8 502	452
Vakuutusneuvonta Aura Oy	Esbo	33,33 %	11	
Vakuutusneuvonta Pohja Oy	Esbo	33,33 %	11	
Tyvene Oy	Helsingfors	40,00 %	572	564
Avara Oy	Helsingfors	49,12 %	597	44
Amplus Holding Oy	Helsingfors	49,12 %	4 152	3
Glasnost Oy	Esbo	33,30 %	1 306	-2
Pohja-yhtymä Oy	Esbo	27,30 %	3 632	23
AKTIER OCH ANDELAR I ÄGARINTRESSEFÖRETAG, KONCERNEN				
Aktier och andelar				
Exilion Capital Oy	Helsingfors	49,00 %	187	22
Suomen Metsäsijoitus Oy	Esbo	25,00 %	8 502	452
Vakuutusneuvonta Aura Oy	Esbo	33,33 %	11	
Vakuutusneuvonta Pohja Oy	Esbo	33,33 %	11	
Tyvene Oy	Helsingfors	40,00 %	572	564
Avara Oy	Helsingfors	49,12 %	597	44
Amplus Holding Oy	Helsingfors	49,12 %	4 152	3
Fastighetsaktier				
Glasnost Oy	Esbo	33,30 %	1 306	-2
Pohja-yhtymä Oy	Esbo	27,30 %	3 632	23
Kampintorni Oy	Esbo	50,00 %	60	-3

1 000 euro

Andel av samtliga
aktier %Redovisat värde
31.12.2015Marknadsvärde
31.12.2015

Hemstat

ÖVRIGA PLACERINGAR, MODERBOLAGET

Inhemska och utländska icke noterade aktier och andelar				
3Step IT Group Oy	17,31	6 199	15 094	Finland
Aina Group Oyj A	14,89	3 388	3 388	Finland
Aina Group Oyj K	14,89	121	121	Finland
Anvia Oyj	0,00	1	2	Finland
Arek Oy	12,13	19	19	Finland
Fingrid Abp	4,51	34	250	Finland
Futurice Oy	19,02	4 838	4 838	Finland
Joukahainen Oy	16,97	1	1	Finland
Kauppakeskus Hansa GP Oy	16,50	8	8	Finland
Ömsesidiga Försäkringsbolaget Turva	6,63	702	702	Finland
Keski-Pohjanmaan Kirjapaino A	3,31	306	417	Finland
Keski-Pohjanmaan Kirjapaino K	3,31	9	12	Finland
Kestopalkki LPJ Oy	0,93	6	6	Finland
Kotkamills Group Oy A	9,58	958	958	Finland
Kustannus Oy Demari	4,73	25	113	Finland
Lalli Oy	4,48	24	24	Finland
Lapuan Yrittäjähotelli Oy	0,32	2	2	Finland
Liguirix Topco Holding Oy	19,95	1 405	4 308	Finland
Meri-Teijo Golf Oy	0,09	2	2	Finland
Midinvest Oy	7,93	673	698	Finland
Oy G.W.Sohlberg Ab	0,21	28	28	Finland
Oy NordGolf Ab	0,12	13	13	Finland
Oy Pickala Golf Ab	0,07	27	27	Finland
Oy Sea-Golf Ab	0,10	2	2	Finland
Oy Wedeco Ab	8,89	956	1 556	Finland
Rederiaktiebolaget Eckerö	0,64	248	513	Finland
Sato Oyj	12,89	39 918	104 222	Finland
Seligson & Co Oyj	11,76	1 009	2 185	Finland
S-Banken Abp	1,50	5 832	5 832	Finland
Suomi Power Networks TopCo B.V.	7,50	12 878	39 918	Nederländerna
TA-Yhtymä Oy B	14,53	566	566	Finland
Teknikum-Yhtiöt Oy	19,60	2 470	2 935	Finland
ThermiSol Oy	10,00	100	100	Finland
Vierumäki Golf Oy	0,31	12	12	Finland
Inhemska och utländska icke noterade aktier och andelar sammanlagt		82 780	188 873	

1 000 euro

	Andel av samtliga aktier %	Redovisat värde 31.12.2015	Marknadsvärde 31.12.2015	Hemstat
Inhemska noterade aktier och andelar				
Alma Media Oyj	2,25	5 443	5 558	Finland
Amer Sports Oyj	1,94	20 071	62 058	Finland
Asiakastieto Group Oyj	1,13	2 508	2 547	Finland
Aspo Oyj	0,19	419	450	Finland
Atria Plc	0,66	1 143	1 143	Finland
Bittium Oyj	1,40	901	3 505	Finland
Caverion Corp	1,69	10 719	19 139	Finland
Citycon Oyj	0,11	2 289	2 400	Finland
Componenta Oyj	5,04	3 357	3 357	Finland
Elisa Abp	0,29	7 491	17 151	Finland
Fit Biotech Oy	2,76	609	609	Finland
Fortum Abp	0,51	63 266	63 266	Finland
F-Secure Oyj	4,89	15 369	20 047	Finland
HKScan Oyj	2,30	4 354	4 354	Finland
Ilkka-Yhtymä Oyj II	1,96	852	852	Finland
Ilkka-Yhtymä Oyj I	2,16	230	230	Finland
Ixonos Plc	0,43	101	101	Finland
Kesko Abp	1,31	19 288	29 035	Finland
Kone Oyj	0,52	45 624	92 050	Finland
Kotipizza Oyj	4,93	1 566	1 936	Finland
Lassila & Tikanoja Oyj	3,17	15 170	22 271	Finland
Lemminkäinen Oyj	0,25	815	815	Finland
Metso Oyj	0,72	22 294	22 294	Finland
M-real Oyj	0,17	1 951	3 632	Finland
Neste Oil Oyj	0,48	15 838	33 739	Finland
Nokia Abp	0,26	76 892	93 187	Finland
Orion Oyj A	0,75	4 073	9 320	Finland
Orion Oyj B	0,55	14 404	17 903	Finland
Outokumpu Oyj	1,16	13 168	13 168	Finland
Outotec Oyj	0,17	1 047	1 047	Finland
Pihlajalinna Oyj	2,22	5 527	8 107	Finland
Pöyry Oyj	3,87	8 732	8 732	Finland
Raisio Plc	1,29	4 744	7 250	Finland
Rapala VMC Oyj	0,40	735	735	Finland
Restamax Oyj	1,66	1 249	1 361	Finland
Sampo Oyj	0,35	54 589	91 650	Finland
Siili Solutions Oyj	1,39	196	672	Finland
Solteq Oyj	11,24	2 200	3 560	Finland
Soprano Oyj	9,83	745	745	Finland
Suominen Oyj	5,60	11 197	17 513	Finland
Technopolis Plc	0,09	363	373	Finland
Tieto Oyj	0,55	7 942	10 151	Finland

1 000 euro	Andel av samtliga aktier %	Redovisat värde 31.12.2015	Marknadsvärde 31.12.2015	Hemstat
Tulikivi Oyj	9,03	791	791	Finland
UPM-Kymmene Oyj	0,86	51 756	79 258	Finland
Utechnic Group Oyj	0,05	12	12	Finland
Wärtsilä Oyj Abp	0,81	43 219	67 233	Finland
Wulff-Group Oyj	5,30	469	469	Finland
YIT Oyj	2,62	17 461	17 461	Finland
Inhemskt noterade aktier och andelar sammanlagt		583 177	863 236	

1 000 euro	Andel av samtliga aktier %	Redovisat värde 31.12.2015	Marknadsvärde 31.12.2015	Hemstat
Utländska noterade aktier				
Adidas AG	0,07	9 154	13 981	Tyskland
Allianz SE	0,02	15 368	16 846	Tyskland
Amadeus IT Holding SA	0,17	21 524	30 717	Spanien
APERAM	0,86	16 457	22 135	Luxemburg
Atlas Copco AB	0,13	19 442	24 946	Sverige
Attendo AB	3,75	32 584	46 031	Sverige
AXA SA	0,04	17 069	22 707	Frankrike
BASF SE	0,03	12 373	17 680	Tyskland
Bayer AG	0,02	17 219	17 219	Tyskland
Bayerische Motoren Werke AG	0,03	19 526	19 526	Tyskland
BNP Paribas SA	0,03	20 026	21 414	Frankrike
CaixaBank	0,05	9 642	9 642	Spanien
Daimler AG	0,04	26 219	32 242	Tyskland
Danske Bank A/S	0,07	17 372	17 372	Danmark
Deutsche Lufthansa AG	0,21	13 792	13 910	Tyskland
Deutsche Post AG	0,04	14 016	14 016	Tyskland
Elekta AB	0,54	15 445	15 692	Sverige
Gemalto NV	0,17	8 313	8 313	Nederländerna
Gjensidige Forsikring ASA	0,16	12 087	12 134	Norge
Heineken NV	0,05	19 068	22 056	Nederländerna
Hennes & Mauritz AB	0,06	18 340	28 272	Sverige
ING Groep NV	0,06	28 342	31 125	Nederländerna
Intertek Group Plc	0,26	14 566	16 080	Förenade kungariket
Intesa Sanpaolo SpA	0,03	9 578	12 352	Italien
Land Securities Group Plc	0,03	3 207	3 207	Förenade kungariket
Lloyds Banking Group Plc	0,04	20 618	31 858	Förenade kungariket
L'Oreal SA	0,02	8 245	18 636	Frankrike
Nestle SA	0,02	21 844	36 467	Schweiz
Nordea Bank AB	0,13	46 352	54 908	Sverige
Novartis AG	0,01	19 037	20 028	Schweiz

1 000 euro	Andel av samtliga aktier %	Redovisat värde 31.12.2015	Marknadsvärde 31.12.2015	Hemstat
Novo Nordisk A/S	0,02	8 732	24 114	Danmark
Novozymes A/S	0,14	5 470	15 505	Danmark
Nuance Communications Inc	0,49	18 919	27 404	Förenade staterna
Partners Group Holding AG	0,26	6 848	23 339	Schweiz
Pershing Square Holdings Ltd	1,39	48 191	61 974	Caymanöarna
Reckitt Benckiser Group Plc	0,04	19 940	25 160	Förenade kungariket
Roche Holding AG	0,01	14 064	26 275	Schweiz
Shire Ltd	0,04	13 169	16 002	Irland
Siemens AG	0,02	12 943	12 943	Tyskland
Storebrand ASA	1,11	18 197	18 197	Norge
Swatch Group AG/The	0,08	8 404	8 404	Schweiz
Svenska Handelsbanken AB	0,06	7 071	14 743	Sverige
Swiss Prime Site AG	0,05	2 057	2 174	Schweiz
Symrise AG	0,23	6 740	18 399	Tyskland
Synchronoss Technologies Inc	0,58	8 252	8 252	Förenade staterna
TAG Immobilien AG	0,15	2 000	2 300	Tyskland
Telefonica SA	0,06	28 165	28 165	Spanien
TeliaSonera AB	0,10	20 482	20 482	Sverige
Unilever NV	0,04	24 687	30 079	Nederländerna
Vinci SA	0,08	20 339	27 122	Frankrike
Vodafone Group Plc	0,04	30 057	30 340	Förenade kungariket
WPP Group Plc	0,11	28 125	30 879	Förenade kungariket
Utländska noterade aktier sammanlagt		879 675	1 123 762	

1 000 euro	Andel av samtliga aktier %	Redovisat värde 31.12.2015	Marknadsvärde 31.12.2015	Hemstat
Aktiefonder				
Aberdeen Global SICAV Asia Pacific Equity A2/C	0,02	43 794	49 091	Luxemburg
Allianz Europe Equity Growth W EUR	0,00	41 507	81 432	Luxemburg
Capman Public Market Fund FCP-SIF CA1	36,03	170	1 075	Luxemburg
Conventum Lyrical Fund - Class I	0,07	41 188	71 801	Luxemburg
db x-trackers MSCI EM Asia Index UCITS ETF 1C	0,35	62 358	62 358	Luxemburg
db x-trackers Stoxx Europe 600 UCITS ETF (DR) 1C	0,23	191 978	211 374	Luxemburg
eQ Kehittyvät Markkinat Osinko 1 K	0,16	41 931	43 361	Finland
Evli Eurooppa B	0,10	62 000	88 931	Finland
Fidelity Fast Emerging Markets I Acc USD	0,04	60 345	71 058	Luxemburg
FIM Kehittyvät Markkinat Pienemmät Yhtiöt A	1,88	11 594	12 844	Finland
Fondita Nordic Micro Cap B	0,09	25 858	75 542	Finland
Fourton Odysseus A	0,11	31 293	53 582	Finland
Fourton Stamina A	0,08	31 287	60 725	Finland
Fullerton Asian Small Cap Equities Class I Acc USD	1,91	47 490	52 052	Luxemburg

1 000 euro	Andel av samtliga aktier %	Redovisat värde 31.12.2015	Marknadsvärde 31.12.2015	Hemstat
GAM Star China Equity USD Ordinary Class (Acc)	0,14	29 454	40 187	Irland
GMO Global Real Return UCITS fund Class A EUR	0,09	95 349	95 349	Irland
Henderson Gartmore Pan European Fund I EUR Acc	0,44	50 036	50 164	Luxemburg
iShares China Large-Cap ETF (USD)	0,03	47 001	47 001	Förenta staterna
iShares Core DAX UCITS ETF (De)	0,01	49 384	49 384	Tyskland
iShares Core MSCI Emerging Markets ETF USD	2,09	70 552	70 552	Förenta staterna
iShares Core S&P 500 ETF (USD)	0,33	170 040	209 819	Förenta staterna
iShares MSCI India ETF (USD)	0,07	66 163	66 938	Förenta staterna
iShares MSCI Japan EUR Hedged UCITS ETF (EUR)	0,05	60 679	63 140	Irland
iShares MSCI Philippines ETF (USD)	0,26	19 369	19 369	Förenta staterna
iShares Russell 2000 ETF (JPY)	0,21	49 136	49 136	Förenta staterna
iShares STOXX Europe 600 UCITS ETF (DE)	0,11	245 774	255 533	Tyskland
Kempen (Lux) Global High Dividend I	0,01	38 904	61 195	Luxemburg
LähiTapiola Hyvinvointi A	0,55	20 058	31 066	Finland
LähiTapiola USA A	0,98	17 300	32 002	Finland
Mirae Asset Asia Sector Leader Equity I EUR	1,05	45 689	45 689	Luxemburg
Montanaro European Smaller Companies EUR Acc	0,97	34 616	55 337	Irland
Nomura Fund Ireland - Japan Strategic Value Class I EUR Hedged	0,00	54 717	62 121	Irland
Nordea 1 - Emerging Stars Equity Fund BI-EUR	0,05	68 612	68 612	Luxemburg
Nordea 1 - Global Stable Equity Fund Unhedged BI-EUR	0,16	60 979	64 213	Luxemburg
PFS Somerset Emerging Markets Dividend Growth Fund EUR B Acc	3,44	50 999	57 000	Förenade kungariket
PowerShares QQQ (MXN) ETF	0,48	170 005	182 375	Förenta staterna
Sands Capital US Select Growth Fund CI A USD Acc	1,07	34 697	62 397	Irland
SSgA Enhanced Emerging Markets Equity Fund I EUR	0,55	68 304	68 735	Luxemburg
T. Rowe Price Funds SICAV - US Large-Cap Value Equity I USD	0,44	32 498	53 783	Luxemburg
T. Rowe Price Funds SICAV - US Large-Cap Growth Equity I USD	0,15	30 614	63 229	Luxemburg
T. Rowe Price Funds SICAV - US Smaller Companies Equity I USD	0,24	38 746	71 892	Luxemburg
Trigon New Europe Fund C	1,21	13 790	15 410	Estland
UB Aasia REIT Plus K	0,21	10 000	15 613	Finland
Vanguard Emerging Markets Stock Index (Ins) EUR	0,02	125 858	128 491	Irland
Vanguard S&P 500 Index Fund ETF Class (USD)	0,00	187 466	201 748	Förenta staterna
Winton Global Equity Fund Class Z USD	0,05	40 098	69 103	Irland
Aktiefonder sammanlagt		2 789 681	3 361 810	

1 000 euro	Andel av samtliga aktier %	Redovisat värde 31.12.2015	Marknadsvärde 31.12.2015	Hemstat
Räntefonder				
Aberdeen Global - Select Emerging Markets Bond Fund Acc A2 USD	0,03	15 145	17 123	Luxemburg
Aktia Emerging Market Local Currency Bond+ D	7,51	45 251	50 052	Finland
Ashmore SICAV Emerging Markets Local Currency Bond Fund Ins USD Income	0,04	52 985	52 985	Luxemburg
Aviva Investors SICAV Global High Yield Bond Fund I	0,01	61 096	64 007	Luxemburg

1 000 euro	Andel av samtliga aktier %	Redovisat värde 31.12.2015	Marknadsvärde 31.12.2015	Hemstat
Babson Capital European Loan Fund B EUR	0,01	40 289	45 075	Irland
Babson Capital Global Loan Fund Tranche A USD Acc	0,00	21 686	33 476	Irland
Babson Capital Global Loan Fund Tranche B USD Acc	0,00	15 451	19 266	Irland
Babson Capital Global Senior Secured Bond D EUR	0,09	20 000	22 151	Irland
BlackRock Global Funds - Emerging Markets Bond X2 USD	0,24	55 512	58 591	Luxemburg
BlackRock Global Funds - Emerging Markets Corporate Bond X2 USD	2,77	22 531	29 335	Luxemburg
BlackRock Global Funds - Emerging Markets Local Currency Bond X2 EUR	2,30	81 695	81 695	Luxemburg
BlackRock Global Funds - Global High Yield Bond Hedged X2 EUR	0,17	50 479	59 345	Luxemburg
BlackRock Strategic Funds - Emerging Markets Flexi Dynamic Bond X2 USD	0,23	73 940	73 940	Luxemburg
BlueBay Global Diversified Corporate Bond Fund Base Class H	0,17	34 635	48 193	Luxemburg
BlueBay Global Unconstrained High Yield Fund H EUR	0,04	37 709	39 882	Luxemburg
BlueBay Investment Grade Absolute Return Bond Fund - I - EUR	0,01	50 395	50 982	Luxemburg
BlueBay Investment Grade Bond I Fund	0,00	15 755	17 763	Luxemburg
Capital Group Emerging Market Debt Fund LUX A7 USD	0,28	19 143	19 804	Luxemburg
Clareant European Loan Fund Class IIA EUR	0,00	52 195	57 893	Luxemburg
Evli High Yield Yrityslaina B	0,02	40 039	47 495	Finland
Fidelity European High Yield Fund A-ACC-EUR	0,03	19 910	22 908	Luxemburg
GMO Emerging Country Debt Investment Fund	0,03	21 965	21 965	Irland
HSBC Global Investment Funds -Global Emerging Markets Bond X Cap	0,03	31 461	40 704	Luxemburg
iShares Core Euro Corporate Bond UCITS ETF (EUR)	0,00	1 264	1 264	Irland
iShares Euro High Yield Corporate Bond UCITS ETF	0,00	1 027	1 027	Irland
iShares iBoxx \$ Investment Grade Corporate Bond ETF	0,00	1 037	1 047	Förenta staterna
iShares iBoxx USD High Yield Corporate Bond ETF	0,00	740	740	Förenta staterna
Julius Baer Multibond Local Emerging Bond Fund C EUR	0,01	67 625	67 625	Luxemburg
M&G European Loan Fund C EUR	0,01	21 908	21 908	Irland
Muzinich Bondyield ESG Fund Institutional Hedged EUR Acc	0,22	28 017	34 737	Irland
Neuberger Berman Emerging Market Debt- Local Currency Fund- USD I2 Acc Class	1,16	40 138	40 138	Irland
Neuberger Berman Emerging Markets Debt -Hard Currency Fund- EUR I2 Acc Class	1,35	29 290	29 290	Irland
Neuberger Berman Emerging Markets Debt -Local Currency Fund- EUR I2 Unhedged Acc Class	0,55	27 304	27 304	Irland
Nomura Funds - US High Yield Bond I - EUR	0,01	25 000	26 083	Irland
Nordea 1 SICAV European High Yield Bond Fund X EUR	0,03	28 330	40 237	Luxemburg
Nordea 1 SICAV US Corporate Bond Fund - HX - EUR	0,09	33 792	33 792	Luxemburg
Nordea 1 SICAV US High Yield Bond Fund - HX - EUR	0,22	27 835	32 096	Luxemburg
Pictet Emerging Local Currency Debt Z EUR	0,01	36 022	36 022	Luxemburg
Pimco Diversified Duration Hedged Fund Inst EUR (Hgd) Acc	0,39	46 299	46 299	Irland
Pimco Emerging Local Bond Fund Inst EUR (Unhgd) Acc	0,09	24 773	24 773	Irland
Pimco Emerging Markets Corporate Bond Fund Inst EUR (Hgd) Acc	0,17	11 412	12 950	Irland
Pimco Global High Yield Bond Fund Institution Acc	0,03	18 437	18 521	Irland
Schroder International Euro Corporate Bond Fund I Acc	0,03	40 376	41 394	Luxemburg
Schroder International Selection Fund Emerging Markets Debt Absolute Return I EUR Hgd Acc	0,07	76 661	76 661	Luxemburg
T. Rowe Price Funds SICAV - Global High Yield Bond I USD	0,13	33 905	42 803	Luxemburg
Wellington US\$ Core High Yield Bond Portfolio EUR S Acc HC	0,71	25 724	28 365	Irland
Räntefonder sammanlagt		1 526 182	1 659 710	

1 000 euro

	Redovisat värde 31.12.2015	Marknadsvärde 31.12.2015	Hemstat
Kapitalfonder			
Advent International GPE VII	13 658	16 969	Förenta staterna
Aino Holdingyhtiö Ky	18 678	18 678	Finland
Altor Fund II (No. 1) Limited Partnership	2 721	2 721	Jersey
Altor Fund III (No. 2) Limited Partnership	8 954	9 730	Jersey
Altor Fund IV (No. 2) AB	2 290	2 290	Sverige
Amanda III Eastern Private Equity Ky	6 189	6 993	Finland
American Securities Partners VI, L.P.	26 126	45 446	Förenta staterna
Apax Europe VII - B, L.P.	18 128	18 128	Förenade kungariket
Apax VIII - A L.P.	34 368	40 802	Guernsey
Armada Mezzanine Fund III Ky	941	2 109	Finland
Armada Mezzanine Fund IV L.P.	4 530	4 870	Finland
Auda Capital IV (Cayman) LP (USD)	993	2 902	Caymanöarna
Auda Capital IV Co-Investment Fund LP (USD)	970	1 214	Caymanöarna
AXA LBO Fund IV Supplementary FCPR	1 212	4 257	Frankrike
AXA LBO Fund V Core	22 856	24 414	Frankrike
AXA Secondary Fund III-1 L.P.	75	802	Jersey
AXA Secondary Fund V L.P.	15 300	43 181	Förenade kungariket
AXA Secondary Fund VII L.P.	3 833	4 526	Förenade kungariket
Berkshire Fund VIII-A L.P.	17 032	20 198	Förenta staterna
Bowmark Capital Partners IV, L.P.	6 859	9 309	Förenade kungariket
Bowmark Capital Partners V, L.P.	5 529	5 529	Förenade kungariket
Bridgepoint Europe III, L.P.	5 033	5 052	Förenade kungariket
Bridgepoint Europe IV F L.P.	7 816	10 272	Förenade kungariket
Capvis Equity III L.P.	8 717	8 717	Jersey
Capvis Equity IV L.P.	9 129	10 019	Jersey
Capvis III Co-Investors Arena L.P.	10 000	10 891	Jersey
Charterhouse Capital Partners VIII LP No. 1.2	2 133	2 133	Förenade kungariket
Conor Technology Fund I Ky	944	969	Finland
Crown Opportunities Fund Ky	7 206	19 909	Finland
Danske Private Equity Partners V (USD - A) K/S	3 586	4 279	Danmark
Danske Private Equity Partners V New (USD - A) K/S	1 247	1 646	Danmark
Dasos FS Partnership SCSp	9 506	9 506	Luxemburg
Dasos Timberland Fund II	17 116	17 116	Luxemburg
Dover Street VIII L.P.	22 153	33 243	Förenta staterna
Finnmezzanine Rahasto III A Ky	273	579	Finland
First State Investments European Diversified Infrastructure FCP-SIF	11 678	12 609	Luxemburg
FSN Capital IV L.P.	14 212	15 753	Jersey
GHO Capital Fund I L.P.	16 611	16 611	Förenade kungariket
Gresham 4A	1 540	1 540	Förenade kungariket
Hermes GPE Global Secondary Feeder I LP	9 946	15 050	Förenade kungariket
Hermes GPE Global Secondary Feeder II LP	12 866	15 823	Förenade kungariket
HgCapital 7E L.P.	15 438	16 291	Förenade kungariket

1 000 euro

	Redovisat värde 31.12.2015	Marknadsvärde 31.12.2015	Hemstat
ICG Senior Debt Partners II	7 966	7 968	Luxemburg
Indigo Capital V L.P	3 753	3 753	Förenade kungariket
Industri Kapital 2004 Limited Partnership I	862	862	Förenade kungariket
Industri Kapital 2007 Limited Partnership	8 939	12 178	Förenade kungariket
Industrie & Finance Investissements 2 FCPR	4 978	5 004	Frankrike
Intera Fund II Ky	10 954	16 184	Finland
Kasvurahastojen Rahasto II Ky	880	952	Finland
Kasvurahastojen Rahasto Ky	5 460	7 130	Finland
Levine Leichtman Capital Partners V, L.P	19 389	19 555	Förenta staterna
Lexington Capital Partners VIII	6 709	8 753	Förenta staterna
Lindsay Goldberg III L.P	28 882	37 993	Förenta staterna
Lindsay Goldberg IV L.P	3 304	3 304	Förenta staterna
LT Fund Investments	31 000	31 801	Luxemburg
Macquarie European Infrastructure Fund II	4 283	6 058	Förenade kungariket
MB Equity Fund IV Ky	15 331	21 458	Finland
Nexit Infocom II L.P	6 147	7 606	Guernsey
Nordic Capital VII Alpha, L.P	24 480	32 985	Jersey
Nordic Mezzanine Fund II Limited Partnership	1 580	1 712	Förenade kungariket
Nordic Mezzanine Fund III Limited Partnership	11 296	13 419	Förenade kungariket
Palvelurahasto I Ky	789	789	Finland
Partners Group Direct Mezzanine 2011 S.C.A. SICAR	13 964	17 842	Luxemburg
Partners Group Secondary 2004 L.P	537	537	Förenta staterna
Partners Group Secondary 2011 (EUR) L.P Inc	14 412	22 334	Guernsey
Partners Group U.S. Venture 2004, L.P	4 394	5 606	Förenta staterna
Platinum Equity Capital Partners III, L.P	11 153	14 003	Förenta staterna
Power Fund II Ky	1 710	1 710	Finland
Profita Fund III Ky	750	750	Finland
Sentica Buyout IV	4 802	5 614	Finland
Sentica Kasvurahasto II Ky	752	752	Finland
Sponsor Fund IV	2 797	2 797	Finland
Teknoventure rahasto III Ky	865	1 002	Finland
The Fourth Cinven Fund (No. 4) Limited Partnership	8 648	8 648	Förenade kungariket
Top Tier Venture Capital III, L.P	5 028	6 409	Förenta staterna
Top Tier Venture Capital IV, L.P	5 815	12 262	Förenta staterna
TPG Partners VI, LP	23 759	34 002	Förenta staterna
TPG Partners VII, L.P	1 474	1 510	Förenta staterna
TuuliTapiola Ky	10 953	10 953	Finland
Waterland Private Equity Fund VI	933	933	Nederländerna
Vista Equity Partners Fund IV, L.P	21 915	38 895	Förenta staterna
Vista Equity Partners Fund V-A	37 434	42 570	Caymanöarna
Kapitalfonder sammanlagt	767 469	1 000 751	
Övriga kapitalfonder	9 414	16 777	

1 000 euro

	Redovisat värde 31.12.2015	Marknadsvärde 31.12.2015	Hemstat
Fastighetsplaceringsfonder			
Aberdeen European Shopping Property Fund SICAV	3 948	3 948	Luxemburg
Aberdeen Property Funds SICAV Pan-Nordic	9 342	9 342	Luxemburg
BlackRock Europe Property Fund III	3 066	3 066	Förenade kungariket
Capman Hotels RE Ky	18 172	19 319	Finland
CBRE Dutch Office Fund II BV	11 650	11 650	Nederländerna
CBRE European Industrial Fund CV	23 698	23 698	Nederländerna
CBRE Office Fund The Netherlands	1 001	1 001	Nederländerna
CBRE Property Fund Central and Eastern Europe	6 306	6 306	Nederländerna
DOF Development Fund CV	65	104	Luxemburg
EPI Russia I Ky	2 800	2 800	Finland
Erikoissijoitusrahasto Fennica Toimitilat I	6 000	6 000	Finland
European Added Value Fund, L.P	3 740	3 740	Förenade kungariket
Exillion Real Estate I Ky	93 719	102 955	Finland
Henderson Central London Office Fund II LP	1 801	12 268	Förenade kungariket
ICG-Longbow UK Real Estate Debt Investments III S.a.r.l.	27 949	31 301	Luxemburg
Kauppakeskus Hansa Ky	14 315	16 226	Finland
LähiTapiola Asuntorahasto Prime Ky	24 947	24 947	Finland
Morgan Stanley Prime Property Fund	53 808	57 366	Förenade staterna
NIAM Nordic Core-Plus	13 238	14 193	Luxemburg
Nordika Fastigheter AB	1 534	15 487	Sverige
Nordika II Fastigheter AB	10 860	14 393	Sverige
PBW II Real Estate Fund S.A.	6 717	6 717	Luxemburg
Prologis European Properties Fund II FCP-FIS	8 270	8 270	Luxemburg
Real Estate Debt & Secondaries Ky	14 003	15 698	Finland
Rockspring Peripheral Europe Limited Partnership	214	814	Förenade kungariket
Russian and Baltics Retail Properties Ky	9 970	9 970	Finland
Scandinavian Property Fund - Unleveraged	11 937	11 937	Luxemburg
Sentinel Real Estate Fund, LP	49 403	53 557	Förenade staterna
Standard Life Investments UK Shopping Centre Feeder Fund Limited Partnership	19 707	19 851	Jersey
Tapiola KR I Ky	30 511	30 511	Finland
Tapiola KR III Ky	51 537	52 237	Finland
Tapiola KR IV Ky	14 747	22 073	Finland
Tishman Speyer European Core Fund FCP-SIF	8 068	8 068	Luxemburg
Tishman Speyer European Strategic Office Fund Scots Feeder L.P	4 328	6 251	Förenade kungariket
UK Property Income Fund II	19 547	23 063	Förenade kungariket
Fastighetsplaceringsfonder sammanlagt	580 918	651 017	

1 000 euro

	Redovisat värde 31.12.2015	Marknadsvärde 31.12.2015	Hemstat
Placeringar i hedgefonder			
AHL Dimension (Cayman) Ltd Class A USD	60 693	66 630	Caymanöarna
AIM Insurance Strategies Fund Class B	20 021	25 831	Irland
Aleutian Fund Ltd Class A Unrestricted	81 023	86 820	Caymanöarna
Anchorage Capital Partners Offshore Ltd Class D	50 276	54 869	Caymanöarna
Black Diamond Relative Value Ltd Series D Unrestricted	51 852	65 495	Caymanöarna
Blue Mountain Credit Alternatives Fund Ltd	75 707	103 429	Caymanöarna
Brevan Howard Fund Limited Class E	87 189	87 941	Caymanöarna
Canyon Value Realization Fund (Cayman) Ltd Class B	46 547	58 832	Caymanöarna
Capula Global Relative Value Fund Ltd Class E	118 460	138 920	Caymanöarna
Davidson Kempner International (BVI) Ltd Class C	45 456	67 567	Brittiska jungfruöarna
Deephaven Global Multi-Strategy Fund Ltd	9	14	Brittiska jungfruöarna
Drake Global Opportunities Fund Ltd Class C	109	109	Caymanöarna
Elliot International Ltd Class B	39 933	69 000	Caymanöarna
Eton Park Overseas Fund Ltd	1 660	1 660	Caymanöarna
Field Street Offshore Fund Ltd Class A2	107 050	107 745	Caymanöarna
GoldenTree Offshore Fund Ltd. Class C	57 913	67 169	Caymanöarna
Graham Global Investment Fund II SPC Ltd. Discretionary Enhanced Vol Series B	64 503	85 627	Brittiska jungfruöarna
GSO Special Situations Overseas Fund Ltd.	455	677	Caymanöarna
HBK Multi-Strategy Offshore Fund Ltd. Class A	57 839	57 839	Caymanöarna
High Restoration Capital Partners Offshore L.P.	3 339	8 132	Förenta staterna
Highland Crusader Fund II Ltd.	1 029	1 029	Förenta staterna
Hudson Bay International Fund Ltd. Class A	68 563	77 823	Irland
IPM Systematic Macro Fund Class C EUR	80 300	89 974	Caymanöarna
Kepos Alpha Fund Ltd. Class A	61 346	77 032	Caymanöarna
King Street Capital Ltd. Class A	50 164	50 493	Brittiska jungfruöarna
KLS Diversified Fund Ltd.	80 074	84 497	Caymanöarna
Man AHL (Cayman) SPC Class A1 Evolution EUR	52 490	66 621	Caymanöarna
Man AHL Evolution Frontier Limited A EUR	20 000	20 420	Caymanöarna
Man GLG European Equity Alternative IN EUR	30 000	34 878	Irland
Marathon Special Opportunity Fund Ltd	25 737	32 916	Caymanöarna
Marshall Wace Market Neutral TOPS Fund Class B EUR	65 000	69 483	Irland
Millennium International Ltd. Class EE	82 464	117 540	Caymanöarna
Moore Macro Managers Fund Ltd Class B	110 000	127 840	Förenta staterna
Oaktree European Credit Opportunities Fund (Cayman) Ltd.	57	57	Luxemburg
OxAM Quant Fund Limited Series A	52 657	54 366	Caymanöarna
Pharo Macro Fund Ltd. Class B	74 033	78 652	Caymanöarna
Pine River Fund Ltd. Class A	85 438	105 508	Förenta staterna
Samlyn Offshore Ltd. Class AS	82 492	83 830	Caymanöarna
Shepherd Investments International Ltd	237	297	Brittiska jungfruöarna

1 000 euro	Redovisat värde 31.12.2015	Marknadsvärde 31.12.2015	Hemstat
Shepherd Select Asset Fund Ltd. Class A	145	231	Brittiska jungfruöarna
Silver Point Capital Offshore Fund Ltd.	31 042	39 192	Caymanöarna
TPG-AXON Partners (Offshore) Ltd.	385	513	Caymanöarna
Treesdale Fixed Income Fund Ltd. Class B	540	709	Förenata staterna
Two Sigma Absolute Return Cayman Fund Ltd. Class A1	94 828	137 666	Caymanöarna
Wexford Offshore Spectrum Fund	3 301	4 922	Caymanöarna
Vicis Capital Fund (Int.) Class A	92	92	Caymanöarna
Viking Global Equities III Ltd. Class H	54 464	78 977	Caymanöarna
Winton Futures Fund Ltd. Class C	106 464	123 507	Brittiska jungfruöarna
Placeringar i hedgefonder sammanlagt	2 283 377	2 713 369	
Sammanlagt	9 502 673	11 579 304	

1 000 euro	Redovisat värde 31.12.2015	Marknadsvärde 31.12.2015	Hemstat
ÖVRIGA PLACERINGAR, DOTTERFÖRETAG			
Inhemskas icke noterade aktier och andelar			
Soittokunnanpolun Pysäköinti Oy	414	414	Finland
Herttoniemen Pysäköinti Oy	9	9	Finland
Ruukinpuiston Pysäköinti Oy	134	134	Finland
Nelikkokujan autopaikoitus Oy	355	355	Finland
Rooppi Oy	360	360	Finland
Chydenia Carpark Oy	257	257	Finland
Jätkäsaaren jätteen putkikeräys Oy	945	945	Finland
Vaneritorin Parkki Oy	83	83	Finland
Stella Park	1 415	1 415	Finland
Stella Business Park Oy	1 363	1 363	Finland
Kiinteistö Oy Uusi Maapohja	109	109	Finland
Kiinteistö Oy Plaza 2 Park	432	432	Finland
Övriga aktier	2	2	Finland
Inhemskas icke noterade aktier och andelar sammanlagt	5 878	5 878	
Övriga placeringar sammanlagt	9 508 552	11 585 183	

Innehav med ett redovisat värde på över 1 000 euro har specificerats.

1 000 euro	Moderbolaget 2015	Moderbolaget 2014	Koncernen 2015	Koncernen 2014
LÅNEFORDRINGAR				
Övriga lånefordringar specificerade enligt säkerhet				
Bankgaranti	82 719	91 606	82 719	91 606
Borgensförsäkring	51 327	69 235	51 327	69 235
Försäkringsbrev	6	6	6	6
Annan säkerhet	111 977	144 711	111 977	144 711
Återstående anskaffningsutgift	246 029	305 558	246 029	305 558
Återstående anskaffningsutgift för lånefordringar utan säkerhet sammanlagt	172 991	110 723	172 991	110 723
Pensionslånefordringar sammanlagt				
Övriga fordringar på inteckningslån	361	620	361	620
Övriga lånefordringar	193 331	216 627	193 331	216 627
Återstående anskaffningsutgift sammanlagt	193 692	217 247	193 692	217 247
Närståendelån				
Lån som beviljats bolag som hör till koncernen och intressebolag	808 926	835 507	808 926	835 507
Lånens ursprungliga lånetid är högst 20 år. Lånen har beviljats antingen med fast ränta eller bundet till marknadsräntan. Säkerheten för lånen utgörs av fastighets- och anläggningsinteckningar, såvida det inte är fråga om kapitallån.				
Övriga närståendelån	80 088	94 431	80 088	94 431
Lånens ursprungliga lånetid är högst 10 år. Lånens räntegrund utgörs i huvudsak av ArPL-låneränta och euribor-ränta.				

1 000 euro	Moderbolaget Immateriella rättigheter och utgifter med lång verkningstid 2015	Moderbolaget Pågående anskaffningar av utgifter med lång verkningstid 2015	Moderbolaget Maskiner och inventarier 2015	Moderbolaget Övriga materiella tillgångar 2015	Koncernen Immateriella rättigheter och utgifter med lång verkningstid 2015	Koncernen Pågående anskaffningar av utgifter med lång verkningstid 2015	Koncernen Maskiner och inventarier 2015	Koncernen Övriga materiella tillgångar 2015
FÖRÄNDRINGAR I IMMATERIELLA OCH MATERIELLA TILLGÅNGAR								
Anskaffningsutgift 1.1	34 033	5 911	10 175	387	34 096	5 911	10 175	387
Slutligt avskrivna föregående år	-6 423		-430		-6 423		-430	
Ökningar	9 515	1 130	1 152		9 515	1 130	1 152	
Minskningar			-671	-2			-671	-2
Överföringar mellan poster	5 911	-5 911	-3 334		5 911	-5 911	-3 334	
Anskaffningsutgift 31.12	43 037	1 130	6 892	385	43 100	1 130	6 892	385
Akkumulerade avskrivningar 1.1	-12 045		-5 342		-12 045		-5 342	
Slutligt avskrivna föregående år	6 423		430		6 423		430	
Akkumulerade avskrivningar på minskningar och överföringar			3 657				3 657	
Avskrivningar under räkenskapsperioden	-7 659		-1 124		-7 659		-1 124	
Akkumulerade avskrivningar 31.12	-13 281		-2 379		-13 281		-2 379	
Redovisat värde 31.12	29 756	1 130	4 513	385	29 818	1 130	4 513	385

1 000 euro	Moderbolaget 2015	Moderbolaget 2014	Koncernen 2015	Koncernen 2014
EGET KAPITAL				
Grundfond	6 694	1 648	6 694	1 648
Fusionens andel		5 046		5 046
Byggnadsfond			86	
Fusionens andel				86
Uppskrivningsfond			185	101
Fusionens andel				84
Låneamorteringsfond			233	
Fusionens andel				233
Minskning av låneamorteringsfonden			-233	
Överföring från andra fonder			88	
Övriga fonder	89 852	57 622	90 168	57 711
Fusionens andel		29 728		29 955
Överföring till låneamorteringsfonden			-88	
Minskning av eget kapital		-127		-126
Överföring från föregående års vinst	2 940	2 628	2 940	2 628
Vinst/förlust från tidigare räkenskapsperioder	4 782	2 628	-9 177	-9 799
Fusionens andel		1 842		-14 713
Disponerat under räkenskapsperioden	-2 940	-2 628	-2 950	-2 628
Räkenskapsperiodens vinst/förlust	6	2 940	-2 343	17 964
Eget kapital sammanlagt	101 333	101 328	85 603	88 188
Fördelning av eget kapital efter avdrag för föreslagen vinst				
Försäkringstagarnas andel	101 333	101 328	85 603	88 188
Sammanlagt	101 333	101 328	85 603	88 188
Såsom vinst utdelningsbara medel				
Räkenskapsperiodens vinst	6	2 940		
Övrigt fritt eget kapital				
Övriga fonder	92 792	89 852		
Ackumulerade vinstmedel	1 842	1 842		
Såsom vinst utdelningsbara medel sammanlagt	94 640	94 634		

1 000 euro	Moderbolaget 2015	Moderbolaget 2014	Koncernen 2015	Koncernen 2014
FÖRSÄKRINGSTEKNISK ANSVARSSKULD				
Premieansvar				
Framtida pensioner	8 458 974	8 211 842	8 458 974	8 211 842
Ofördelat tilläggsförsäkringsansvar	597 539	756 076	597 539	756 076
Fördelat tilläggsförsäkringsansvar	58 321	56 566	58 321	56 566
Aktieavkastningsbundet tilläggsförsäkringsansvar	739 172	527 807	739 172	527 807
Premieansvar sammanlagt	9 854 005	9 552 291	9 854 005	9 552 291
Ersättningsansvar				
Löpande pensioner	7 534 077	7 063 264	7 534 077	7 063 264
Utjämningsbelopp	461 571	463 047	461 571	463 047
Ersättningsansvar sammanlagt	7 995 649	7 526 311	7 995 649	7 526 311
Försäkringsteknisk ansvarsskuld sammanlagt	17 849 654	17 078 602	17 849 654	17 078 602

1 000 euro

Moderbolaget 2015

Moderbolaget 2014

Koncernen 2015

Koncernen 2014

SÄKERHETER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER**Säkerheter som beviljats för egen räkning**

Panter som getts som säkerhet för derivathandel	88 496	38 020	88 496	38 020
---	--------	--------	--------	--------

Ansvar som hänför sig till derivatkontrakt**Icke skyddande derivat****Räntederivat**

Optionskontrakt

Köpta optioner

Värdet av underliggande tillgångar	458 419	205 306	458 419	205 306
Kontraktens verkliga värde	11	438	11	438

Utställda optioner

Värdet av underliggande tillgångar		205 306		205 306
Kontraktens verkliga värde		-293		-293

Valutaderivat

Terminskontrakt, öppna

Värdet av underliggande tillgångar	6 261 796	3 530 032	6 261 796	3 530 032
Öppna, kontraktens verkliga värde	8 158	-79 435	8 158	-79 435
Slutna, kontraktens verkliga värde	3 147	4 877	3 147	4 877

Öppna optionskontrakt

Köpta optioner

Värdet av underliggande tillgångar	255 625	1 083 881	255 625	1 083 881
Kontraktens verkliga värde	744	39 757	744	39 757

Utställda optioner

Värdet av underliggande tillgångar	182 600	1 995 750	182 600	1 995 750
Kontraktens verkliga värde	-554	-24 217	-554	-24 217

Aktiederivat

Termins- och futurkontrakt, öppna

Underliggande tillgångar	436 790	40 349	436 790	40 349
Verkligt värde	-5 672	-4 131	-5 672	-4 131

Optionskontrakt

Köpta optioner

Underliggande tillgångar	5 263 425	1 993 703	5 263 425	1 993 703
Kontraktens verkliga värde	93 056	80 289	93 056	80 289

Utställda optioner

Underliggande tillgångar	2 715 126	417 164	2 715 126	417 164
Kontraktens verkliga värde	-76 400	-34 156	-76 400	-34 156

Öppna totalavkastningsswappar

Värdet av underliggande tillgångar		138 397		138 397
Kontraktens verkliga värde		-720		-720

1 000 euro	Moderbolaget 2015	Moderbolaget 2014	Koncernen 2015	Koncernen 2014
Övriga derivat				
Öppna termins- och futurkontrakt				
Värdet av underliggande tillgångar	752	-18 411	752	-18 411
Kontraktens verkliga värde	447	-92	447	-92
Totalavkastningssvappar, öppna				
Värdet av underliggande tillgångar	284 308		284 308	
Kontraktens verkliga värde	-693		-693	
Mottagna säkerheter				
Säkerheter för derivathandel	43 600		43 600	
Placeringsavtal				
Kapitalfonder	1 122 181	726 324	1 122 181	726 324
Fondplaceringar	565	115 376	565	115 376
Fastighetsfonder	136 956	189 089	136 956	189 089
Övriga ansvarsförbindelser				
Ansvar för skattskyldighetsgrupps moms-skuld enligt 188 § i mervärdesskattelagen	3 146	4 313	3 146	4 313
Justeringsansvar enligt 120 § i mervärdesskattelagen för fastighetsinvesteringar som ingår i mervärdesskattegruppen	53 322	46 798	53 322	46 798
Inteckningar som getts mot hyresrätt				
Intecknade pantskuldebrev			343	343
Övriga panter				
Insättningar			299	299
Övriga ansvarsförbindelser				
Inlösningsansvar sig grundar sig på delägaravtal				86

1 000 euro	Moderbolaget 2015	Moderbolaget 2014
SOLVENSKAPITAL, MODERBOLAGET		
Eget kapital efter avdrag för föreslagen vinst	101 333	101 328
Akkumulerade bokslutsdispositioner	727	617
Värderingsdifferens mellan tillgångarnas verkliga värden och redovisade värden i balansräkningen	2 922 414	2 790 811
Ofördelat tilläggsförsäkringsansvar	597 539	756 076
Aktiverade anskaffningutgifter för försäkringar och immateriella tillgångar	-30 885	-27 899
Utjämningsbelopp	451 016	463 047
	4 042 145	4 083 980
Kravet på minimikapital enligt 17 § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag	672 187	649 741

KONCERNSTRUKTUR 31.12.2015

I koncernen ingår följande bolag:

Asunto Oy Asematie 13

Asunto Oy Bulevardi 32

Asunto Oy Espoon Kalaonntie 3

Asunto Oy Espoon Nelikkokuja 5

Asunto Oy Espoon Puistopiha

Asunto Oy Espoon Punakaneli

Asunto Oy Espoon Ratsukatu 4

Asunto Oy Espoon Viirikuja 1

Asunto Oy Helsingin Aleksis Kiven katu 11

Asunto Oy Helsingin Henrikintie 5

Asunto Oy Helsingin Kerttulinpuisto

Asunto Oy Helsingin Kokkokalliontie 1

Asunto Oy Helsingin Kokkokalliontie 3

Asunto Oy Helsingin Kokkokalliontie 5

Asunto Oy Helsingin Kokkokalliontie 9

Asunto Oy Helsingin Konalantie 7

Asunto Oy Helsingin Konalantie 9

Asunto Oy Helsingin Linnankoskenkatu 4

Asunto Oy Helsingin Puuskakuja 23

Asunto Oy Helsingin Puuskarinne 7

Asunto Oy Helsingin Yliskyläntie 2

Asunto Oy Jyväskylän Schaumanin Puistotie 19

Asunto Oy Jyväskylän Suuruspäntie 8

Asunto Oy Järvenpään Kartanontie 15

Asunto Oy Järvenpään Paja

Asunto Oy Järvenpään Sahankaari 13

Asunto Oy Keravan Lintulammenkatu 5 A

Asunto Oy Keravan Palokorvenkatu 9

Asunto Oy Kotkan Kirkkokatu 4

Asunto Oy Lahden Purserinsaari

Asunto Oy Lappeenrannan Pikisaarenranta

Asunto Oy Oulun Hallituskatu 25

Asunto Oy Pitäjänmäentie 35

Asunto Oy Rovaniemen Lapintapiola

Asunto Oy Slottsveden Helsinki

Asunto Oy Tampereen Lapinniemen Majakka

Asunto Oy Tapiolan Caritas, Oulu

Asunto Oy Turun Itäinen Rantakatu 68

Asunto Oy Turun Purserinpuisto

Asunto Oy Vantaan Kulonpohja

Asunto Oy Vantaan Lähettilääntie 1

Asunto Oy Vantaan Martinteer

Asunto Oy Vantaan Neilikkatie 15

Asunto Oy Vantaan Tikkurilan Verso

Business Park Mankkaa 2 Oy

Business Park Mankkaa Oy Torn

Dynamo Business Park Oy

Kampintalo Oy

Kiinteistö Oy Annankatu 32

Kiinteistö Oy Dynamo

Kiinteistö Oy Espoon Jänismäki

Kiinteistö Oy Espoon Revontulentie 7

Kiinteistö Oy Espoon Swing Plus A

Kiinteistö Oy Espoon Swing Plus C

Kiinteistö Oy Espoon Tietäjäntie 14

Kiinteistö Oy FMO Tapiola

Kiinteistö Oy Haapaniemenkatu 5

Kiinteistö Oy Hauki

Kiinteistö Oy Helsingin Erottajankulma

Kiinteistö Oy Helsingin Paperitie 7

Kiinteistö Oy Helsinki-Vantaa Logistics Center 1

Kiinteistö Oy Hertsikka

Kiinteistö Oy Joensuun Torikatu 29

Kiinteistö Oy Jyväskylän Kolmikulma

Kiinteistö Oy Järvenkynnys

Kiinteistö Oy Kaartinkaupungin Helmi

Kiinteistö Oy Kampinmäki

Kiinteistö Oy Kasarmintorin Kauppakeskus

Kiinteistö Oy Keravan Terveyslähde

Kiinteistö Oy Kokkolan Rantakatu 2–4

Kiinteistö Oy Kokkolan Rantakatu 6

Kiinteistö Oy Kouvolan Kauppalamkatu 13

Kiinteistö Oy Kouvolan Mikko

Kiinteistö Oy Kouvolan Tapiola

Kiinteistö Oy Kuopion Kauppakatu 26–30

Kiinteistö Oy Kuparitalo 1

Kiinteistö Oy Kyttälän Keskus

Kiinteistö Oy Liiketalo Lanterna

Kiinteistö Oy Linnanrakentajantie 4

Kiinteistö Oy Martinsillantie 2 a

Kiinteistö Oy Mäntsälän Keskustie 1

Kiinteistö Oy Oulun Cinematori

Kiinteistö Oy Oulun Hotellitori

Kiinteistö Oy Oulun Kirkkokatu 21

Kiinteistö Oy Oulun Mielikintie 8

Kiinteistö Oy Pendoliino

Kiinteistö Oy Pitkäsillanranta 3

Kiinteistö Oy Pitäjänmäen Karvaamokuja 2c

Kiinteistö Oy Plaza Alto

Kiinteistö Oy Punkaharjun Valtionhotelli

Kiinteistö Oy Quartetto E

Kiinteistö Oy Rauman Hakunintie 12

Kiinteistö Oy Rauman Hakunintie 26

Kiinteistö Oy Robert Huberin tie 7

Kiinteistö Oy Sanomala II

Kiinteistö Oy Stella Nova

Kiinteistö Oy Stella Solaris

Kiinteistö Oy Tampereen Tornihotelli

Kiinteistö Oy Tapiolankynnys

Kiinteistö Oy Tullintori

Kiinteistö Oy Turun Ovakonkatu 2

Kiinteistö Oy Valimontie 27

Kiinteistö Oy Vantaan Hakintie 7

Kiinteistö Oy Vantaan Rajatorpantie 8

Kiinteistö Oy Vantaan Tuupakankuja 1

Kiinteistö Oy Vantaanportin Maamerkki

Kiinteistö Oy Vantaanportin Seisake

Kiinteistö Oy Verkko

Kokkokallion Pysäköinti Oy

Lappeenrannan Kulmatalo Oy

Novoparkki Oy

Possesif Oy

Simonkentän Hotellikiinteistö Oy

Probus Holding Oy

Asunto Oy Helsingin Hiekkalaituri

Asunto Oy Kuopion Lakeissuontie 5

Asunto Oy Sodankylän Kaivola

Asunto Oy Vuohelmi Helsinki

Avara Anterius Oy

Avara Aptus Oy

Avara Artus Oy

Avara Domus Oy

Avara Orientis Oy

Avara Probus Oy

Avara Sedes Oy

Kiinteistö Oy Levin Kätänkiisa

Kiinteistö Oy Ollinrinne

ELOS RISKHANTERING

RISKHANTERINGEN SOM EN DEL AV DEN INTERNA KONTROLLEN

I Elo sköts riskhanteringen som en del av den interna kontrollen. Utgångspunkten vid ordnandet av Elos riskhantering är att följa myndighetsbestämmelser och en strävan efter att uppnå bästa europeiska riskhanteringspraxis. Genom riskhanteringen säkerställs verksamhetens kontinuitet och stöds bolaget att uppnå verksamhetsmålen och konkurrensfördelar.

Enligt Elos principer ska riskhanteringen vara täckande och gälla alla slag av risker och delar av organisationen. Riskhanteringsprocesserna ska vara systematiska och kontinuerliga. En täckande riskhanteringsprocess innehåller följande skeden: riskidentifiering, mätning och bedömning av riskerna, åtgärder för att ändra riskställningen och bereda sig för risker samt riskuppföljning, riskkontroll och rapportering.

Riskhanteringen ska särskilt täcka risker förknippade med hanteringen av tillgångar och ansvar, placeringar, likviditet, koncentrationsrisker, operativa risker, strategiska risker, anseenderisk, enskilda riskers samverkan och externa risker. Risktäckningskapaciteten är den risk som bolaget kan ta för att nå sina strategiska och affärsmässiga mål.

Risktäckningskapaciteten beskrivs bäst med bolagets solvens, med vilken man bereder sig både för placeringrisker och de försäkringstekniska risker som är på bolagets ansvar. Bolagets risktäckningskapacitet är också beroende av bolagets ledningssystem och riskhanterings kvaliteten. En högklassig och tillförlitlig förvaltning samt intern kontroll och riskhantering ökar bolagets risktäckningskapacitet.

Risktagningsviljan är den risk som bolaget är villigt att ta för att uppnå sina affärsmål. Risktagningen inom olika funktioner sker inom de gränser som styrelsen fastställt och dimensioneras så att den inte äventyrar bolagets verk-

samhet eller stabilitet. Det viktigaste beslutet som gäller risktagningsviljan hänför sig till placeringarnas riskställning och solvenshanteringen.

ORDNANDET AV RISKHANTERINGEN

Bolagets riskhanteringsansvar och de olika parternas uppgifter beskrivs inom Elo med hjälp av de s.k. tre försvarslinjerna inom riskhanteringen.

Styrelsen beslutar om bolagets strategi och affärs mål. Elos styrelse har totalansvar för ordnandet av riskhanteringen. Styrelsen fastställer de allmänna riskhanteringsprinciperna, ansvarsfördelningen och de viktigaste riktlinjerna. Styrelsens fastställer målen och begränsningarna som gäller riskerna noggrannare i riskhanteringsplanen samt i fråga

om placeringarna i placeringsplanen. Affärsplanerna kan också innehålla riskmål, mätare och begränsningar. Riskhanteringsärenden behandlas även i styrelsens revisionsutskott.

Styrelsen följer regelbundet upp riskhanteringen och utvecklingen av de väsentligaste riskerna. Solvensen och placeringsriskerna rapporteras till styrelsen i standardform varje månad och något mer omfattande varje kvartal. Riskerna och riskhanteringen som helhet rapporteras varje halvår.

Bolagets verkställande direktör ansvarar gentemot styrelsen för bolagets verksamhet, inklusive risker och för ordnandet av riskhanteringen.

På riskhanteringsens första nivå ansvarar affärsfunktionernas direktörer gentemot verkställande direktören för de affärsmässiga och operativa riskerna samt för genomförandet av nödvändiga riskhanteringsåtgärder, för iakttagandet av bolagets riskhanteringspolicy, riskhanteringsplan och riskhanteringsanvisningar samt för riskuppföljningen inom sina ansvarsområden.

De oberoende riskövervakningsfunktionerna bildar riskhanteringsens andra nivå. Som en centraliserad oberoende riskövervakningsfunktion i bolaget fungerar enheten för oberoende riskövervakning och business control, som bedömer bolagets risker och riskhantering i sin helhet, stöder utvecklingen av riskhanteringen och bland annat bereder bolagets riskhanteringsplan för styrelsens godkännande. Inom vissa delområden finns det dessutom skilda aktörer som sköter den oberoende övervakningen: övervakningen och rapporteringen av solvens och placeringsrisker sköts inom enheten för ekonomi och övervakning av placeringsrisker. Aktuariefunktionen övervakar de försäkringstekniska riskerna och solvensen. Compliance-funktionen i anslutning till de juridiska ärendena stöder och övervakar efterlevnaden av myndighetsbestämmelserna i bolagets affärsverksamhet (lagar, förordningar, föreskrifter, anvisningar).

Den tredje nivån utgörs av intern revision och extern revision (granskning av räkenskaperna). Den interna revisionen bedömer om riskhanteringsprocesserna är tillräckliga och hur effektiva de är genom att ge rekommendationer och konsultering om hur de kan förbättras och utvecklas. I granskningen av räkenskaperna bedöms om riskhanteringsprocesserna är tillräckliga med tanke på bokslutets tillförlitlighet.

För genomförandet av riskhanteringen har bolaget koordineringsgrupper med ansvar för riskhanteringen som helhet, solvenshanteringen, hanteringen av placeringsrisker och säkerheten.

DEN INTERNA KONTROLLENS ROLLER OCH ANSVAR

KLASSIFICERINGEN AV OCH DE ALLMÄNNA PRINCIPERNA INOM RISKHANTERINGEN

Inom Elos riskhanteringsplanering och dokumentation används en indelning i tre riskklasser:

- strategiska risker
- finansiella risker
- operativa risker.

Strategiska risker är bland annat risker förknippade med valda strategiska avsikter eller till förändringar i marknadsställning, konkurrenssituationen eller kundbeteendet samt till den allmänna ekonomiska utvecklingen. Beroende på situation kan en finansiell eller operativ risk bli en strategisk risk. De finansiella riskerna ansluter sig närmast till bolagets solvens och placeringsverksamhet, riskkoncentrationer, bolagets rörelsekostnader, likviditet och försäkringsverksamhet. Med operativa risker avses risker som orsakas av bolagets processer, personalen, ICT-systemen eller av externa faktorer. I samband med de operativa riskerna behandlas även juridiska risker och compliance-risker.

Enligt riskhanteringsprinciperna strävar man inom Elo efter en företagskultur där intern kontroll och riskhantering utgör en självklar del av verksamheten, ledningssystemet och det dagliga beslutsfattandet. Även bolagets företagskultur som bygger på öppenhet och förtroende stöder riskhanteringen. Utgångspunkten är i alla förhållanden att trygga bolagets solvens och likviditet.

FINANSIELLA RISKER

Solvens

I arbetspensionsbolag hänför sig den risk som har de största konsekvenserna till en betydlig försvagning av solvensen, vilken oftast beror på att placeringsrisker realiseras. Elos mål är att bedriva en lönsam placeringsverksamhet och att trygga solvensen. Placeringsverksamheten styrs enligt principerna i placeringsplanen. Riskerna i placeringsverksamheten analyseras inom den solvensram som myndigheterna fastställer och med hjälp av bolagets interna riskmodeller.

Behövligt solvenskapital bestäms utifrån hur riskfyllda placeringarna är. Placeringsverksamheten begränsas också av reglerna om täckningsdugliga tillgångar, avkastningskravet på ansvarsskulden samt kravet på att trygga likviditeten.

Med hjälp av solvenskapitalet skapas buffertar för fluktuationer i arbetspensionsbolagets placeringstillgångar och försäkringsrörelse. Hanteringen av placeringsriskerna utgår från att bolagets solvens är tryggad med tillräcklig sannolikhet. Solvenskapitalet ska vara tillräckligt stort, så att det täcker förväntade värde- och avkastningsfluktuationer inom de tillgångsslag som utgör täckning för ansvarsskulden. Totalrisken har dimensionerats så att solvenskapitalet i förhållande till solvenskraven hålls på betryggande nivå också ifall riskerna realiseras.

Syftet med solvenskapitalets utjämningsbelopp är att täcka eventuella förluster av försäkringsrörelsen. Övrigt solvensansvar, i främsta hand det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret och placeringarnas värderingsdifferenser, har

i uppgift att fungera som buffert i händelse av eventuella förluster av placeringsverksamheten.

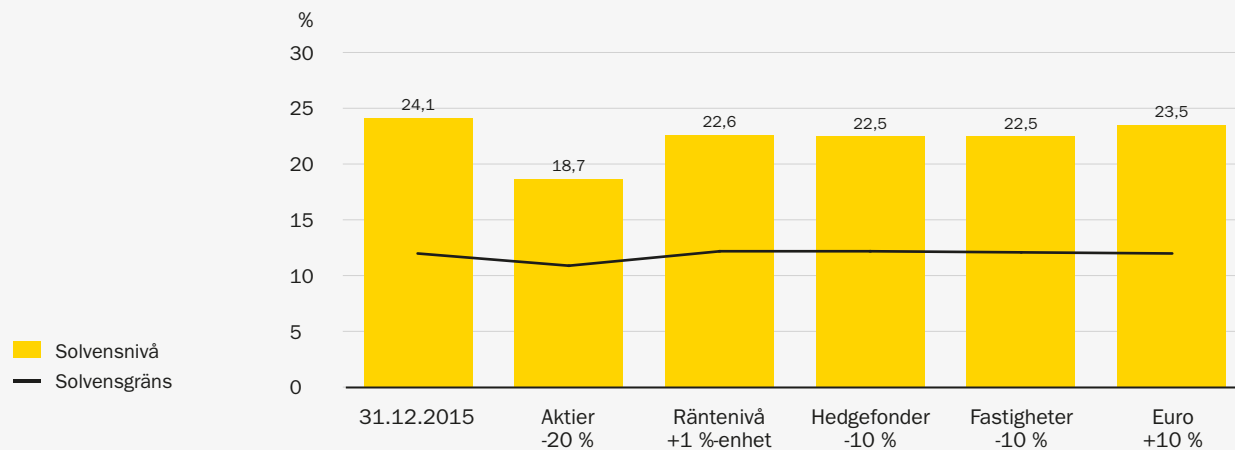
Om intäkterna av placeringsverksamheten överstiger avkastningskravet på ansvarsskulden, utökar den överstigande delen solvenskapitalet. Om intäkterna av placeringsverksamheten är lägre än avkastningskravet, upplöses det influtna solvenskapitalet till ett motsvarande belopp.

Elos solvens följs upp med hjälp av den solvensram som myndigheterna fastställt. Som viktiga solvensnyckeltal rapporteras solvenskapitalet, solvensnivån och solvensställningen.

Med de begränsningar som myndigheterna ställer i fråga om täckningsdugliga tillgångar strävar man efter att säkerställa att placeringsriskerna sprids och undvika uppkomsten av riskkoncentrationer.

Solvensen följs också upp med bolagets egna modeller, vilka syftar till att beskriva placeringarnas faktiska risk bättre än myndigheternas ramverk. Med hjälp av model-

KÄNSLIGHETSANALYS AV SOLVENSEN

lerna gör bolaget känslighetsanalyser av solvensen, följer upp utvecklingen av risktalen och bedömer den framtida solvensutvecklingen med tillämpande av olika ekonomiska scenarier.

Scenariomodellen som Elo tillämpar för att stöda riskhanteringen och komplettera solvenshanteringen grundar sig på de faktiska ekonomiska nyckeltalen och deras inbördes korrelationer. Solvensramen för arbetspensionssystemet inom den privata sektorn i Finland har implementerats i modellen och avsikten har varit att beakta systemets försäkringstekniska särdrag. Scenariomodellen bygger på en omfattande analys av historiskt observerade variabler, med hjälp av vilken man strävar efter att ta fram möjliga och väsentliga scenarier som inverkar på solvensen.

Elos solvenskapital uppgick i slutet av år 2015 till 4 042,1 miljoner euro och dess förhållande till ansvarsskuld som används i solvensberäkningen var 24,1 procent. Solvensgränsen var 12,0 procent av den ansvarsskuld som används i solvensberäkningen. Solvenskapitalet var 2,0-faldig i förhållande till solvensgränsen.

Placeringsrisker

Hanteringen av riskerna inom placeringsverksamheten utgör en del av Elos kärnprocesser och en viktig del av placeringsstrategin. För riskerna uppställs begränsningar och spridningsmål som beskriver bolagets placeringsstrategi och -mål så att bolagets solvens inte äventyras under några som helst förhållanden på den godtagbara trygghetsnivån. I placeringsplanen som styrelsen godkänner varje år fastställs placeringarnas målallokering och de befogenheter som beviljats placeringsfunktionen att avvika från målnivån. Placeringsplanen innehåller uppgifter om bolagets risktagningens vilja, de allmänna målen som avser placeringarnas betryggande nivå, spridning och likviditet samt funktionens begränsningar.

Då bolaget beslutar om valet av placeringsklasser och planerar tillgångsslagens målallokering använder det en analysmodell som utvecklats i bolaget och som innehåller

förväntade avkastningar, spridningar och placeringsslagets ömsesidiga beroende. I beräkningen beaktas även den allmänna solvensutvecklingen inom arbetspensionsbranschen. Den så kallade målallokeringen som räknats på detta sätt beskriver med vilken fördelning av placeringsklasserna som bolaget sannolikt kan uppnå bästa möjliga avkastning inom ramen för sin solvens under granskningsperioden. Marknaden och placeringsmiljön följs regelbundet

och risktagningens möjligheter tas hela tiden i beaktande när risktagningens vilja fastställs.

Väsentliga riskfaktorer inom placeringsverksamheten är marknadsrisk, kredit- och motpartrisk, likviditetsrisk och operativa risk. Med marknadsrisk avses eventuella placeringsförluster på grund av förändringar i marknadspriser eller volatiliteten. Marknadsrisk är risker som beror på förändringar i aktie-, ränte-, valuta-, tillgångs- och fastighetsplaceringarnas värde.

Placeringsallokering och placeringsintäkter 2015

	Basallokering		Riskfördelning		Avkastning	Volatilitet
	mn euro	%	mn euro	%	%	%
Ränteplaceringar	8 326,4	40,6	8 018,9	39,1	0,0	
Lånefordringar	585,1	2,9	585,1	2,9	3,5	
Masskuldebrevslån	6 947,2	33,9	6 947,2	33,9	-0,3	2,7
Masskuldebrevslån emitterade av offentliga samfund	4 132,2	20,1	4 132,2	20,1	-0,4	
Masskuldebrevslån emitterade av andra samfund	2 815,1	13,7	2 815,1	13,7	-0,2	
Övriga finansmarknadsinstrument och insättningar inkl. fordringar och skulder som hänför sig till placeringar	794,1	3,9	486,5	2,4	0,1	
Aktieplaceringar	6 659,3	32,5	7 358,6	35,9	13,0	
Noterade aktier	5 360,2	26,1	6 059,5	29,5	11,1	13,3
Kapitalplaceringar	1 019,0	5,0	1 019,0	5,0	20,4	
Onoterade aktieplaceringar	280,0	1,4	280,0	1,4	26,2	
Fastighetsplaceringar	2 806,8	13,7	2 806,8	13,7	6,9	
Direkta fastighetsplaceringar	2 149,6	10,5	2 149,6	10,5	5,3	
Fastighetsplaceringsfonder och företag för kollektiva investeringar	657,2	3,2	657,2	3,2	13,1	
Övriga placeringar	2 721,1	13,3	3 006,4	14,7	2,5	
Placeringar i hedgefonder	2 721,1	13,3	2 721,1	13,3	1,6	2,6
Råvaruplaceringar	0,0	0,0	0,0	0,0	-	
Övriga placeringar	0,0	0,0	285,3	1,4	-	
Placeringar sammanlagt	20 513,6	100,0	21 190,7	103,3	5,0	4,0
Derivatens inverkan			-677,1	-3,3		
Sammanlagt	20 513,6	100,0	20 513,6	100,0		

Masslånens modifierade duration är 3,8 år.

Totalavkastningsprocenten innehåller intäkter, kostnader och driftskostnader som inte hänförs till placeringslag.

Aktieplaceringarnas marknadsrisk utgörs av förändringar i aktiernas pris på marknaden. En så kallad systematisk aktierisk kan uppstå vid förändringar i det allmänna ekonomiska läget och vid plötsliga marknadsstörningar. Risk som är oberoende av aktiemarknaden och beroende av t.ex. ett enskilt företag eller en enskild bransch, kallas för osystematisk risk. Den osystematiska aktierisken kan minskas genom att sprida placeringarna på flera placeringsobjekt, på olika branscher och på flera olika geografiska områden. Aktierisken kan begränsas med skyddande aktie- och aktieindexderivat.

Ränterisk uppstår då förändringar i den allmänna räntenivån och kreditriskmarginalerna inverkar på ränteplaceringarna. Ränterisken hanteras genom att ändra placeringarnas allokering på räntekurvan inom ramen för placeringslimiterna samt med kontantplaceringar och derivat. Kreditrisken hanteras genom att sprida placeringarna på olika branscher och kreditklasser samt även geografiskt. Kreditrisken förknippad med masskuldebrevslån hanteras både genom att begränsa enskilda placeringar per kreditklass och kreditklassens sammanräknade andel av masslåneportföljen. För hanteringen av motpartrisen förknippad med OTC-derivat använder Elo standardkontrakt som godkänts av ISDA och begränsar den öppna motpartrisen med ett säkerhetsförfarande.

Elos placeringsrisker övervakas hela tiden av en funktion som är oberoende av placeringsverksamheten. För hanteringen av marknadsriskerna genomför bolaget regelbundet t.ex. stresstest och avkastningsberäkningar i olika scenarier och gör beräkningar av maximal förlust. För placeringarna ställs limiter och befogenheter med vilka man säkerställer en tillräcklig diversifiering av placeringarna och placeringstillgångarnas likviditet.

Försäkringsrisker

Försäkringsavgiften och ansvarsskulden innehåller den rörelse som är bolagets eget ansvar samt utjämningsrörelsen som är på gemensamt ansvar.

De viktigaste försäkringsriskerna uppstår då de prognoser som använts vid fastställandet av försäkringsavgiften avviker från de faktiska kostnaderna speciellt i fråga om nya beviljade pensioner och andra motsvarande kostnader. De viktigaste försäkringsriskerna vid fastställandet av grunderna för ansvarsskulden uppstår då den faktiska pensionsutbetalningstiden avviker från använda prognoser på lång sikt. Grunderna för den avgift och ansvarsskuld som uppfyller trygghetskraven är desamma för alla arbetspensionsbolag och de fastställs av social- och hälsovårdsministeriet. Deras ändamålsenlighet undersöks i Arbetspensionsförsäkrarna Telas avdelning för beräkningsgrunder och i dess undergrupper. Lagen förutsätter samarbete mellan företagen i utvecklandet av beräkningsgrunderna. Varje bolag gör årligen analyser av huruvida riskmåttan är tillräckliga. De gemensamma grunderna innehåller en risk för att resultatet i ett enskilt bolag systematiskt kan vara sämre än de övriga bolagens resultat. Detta kan t.ex. bero på att bolaget har ett avvikande försäkringsbestånd som hänför sig till de för-

säkrade företagens branschfördelning i förhållande till i de övriga bolagen. Försäkringsbeståndets struktur kan också leda till en motsvarande situation när det gäller den gemensamma avgiftens omkostnadsandel.

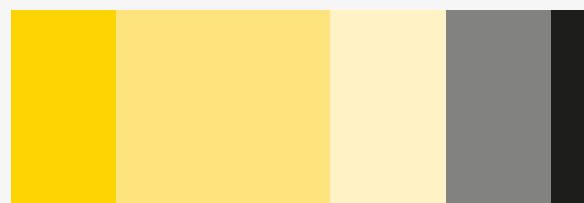
Arbetspensionsbolagen bereder och ansöker tillsammans om grunderna för försäkringsavgiften, ansvarsskulden och avkastningskravet. Elo deltar i beredningen av beräkningsgrunderna under ledning av försäkringsmatematikern. Samarbetet mellan arbetspensionsanstalterna är obligatoriskt enligt lag.

Av den försäkringsrörelse som var på Elos eget ansvar 2015 bestod huvuddelen av pensionsförsäkring enligt lagen om pension för arbetstagare (ArPL). Därtill hade bolaget tilläggspensionsförsäkring enligt APL och pensionsförsäkring enligt lagen om pension för företagare (FöPL).

Pensionsförsäkring enligt ArPL

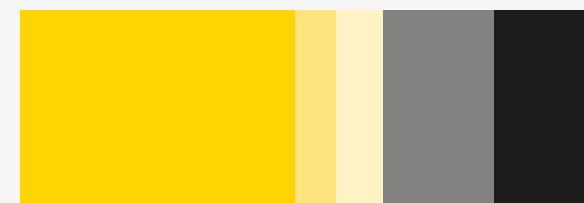
Inom pensionsförsäkring enligt ArPL är bolagets risker förknippade med ålderspensioner, invalidpensioner och kredit-

DE NOTERADE AKTIEPLACERINGARNAS GEOGRAFISKA FÖRDELNING 31.12.2015

- Finland 18,0 %
- Europa 37,4 %
- USA 20,0 %
- Tillväxtmarknaden 17,8 %
- Övriga 6,8 %

MASSKULDEBREVSLÅNENS FÖRDELNING PER KREDITKLASS 31.12.2015

- AAA 47,2 %
- AA 7,2 %
- A 8,3 %
- BBB 19,2 %
- under BBB 18,1 %

förluster av försäkringsavgifter. Inom familjepensioner och deltidspensioner finns det ingen andel som är på bolagets ansvar.

Då det gäller ålderspensioner är bolagets risk att de försäkrade och pensionstagarna lever längre än vad som antas i beräkningsgrunderna. Risken blir emellertid betydligt mindre i och med att ansvaret för ändringarna i beräkningsgrunderna som beror på att den allmänna livslängden ökar är på gemensamt ansvar och finansieras ur utjämningsrörelsen.

Inom invalidpensionen är risken att försäkringsavgiften inte räcker till för att täcka kostnaderna för pensionsfallen. Om utgiftsnivån för invalidpensioner stiger, korrigeras följande beräkningsgrund uppåt. En risk som avviker från genomsnittet är emellertid på bolagets ansvar. Stora arbetsgivare har en prissättning som grundar sig på avgiftsklasser och i fråga om den hänför sig bolagets risk till att de år som ligger till grund för prissättningen och som sträcker sig flera år tillbaka i tiden, inte längre avspeglar den faktiska risken för arbetsoförmåga i försäkringstagarföretaget. En ytterligare risk är också att försäkringstagaren byter bolag när avgiftsklassen stiger, vilket innebär att de avsättningar som blir kvar i bolaget måste räcka till för framtida invalidpensionsutgifter.

Bolaget bär självt ansvar för kreditförluster av försäkringsavgifter. Försäkringsavgiften innehåller en avgiftsförlustdel som är avsedd att täcka denna risk. Även i fråga om den hänför sig bolagets risk till hur väl försäkringsavgiftens avgiftsförlustdel beskriver försäkringens faktiska risk.

Alla ovan nämnda förluster finansieras i främsta hand ur bolagets utjämningsbelopp. Eftersom utjämningsbeloppet ligger klart över den nedre gränsen som ställs för den, äventyrar de försäkringstekniska riskerna inte bolagets verksamhet på kort sikt. Bolaget har heller inget behov av att återförsäkra riskerna.

Arbetspensionsbolaget kan inte inverka på beviljade ålderspensioner. Däremot främjar bolaget verksamhet för att upprätthålla arbetsförmågan. Målet är att förebygga

arbetsoförmåga så att det inte uppstår något behov av att bevilja invalidpensioner. Bolaget försöker undvika avgiftsförluster, om än bolaget inte kan vägra att bevilja ansökta försäkringar. I fråga om gällande försäkringar strävar bolaget efter att minska avgiftsförluster genom en effektiv indrivning.

Tilläggs pensionsförsäkring enligt APL

En tilläggs pensionsförsäkring enligt APL motsvarar i fråga om de försäkringstekniska riskerna en pensionsförsäkring enligt ArPL. Skillnaden är att familjepensionsförsäkringen innehåller en del som är på bolagets ansvar. Därtill kan försäkringen även innehålla begravningsbidrag. Stora arbetsgivare har ingen självrisk. Rörelsen är mycket mindre än inom pensionsförsäkring enligt ArPL och förlusterna finansieras i huvudsak ur utjämningsbeloppet. Kompletteringar av dödlighetsmättet finansieras via utjämningsystemet. Tilläggs pensionsförsäkring enligt APL upphör den 31 december 2016, varefter försäkringarnas framtida förmåner ändras till fribrev och finansieringen av dem överförs till fördelningssystemet.

Grundförsäkring enligt FöPL

Elo ansvarar för grundförsäkringen enligt FöPL endast på operativt plan.

Rörelsen är på gemensamt ansvar och finska staten har i sista hand kostnadsansvar för pensionerna.

Tilläggs pensionsförsäkring enligt FöPL

Även i fråga om tilläggs pensioner enligt FöPL har bolaget endast operativt ansvar och finansieringen av dem är ordnad via fördelningssystemet.

Utjämningsrörelse på gemensamt ansvar

Pensionsanstalterna bär solidariskt ansvar för den icke fonderade delen av pensionsutgiften. Den löpande andelen av utjämningspensionsutgiften varje år finansieras med den utjämningsdel som uppbärs i ArPL-avgiften samma år samt med utjämningsansvaret. Som buffert för den årliga pen-

sionsutgiften används utjämningsansvaret som ingår i bolagets ansvarsskuld. Risken förknippad med finansieringen av pensioner som är på gemensamt ansvar bärs av de försäkrade och försäkringstagarna och finansieringen av dem orsakar således inte någon risk för enskilda pensionsanstalter. Bolaget har emellertid operativt ansvar för pensioner som är på gemensamt ansvar.

Själva försäkrings- och ersättningsproduktionen är förknippad med operativa risker.

Andra finansiella risker

Med likviditetsrisk avses en försvagning i bolagets likviditet och att de likvida medlen är otillräckliga för att täcka utgifterna. Hanteringen av likviditetsrisken grundar sig på prognoser om inkommande och utgående avgifter under olika tidsspann samt på beaktandet av likviditetskravet i placeringsportföljens placeringsstruktur. Hanteringen av likviditetsrisken underlättas av att de pensioner som betalas månatligen kan förutses till exakta belopp.

Modellrisken ansluter sig till de modeller som används i beslutsfattandet och som är mycket förenklade beskrivningar av verkligheten. Modellrisken hanteras bland annat genom att testa olika resultat med olika material och antaganden samt genom en systematisk utvärdering av modellerna för att få en tillräckligt djup och bred förståelse för modellernas struktur och antaganden.

Bolagets effektivitet och rörelsekostnader är förknippade med en risk som gäller hanteringen av bolagets rörelsekostnader. Hanteringen av rörelsekostnaderna ingår i ledningen av bolagets verksamhet och den följs upp både i projekt och i den dagliga affärsverksamheten.

Koncentrationsrisk kan uppkomma av en omfattande verksamhet med en enda motpart eller av placeringar i en enda bransch. Risken hanteras genom att begränsa koncentrationer, t.ex. genom att ställa upp mål för diversifieringen av placeringarna.

OPERATIVA RISKER

Med operativa risker avses risk som orsakas av felaktiga verksamhetsåtgärder. I Elo indelas de operativa riskerna på basis av orsak i process-, personal- och datasystemrisker samt i risker som orsakas av externa faktorer. I anslutning till operativa risker behandlas också juridiska risker, anse-enderisken och compliance-ärenden.

Det är inte möjligt eller ens ändamålsenligt att skydda sig för alla operativa risker. Målet är att skapa ett täckande och systematiskt riskhanteringssystem, med hjälp av vilket sannolikheten för operativa risker och inverkan av dem kan minskas.

De väsentligaste operativa riskerna i Elo ansluter sig till datasystemen. Kritiska processer som kräver störningsfria datasystem i arbetspensionsbolaget är t.ex. utbetalningen av pensioner till rätt belopp och i rätt tid samt säkerställandet av placeringsverksamheten och solvensen. De omfattande datasystemprojekten som genomfördes i Elo under år 2015 utökade i betydande grad de operativa riskerna i anslutning till datasystemen. Riskerna hanterades med projektadministrativa åtgärder, t.ex. genom en omsorgsfull projektplanering och testning. Identifiering av riskerna på förhand i de system som används utgör en del av riskkartläggningen. Avvikelse följs upp och åtgärdas omedelbart. Datasystemprojekten framskred som helhet väl och några betydande risker realiserades inte. Datasystemriskerna följs regelbundet upp i projekt- och dataadministrationens koordineringsgrupp, där Elos olika processer och enheter är representerade.

Som väsentliga operativa risker år 2015 bedömdes även faktorer i anslutning till personalens kompetenskrav, tillräckliga resurser och allokeringen av dem. Ovan nämnda

datasystem- och personalriskerna var också en utmaning för processerna, vilka i och med att datasystemen sammanslås i väsentlig grad närmade sig Elos strategiska avsikter. För att hantera dessa gjordes bland annat satsningar på förmansarbetet. Några betydande personal- eller processriskerna realiserades inte.

Handlingsmodellerna och mötespraxisen inom Elos riskhantering etablerades år 2015. Även registreringen och uppföljningen av avvikelser i fråga om de operativa riskerna har etablerats. Under år 2015 utvecklades Elos beredskapshandling avsevärt t.ex. då man upprättade återställningsplaner för de mest kritiska datasystemen samt Elos beredskapsplan. Målet med beredskapsplanen är att skapa förutsättningar att hantera specialförhållanden och en så behärskad och smidig återhämtning som möjligt. Genom kontinuitetshandling strävar man efter att trygga medborgarnas försörjning, dvs. pensionsutbetalningen och finansieringen i alla förhållanden.

Viktiga processer inom den operativa riskhanteringen är riskkartläggningar (identifiering och bedömning av risker på förhand) och uppföljningen av avvikelser (realiserade eller fall där risken varit nära att realiseras). I de riskkartläggningar som den oberoende riskövervakningen faciliterar två gånger om året identifierar affärsenheten de operativa riskerna inom den egna verksamheten, bedömer deras effekter och fastställer tillräckliga kontroll- och hanteringsåtgärder, vilkas genomförande följs upp regelbundet. Redovisningen av avvikelser följs upp regelbundet i processernas ledningsgrupper och i riskhanteringsens koordineringsgrupp. Resultaten av riskkartläggningarna och uppföljningen av avvikelser utnyttjas i processernas och enheternas verksamhetsplanering samt i bolagets riskhanteringsplan.

STRATEGISKA RISKER

Elos strategiska risker bedöms i samband med bolagets verksamhetsplanering (strategi- eller årsplanering) och i riskhanteringsplaneringen i anslutning till den. Identifieringen av de strategiska riskerna och planeringen av riskhanteringsåtgärder grundar sig på ledningens affärsledningserfarenhet. Elos viktigaste strategiska risker år 2015 var förknippade med genomförandet av integrationen, ICT-projekten i anslutning till den, samarbetspartnerna samt med hanteringen av placeringsverksamheten och solvensen.

UTLAGDA FUNKTIONER

Elo ansvarar för riskerna förknippade med de tjänster som det köper av utomstående på samma sätt som för riskerna förknippade med de tjänster som bolaget själv producerar. De viktigaste externa tjänsteleverantörerna är ICT-leverantörer (bl.a. Otso och Tieto) och de strategiska distributions-samarbetspartnerna (LokalTapiola och Fennia). I hanteringen av risker för tjänster som köps utifrån beaktas bland annat en klar och transparent beställar-leverantör-modell, klara överenskommelser om ansvar och tjänsteinnehåll samt säkerställande av tjänster. Vid utläggning på entreprenad iaktas de principer för utläggning av verksamheter som Elos styrelse har fastställt.

STYRELSENS FÖRSLAG TILL HUR VINSTMEDLEN SKA DISPONERAS

Styrelsen föreslår att räkenskapsperiodens överskott på 5 700,30 euro överförs till säkerhetsfonden. Elo har inte något garantikapital.

UNDERSKRIFTER AV VERKSAMHETSBERÄTTELSEN OCH BOKSLUTET DEN 31 DECEMBER 2015

Esbo den 14 mars 2016

STYRELSEN

Pekka Sairanen

Ann Selin

Heimo J. Aho

Eeva-Liisa Inkeroinen

Jari Karlson

Heikki Kauppi

Antti Kuljukka

Reija Lilja

Outi Lähteenmäki-Lindman

Jorma Malinen

Harri Miettinen

Erkki Moisander

Jussi Mustonen

Antti Neimala

Olavi Nieminen

Sinikka Näätäsaari

Satu Huber
verkställande direktör

Mikko Karpoja, SGF
Försäkringsmatematiker enligt 18 kap. 8 §
i försäkringsbolagslagen

NYCKELTAL

NYCKELTAL SOM BESKRIVER DEN EKONOMISKA UTVECKLINGEN

Ömsesidiga Arbetspensionsförsäkringsbolaget Elo inledde sin verksamhet den 1 januari 2014 då Pensions-Fennia fusionerades med LokalTapiola Pensionsbolag. På grund av detta har i Elos nyckeltal såsom jämförelsetal för åren 2011–2013 använts LokalTapiola Pensionsbolags siffror. Begreppen i tabellerna över nyckeltalen motsvarar dem i resultat- och balansräkningen, såvida inte någon annan definition ges. Varje tal har separat avrundats till närmaste tal som är delbart med fem och således ger en summering av siffrorna inte nödvändigtvis det redovisade slutresultatet.

Sammandrag av nyckeltalen	2015	2014	2013	2012	2011
Premieinkomst, mn €	3 157,1	3 022,9	1 602,7	1 561,6	1 490,5
Utbetalda pensioner till pensionstagare, mn € *)	2 857,6	2 731,9	1 490,4	1 384,7	1 275,5
Utbetalda pensioner och övriga ersättningar ¹⁾	3 146,8	3 057,0	1 598,5	1 486,6	1 415,6
Nettointäkter av placeringsverksamheten till verkligt värde, mn € ⁷⁾	990,1	1 163,8	544,3	828,7	-291,0
Nettointäkter av placeringsverksamheten på sysselsatt kapital, % ⁷⁾	5,0 %	6,2 %	5,4 %	9,1 %	-3,1 %
Omsättning, mn €	4 041,2	4 067,0	2 066,5	1 924,9	1 735,8
Totala driftskostnader, mn €	126,3	128,3	68,5	61,6	64,2
% av omsättningen	3,1 %	3,2 %	3,3 %	3,2 %	3,7 %
Driftskostnader som täcks med omkostnadsinkomsten					
% av ArPL-lönesumman och FöPL-arbetsinkomstsumman	0,7 %	0,7 %	0,7 %	0,7 %	0,7 %
Totalresultat, mn €	29,9	362,5	70,2	464,1	-521,2
Ansvarsskuld, mn €	17 849,7	17 078,6	9 236,2	8 844,1	8 471,1
Solvenskapital, mn € ²⁾	4 042,1	4 084,0	2 123,0	2 147,7	1 687,5
% av ansvarsskulden ³⁾	24,1 %	25,8 %	25,1 %	27,0 %	22,3 %
utan den tillfälliga lagändringen/utjämningsbeloppet	21,4 %	22,9 %	22,0 %	21,9 %	17,4 %
i förhållande till solvensgränsen	2,0	2,1	1,9	2,7	3,6
utan den tillfälliga lagändringen/utjämningsbeloppet	1,8	1,9	1,7	2,2	2,8
Utjämningsbelopp, mn €	461,6	463,0	258,5	268,6	277,5
Pensionstillgångar, mn € ⁴⁾	20 772,1	19 869,4	10 558,2	10 071,5	9 230,9
Överföring för kundåterbäringar (%) av ArPL-lönesumman ⁵⁾	0,52 %	0,51 %	0,48 %	0,47 %	0,36 %
ArPL-lönesumma, mn €	11 258,1	11 025,9	6 054,2	5 932,2	5 856,2
FöPL-arbetsinkomstsumma, mn €	1 888,0	1 937,1	1 050,5	999,4	947,7
ArPL-försäkringar ⁶⁾	46 015	46 103	26 265	25 314	25 635
ArPL-försäkrade ⁷⁾	398 217	398 079	219 133	211 726	211 971
FöPL-försäkringar	85 054	87 350	51 953	50 997	49 375
Pensionstagare	216 769	217 443	125 266	122 729	120 671

*) Utbetalda pensioner och ersättningar till pensionstagare.

1) Utbetalda ersättningar i resultaträkningen utan kostnader för ersättningsfunktionen och verksamheten för upprätthållande av arbetsförmågan.

2) Fram till år 2012 verksamhetskapalet som räknats enligt de bestämmelser som varit gällande vid respektive tidpunkt (motsvarande princip gäller också de andra solvensnyckeltalen).

3) Relationstalet har räknats i procent av den ansvarsskuld som använts i beräkningen av solvensgränsen.

4) Ansvarsskuld + värderingsdifferenser.

5) Uppges med två decimalers noggrannhet.

6) Försäkringar som tecknats av arbetsgivare med försäkringsavtal.

7) Jämförelseperioderna har ändrats att motsvara den nuvarande beräkningspraxisen.

PLACERINGSALLOKERING TILL VERKLIGT VÄRDE

	Basallokering				Riskfördelning ⁸⁾					
	31.12.2015		31.12.2014		31.12.2015		31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011
	mn euro	%	mn euro	%	mn euro	% ¹⁰⁾	% ¹⁰⁾	% ¹⁰⁾	% ¹⁰⁾	% ¹⁰⁾
Ränteplaceringar sammanlagt	8 326,4	40,6	8 467,3	43,2	8 018,9	39,1	42,3	44,3	51,5	58,8
Lånefordringar ¹⁾	585,1	2,9	589,7	3,0	585,1	2,9	3,0	2,9	3,3	2,9
Masskuldebrevslån	6 947,2	33,9	6 806,6	34,7	6 947,2	33,9	34,7	36,1	44,6	41,8
Övriga finansmarknadsinstrument och insättningar ^{1), 2)}	794,1	3,9	1 071,0	5,5	486,5	2,4	4,6	5,3	3,6	14,2
Aktieplaceringar sammanlagt	6 659,3	32,5	6 447,1	32,9	7 358,6	35,9	35,3	34,9	30,7	21,9
Noterade aktier ³⁾	5 360,2	26,1	5 399,0	27,5	6 059,5	29,5	30,0	30,0	26,2	18,1
Kapitalplaceringar ⁴⁾	1 019,0	5,0	766,7	3,9	1 019,0	5,0	3,9	4,1	3,7	3,2
Onoterade aktier ⁵⁾	280,0	1,4	281,5	1,4	280,0	1,4	1,4	0,8	0,8	0,6
Fastighetsplaceringar sammanlagt	2 806,8	13,7	2 686,4	13,7	2 806,8	13,7	13,7	13,2	12,6	12,9
Direkta fastighetsplaceringar	2 149,6	10,5	2 154,6	11,0	2 149,6	10,5	11,0	10,3	10,1	10,6
Fastighetsplaceringsfonder och kollektiva investeringar	657,2	3,2	531,8	2,7	657,2	3,2	2,7	2,9	2,5	2,3
Övriga placeringar	2 721,1	13,3	2 015,0	10,3	3 006,4	14,7	10,2	8,4	6,6	3,6
Placeringar i hedgefonder ⁶⁾	2 721,1	13,3	2 015,9	10,3	2 721,1	13,3	10,3	8,4	6,9	3,3
Råvaruplaceringar	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,0
Övriga placeringar ⁷⁾	0,0	0,0	-1,2	0,0	285,3	1,4	-0,1	0,0	0,0	0,3
Placeringar sammanlagt	20 513,6	100,0	19 615,8	100,0	21 190,7	103,3	101,5	100,9	101,4	97,3
Derivatens inverkan ⁹⁾					-677,1	-3,3	-1,5	-0,9	-1,4	2,7
Placeringar till verkligt värde sammanlagt	20 513,6	100,0	19 615,8	100,0	20 513,6	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Masskuldebrevsportföljens modifierade duration	3,8									

1) Innehåller upplupna räntor.

2) Innehåller kassa och bank samt köpeskillingsfordringar och -skulder.

3) Innehåller även blandfonder, om de inte kan hänföras till någon annan post.

4) Innehåller kapitalfonder och mezzaninefonder samt placeringar i infrastruktur.

5) Innehåller även onoterade fastighetsplaceringsbolag.

6) Innehåller alla typer av andelar i hedgefonder oberoende av fondens strategi.

7) Innehåller poster som inte kan hänföras till andra placeringsslag.

8) Riskfördelningen kan redovisas för jämförelseperioderna allteftersom uppgifter samlas in (inte retroaktivt).

Om siffrorna för jämförelseperioderna redovisas och perioderna inte är fullständigt jämförbara ska detta nämnas.

9) Inklusive derivatens verkan på skillnaden mellan risk- och grundfördelningen. Påverkan av derivaten kan vara +/-.

Efter justering av skillnaden stämmer slutsumman av riskfördelningen överens med grundfördelningen.

10) Den proportionella andelen beräknas genom att använda slutsumman av "Placeringar till verkligt värde sammanlagt" som divisor.

NETTOINTÄKTER AV PLACERINGSVERKSAMHETEN PÅ SYSSELSATT KAPITAL

Avkastning €/ % på sysselsatt kapital	Nettointäkter av placerings- verksamheten marknadsvärde ⁹⁾	Sysselsatt kapital ⁹⁾	Avkastning i % på sysselsatt kapital	Avkastning i % på sysselsatt kapital	Avkastning i % på sysselsatt kapital	Avkastning i % på sysselsatt kapital	Avkastning i % på sysselsatt kapital
	mn euro	31.12.2015 mn euro	%	31.12.2014 %	31.12.2013 %	31.12.2012 %	31.12.2011 %
Ränteplaceringar sammanlagt	-1,2	8 774,2	0,0	3,8	0,2	7,4	2,5
Lånefordringar ¹⁾	19,8	568,5	3,5	3,1	3,0	2,9	3,1
Masskuldebrevslån	-21,9	7 054,1	-0,3	4,5	0,0	8,9	2,9
Övriga finansmarknadsinstrument och insättningar ^{1), 2)}	0,9	1 151,5	0,1	0,2	-0,1	0,9	0,5
Aktieplaceringar sammanlagt	763,8	5 864,6	13,0	9,8	14,1	16,3	-14,8
Noterade aktier ³⁾	531,2	4 796,5	11,1	8,0	14,7	16,9	-17,5
Kapitalplaceringar ⁴⁾	165,2	811,1	20,4	18,9	10,7	11,7	16,8
Onoterade aktier ⁵⁾	67,3	257,0	26,2	26,0	9,8	18,2	7,1
Fastighetsplaceringar sammanlagt	185,9	2 682,1	6,9	5,4	4,2	4,5	6,0
Direkta fastighetsplaceringar	113,3	2 129,2	5,3	4,7	3,8	5,2	6,0
Fastighetsplaceringsfonder och kollektiva investeringar	72,6	552,9	13,1	8,6	5,4	1,1	6,1
Övriga placeringar	60,4	2 458,0	2,5	7,1	5,5	1,7	-4,3
Placeringar i hedgefonder ⁶⁾	39,1	2 464,0	1,6	7,2	5,0	3,1	4,6
Råvaruplaceringar	6,8	0,8	-	-	-	-	-
Övriga placeringar ⁷⁾	14,6	-6,8	-	-	-	-	-
Placeringar sammanlagt	1 008,8	19 778,8	5,1	6,3	5,5	9,0	-3,0
Intäkter, kostnader och driftskostnader som inte hänförts till placeringsslag	-18,8	19 778,8	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Nettointäkter av placeringsverksamheten till verkligt värde	990,1	19 778,8	5,0	6,3	5,4	9,0	-3,1

1) Innehåller upplupna räntor.

2) Innehåller kassa och bank samt köpeskillingsfordringar och -skulder.

3) Innehåller även blandfonder, om de inte kan hänföras till någon annan post.

4) Innehåller kapitalfonder och mezzaninefonder samt placeringar i infrastruktur.

5) Innehåller även onoterade fastighetsplaceringsbolag.

6) Innehåller alla typer av andelar i hedgefonder oberoende av fondens strategi.

7) Innehåller poster som inte kan hänföras till andra placeringsslag.

8) Förändring i marknadsvärdet vid början och slutet av rapportperioden – kassaflöden under perioden.

Med kassaflöde avses differensen mellan försäljning/intäkter och köp/kostnader.

9) Sysselsatt kapital = Marknadsvärde vid början av rapportperioden + kassaflöden som tidsavvägts per dag eller månad.

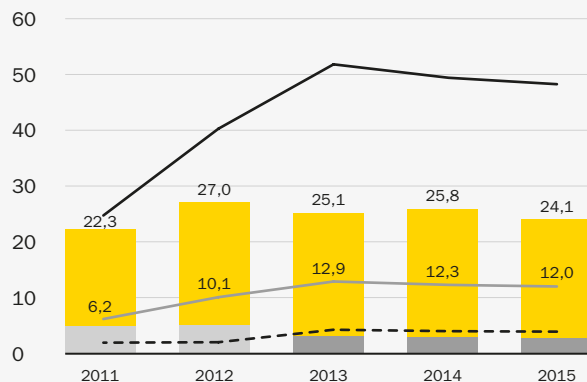
OMKOSTNADSRÖRELSENS RESULTAT

mn euro	2015	2014	2013	2012	2011
Försäkringsavgiftens omkostnadsdelar	118,9	117,7	64,6	61,7	60,1
Avgiftsandelar som används för täckande av driftskostnaderna till följd av ersättningsbesluten	5,7	5,4	3,0	2,9	3,0
Övriga intäkter	2,0	1,0	0,1	0,2	0,1
Omkostnadsrörelsens resultat sammanlagt	126,5	124,1	67,6	64,8	63,1
Driftskostnader enligt funktion ¹⁾	-90,3	-92,2	-50,3	-46,3	-48,5
Övriga kostnader	0,0	0,0	-0,3	-0,6	-0,1
Driftskostnader sammanlagt	-90,3	-92,2	-50,6	-46,9	-48,6
Omkostnadsrörelsens resultat	36,2	31,8	17,0	17,9	14,6
Driftskostnader i procent av omkostnadsrörelsens resultat	71,4 %	74,3 %	74,9 %	72,3 %	76,9 %

1) Utan driftskostnader för placeringsverksamheten och verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan samt lagstadgade avgifter.

SOLVENSKAPITAL OCH DESS GRÄNSER

i % av ansvarsskulden

- Verksamhetskapital/Annat solvenskapital
- Utjämningsbelopp
- Andel av utjämningsbeloppet som jämföras med verksamhetskapitalet
- Solvenskapitalets maximibelopp
- Solvensgräns
- - Solvenskapitalets minimibelopp

SOLVENSKAPITAL OCH DESS GRÄNSER

i % av den ansvarsskuld som används i beräkningen av ansvarsskulden

%	2015	2014	2013	2012	2011
Solvensgräns	12,0	12,3	12,9	10,1	6,2
Solvenskapitalets maximibelopp ¹⁾	48,1	49,3	51,7	40,2	24,7
Solvenskapital före utjämningsbeloppet ²⁾	21,4	22,9	22,0		
Solvenskapital (solvensnivå) ³⁾	24,1	25,8	25,1	27,0	22,3

- 1) Fram till år 2012 verksamhetskapitalets maximibelopp.
- 2) Redovisas från ingången av 2013.
- 3) Fram till år 2012 verksamhetskapital, räknat enligt de bestämmelser som var gällande vid respektive tidpunkt. (motsvarande princip gäller också de övriga solvensnyckeltalen).

RESULTATANALYS

mn euro	2015	2014	2013	2012	2011
Resultatets uppkomst					
Försäkringsrörelsens resultat	-1,5	-11,3	-9,5	-7,9	-44,7
Placeringsverksamhetens resultat till verkligt värde	-4,8	342,0	62,7	454,1	-491,0
+ Nettointäkter av placeringsverksamheten till verkligt värde ¹⁾	990,1	1 163,8	544,3	828,7	-291,0
- Avkastningskrav på ansvarsskulden	-994,8	-821,8	-481,6	-374,6	-200,0
Omkostnadsrörelsens resultat	36,2	31,8	17,0	17,9	14,6
Totalresultat	29,9	362,5	70,2	464,1	-521,2
Disposition av resultatet					
Till förändring av solvensen	-28,4	306,2	40,9	436,3	-542,4
Till förändring i utjämningsbeloppet som inräknas i solvenskapitalet	-1,6	-12,3	-10,1	-8,8	-45,3
Till förändring av ofördelat tilläggsförsäkringsansvar	-158,5	163,5	-46,3	-24,5	27,8
Till förändring i värderingsdifferenser	131,6	151,7	94,6	467,5	-527,5
Till förändring av ackumulerade bokslutsdispositioner	0,1	0,3	0,0	0,0	0,0
Räkenskapsperiodens vinst	0,0	2,9	2,6	2,1	2,6
Till förändring i utjämningsbeloppet för APL-tilläggs pensionsförsäkring	0,2				
Till överföring för kundåterbäringar	58,2	56,4	29,3	27,8	21,2
Till komplettering av fördelat tilläggsförsäkringsansvar					
Sammanlagt	29,9	362,5	70,2	464,1	-521,2

1) Innehåller övriga ränteposter.

Fusionens andel och förändring efter fusionen 2014 har beaktats i förändringen av det utjämningsbelopp som inräknas i solvenskapitalet, i förändring av ofördelat tilläggsförsäkringsansvar samt i förändring av värderingsdifferenser.

VERKSAMHET FÖR UPPRÄTTHÅLLANDE AV ARBETSFÖRMÅGAN

mn euro	2015	2014	2013	2012	2011
Premieinkomst; andel för hanteringen av risken för arbetsförmåga	3,2	3,1	1,7	1,7	1,7
Ersättningskostnader; kostnader för verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan	5,5	4,8	2,1	1,8	2,0
Kostnader för verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan / Andel för hantering av risken för arbetsförmåga, %	174 %	154 %	124 %	109 %	113 %

GUIDE FÖR LÄSANDE AV NYCKELTALEN

Ömsesidiga Arbetspensionsförsäkringsbolaget Elo inledde sin verksamhet den 1 januari 2014 då Pensions-Fennia fusionerades med LokalTapiola Pensionsbolag. På grund av detta har LokalTapiola Pensionsbolags siffror använts som jämförelsetal för åren 2011–2013.

Aktieavkastningsbundet tilläggsförsäkringsansvar ingår i försäkringsavgiften och fungerar som en buffert för en del av risken inom aktieplaceringsverksamheten. Denna del av ansvarsskulden förändras beroende på det genomsnittliga utfallet av aktieavkastningarna inom pensionssystemet.

Ansvarsskuld som ska täckas beräknas genom att utöka ansvarsskulden enligt bokslutet med skulder till ansvarsfördelning och försäkringstagare.

Antalet försäkringar, försäkrade och pensionstagare anges enligt bokslutstidpunkten. I fråga om ArPL-försäkrade, vars uppgifter anmäls till arbetspensionsförsäkringsbolaget varje månad, räknas det antal som har haft inkomster under den senaste månaden, dock så att var och en räknas endast en gång. Inom familjepensionen räknas antalet pensionstagare alltid som en oberoende av antalet förmånstagare.

Avkastningskravet på ansvarsskulden fastställs på basis av den diskonteringsränta (3 %) som används vid beräkningen av ansvarsskulden, avsättningskoefficienten för pensionsansvaren, beräkningsräntekravet och pensionsanstaltens genomsnittliga aktieavkastning.

Fördelat tilläggsförsäkringsansvar utgörs av de medel som överförs för att användas för kundåterbäringar till försäkringstagarna.

Kundåterbäringen nedsätter ArPL-försäkringsavgiften för arbetsgivare som ingått försäkringsavtal med pensionsförsäkringsbolaget.

Lagstadgade avgifter utgörs av kostnadsandelen för Pensionsskyddscentralens verksamhet, justitieförvaltningsavgiften för besvärnämnden för arbetspensionsärenden och tillsynsavgiften till Finansinspektionen.

Nettoavkastningen av placeringsverksamheten på sysselsatt kapital (verkligt värde) uträknas enligt placeringsslag och för placeringarnas sammanlagda belopp med beaktande av kassaflöden som är tidsavvägda enligt dag eller månad. Periodens avkastning räknas med tillämpande av en anpassad Dietz-formel (tids- och penningavvägd formel) på så sätt, att det sysselsatta kapitalet beräknas genom att man till marknadsvärdet i periodens början lägger periodens kassaflöden avvägda med den proportionella andel av hela perioden som kvarstår från transaktionsdagen eller från mitten av transaktionsmånaden till periodens slut. Vid beräkningen av sysselsatt kapital beaktas kassa och banktillgodohavanden samt köpeskillingsfordringar och -skulder.

Ofördelat tilläggsförsäkringsansvar utgör en del av bolagets solvenskapital och fungerar som buffert vid fluktuationer i placeringsintäkterna. En del av det totala resultatet överförs till det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret.

Omkostnadsrörelsens resultat =

- + Försäkringsavgiftens omkostnadsdelar
- + Avgiftsdelar som kan användas för att täcka driftskostnaderna av ersättningsbesluten
- + Övriga intäkter
- Driftskostnader enligt funktion utan kostnader för placeringsverksamheten och för verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan samt lagstadgade avgifter
- Övriga kostnader.

Omkostnadsrörelsens resultat överförs till solvenskapitalet till den del det inte används för kundåterbäringar.

Kostnaderna för placeringsverksamheten täcks med placeringsintäkterna och kostnaderna för verksamhet för upprätthållandet av arbetsförmågan med avgiftens invalidpensionsandel.

Omsättning = premieinkomsten före kreditförluster och återförsäkrares andel + nettointäkter av placeringsverksamheten i bokföringen + övriga intäkter.

Placeringsallokering till verkligt värde -rapporten

Basallokering innebär det sammanlagda marknadsvärdet av kontanta placeringar och derivat.

Riskfördelning avser det sammanräknade värdet av de kontanta placeringarna och derivatens delta-korrigerade underliggande tillgångar (futures och terminers underliggande tillgångar samt optioners underliggande tillgångar multiplicerat med optionens delta, dvs. derivatens riskpåverkan). I riskfördelningen redovisas derivatens inverkan på skillnaden mellan risk- och grundfördelningen på en egen rad. Efter justering av skillnaden överensstämmer slutsumman av riskfördelningen med grundfördelningen. Om riskfördelningen används även förkortningen riskkorrigerad.

Resultatanalysen visar hur resultatet bildas och disponeras. Resultatet uppkommer av försäkringsrörelsens resultat, omkostnadsrörelsens resultat och resultatet av placeringsverksamheten till verkligt värde. Resultatet används för förändring av solvens och för överföring till kundåterbäringar. Förändring av solvens utgörs av utjämningsbeloppet, ofördelat tilläggsförsäkringsansvar, förändring av värderingsdifferenser och ackumulerade bokslutsdispositioner samt av överföring för räkenskapsperiodens vinst.

Resultatet av försäkringsrörelsen räknas för de pensioner som är på bolagets ansvar genom att från intäkterna av utjämningsbeloppet och avgiftens riskandel dra av den pensionsutgift som är på bolagets eget ansvar. Försäkringsrörelsens resultat överförs till utjämningsbeloppet.

Resultatet av placeringsverksamheten till verkligt värde uträknas genom att dra av avkastningskravet på ansvarsskulden från nettoavkastningen på placeringsverksamheten till verkligt värde. Nettoavkastningen på placeringsverksamheten fås genom att räkna samman nettointäkterna av placeringsverksamheten i resultaträkningen och förändringen i värderingsdifferenserna.

Solvenskapitalkravet grundar sig på en riskteoretisk bedömning. Den grundläggande storheten vid solvensanalysen är den s.k. **solvensgränsen**. Ju mera riskbenägen bolagets placeringsallokering är, desto högre är solvensgränsen och ju större solvenskapital förutsätter den. Solvensgränsen är också beroende av försäkringsrisken. **Solvensen** mäts genom att ställa solvenskapitalet i förhållande till ansvarsskulden och solvenskapitalet i förhållande till solvensgränsen. Solvenskapitalets minimibelopp är en tredjedel av solvensgränsen. Om beloppet av solvenskapitalet under det andra året överstiger solvensgränsens fyrfaldiga belopp (skälighetsgräns), ska bolaget göra en extra överföring till kundåterbäringar.

Totala driftskostnader utgörs av driftskostnaderna enligt funktion, vilka inkluderar driftskostnaderna för placeringsverksamheten och verksamheten för upprätthållande av arbetsförmågan samt lagstadgade avgifter.

Totalresultatet utgörs av försäkringsrörelsens resultat, omkostnadsrörelsens resultat och resultatet av placeringsverksamheten till verkligt värde.

Utbetalda ersättningar =

- + Utbetalda pensioner till pensionstagare
- + Betalda/mottagna ansvarsfördelningsersättningar
- + Andel av arbetslöshetsförsäkringsfondens försäkringsavgift och av fördelningen av kostnaderna för de pensionsandelar som intjänats på basis av oavlönade perioder
- + Kostnader för ersättningsfunktionen
- + Kostnader för verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan.

Utjämningsbeloppet fungerar som buffert vid fluktuationer i försäkringsrörelsen och utgör en del av den försäkringstekniska ansvarsskulden. Varje år överförs ett positivt resultat av försäkringsrörelsen till utjämningsbeloppet, medan ett negativt resultat täcks med medel från detta.

Verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan är hantering av arbetsförmågan som arbetspensionsbolaget tillhandahåller för sina kundföretag i syfte att stöda de anställdas orkande och förlänga yrkesbanorna. Tjänsterna består t.ex. av olika former av konsultering, utbildning och verktyg. Pensionsanstalten ska redovisa beloppet av de kostnader för verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan som upptagits i ersättningskostnaderna för räkenskapsperioden och storleken på den andel för hantering av risken för arbetsoförmåga som ingår i premieinkomsten för räkenskapsperioden samt förhållandet mellan dessa poster.

Värderingsdifferenser uppkommer genom skillnaden mellan placeringarnas verkliga värde och det redovisade värdet.

REVISIONSBERÄTTELSE

TILL ÖMSESIDIGA ARBETSPENSIONS-FÖRSÄKRINGSBOLAGET ELOS BOLAGSSTÄMMA

Vi har reviderat Ömsesidiga Arbetspensionsförsäkringsbolaget Elos bokföring, bokslut, verksamhetsberättelse och förvaltning för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2015. Bokslutet omfattar koncernens samt moderbolagets balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noter till bokslutet.

STYRELSENS OCH VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS ANSVAR

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för upprättandet av bokslutet och verksamhetsberättelsen och för att de ger riktiga och tillräckliga uppgifter i enlighet med i Finland gällande bestämmelser om upprättande av bokslut och verksamhetsberättelse. Styrelsen svarar för att tillsynen över bokföringen och medelsförvaltningen är ordnad på behörigt sätt och verkställande direktören för att bokföringen är lagenlig och medelsförvaltningen ordnad på ett betryggande sätt.

REVISORNS SKYLDIGHETER

Vår skyldighet är att uttala oss om bokslutet, koncernbokslutet och verksamhetsberättelsen på grundval av vår revision. Revisionslagen förutsätter att vi iakttar yrkesetiska princi-

per. Vi har utfört revisionen i enlighet med god revisions-sed i Finland. God revisions-sed förutsätter att vi planerar och genomför revisionen för att få en rimlig säkerhet om huruvida bokslutet och verksamhetsberättelsen innehåller väsentliga felaktigheter och om huruvida medlemmarna i moderbolagets förvaltningsråd och styrelse eller verkställande direktören har gjort sig skyldiga till en handling eller försummelse som kan medföra skadeståndsskyldighet gentemot bolaget, eller brutit mot aktiebolagslagen, lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, lagen om försäkringsbolag eller bolagsordningen.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information som ingår i bokslutet och verksamhetsberättelsen. Valet av granskningsåtgärder baserar sig på revisorns omdöme och innefattar en bedömning av risken för en väsentlig felaktighet på grund av oegentligheter eller fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn den interna kontrollen som har en betydande inverkan för upprättandet av ett bokslut och verksamhetsberättelse som ger riktiga och tillräckliga uppgifter. Revisorn bedömer den interna kontrollen för att kunna planera relevanta granskningsåtgärder, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i företagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts

och av rimligheten i företagsledningens bokföringsmässiga uppskattningar, liksom en bedömning av den övergripande presentationen av bokslutet och verksamhetsberättelsen.

Enligt vår mening har vi inhämtat tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis som grund för vårt uttalande.

UTTALANDE

Enligt vår mening ger bokslutet och verksamhetsberättelsen riktiga och tillräckliga uppgifter om koncernens och moderbolagets ekonomiska ställning samt om resultatet av dess verksamhet i enlighet med i Finland gällande bestämmelser om upprättande av bokslut och verksamhetsberättelse. Uppgifterna i verksamhetsberättelsen och bokslutet är konfliktfria.

Helsingfors den 21 mars 2016

Ernst & Young Ab
CGR-samfund

Ulla Nykky
CGR

BOLAGSSTYRNINGSRAPPORT

INNEHÅLL

1. Avvikelser från rekommendationerna i Finsk kod för bolagsstyrning
2. Bolagsstämman
3. Förvaltningsrådet
  - 3.1. Valutskottet
4. Styrelsen
  - 4.1. Revisionsutskottet
  - 4.2. Utnämnings- och ersättningsutskottet
5. Verkställande direktören och ledningsgruppen
6. Intern kontroll och riskhantering
7. Beskrivning av den interna kontrollens och riskhanteringssystemens huvuddrag i anslutning till den ekonomiska rapporteringsprocessen

Elos bolagsstyrningsrapport för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2015 grundar sig på rekommendation 54 i Finsk kod för bolagsstyrning 2010 och publiceras skilt från verksamhetsberättelsen. Elo iakttar koden för bolagsstyrning till de delar den är tillämplig på arbetspensionsbolaget. För avvikelserna från rekommendationerna i koden för bolagsstyrning redogörs i början av rapporten. Finsk kod för bolagsstyrning kan läsas på Värdepappersmarknadsföreningens webbplats www.cgfinland.fi.

1 AVVIKELSER FRÅN REKOMMENDATIONERNA I FINSK KOD FÖR BOLAGSSTYRNING

Rekommendation 1: Kallelsen till bolagsstämman publiceras inom den frist som anges i bolagsordningen.

Rekommendationerna 4, 8 och 11–12: Enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag väljs styrelsen av förvaltningsrådet genom iakttagande av det valförfarande som anges i lagen och bolagsordningen.

Rekommendation 10: Mandattiden för ledamöterna i Elos styrelse är tre år.

Rekommendationerna 14–15, 26, 29 och 32: Antalet oberoende ledamöter i styrelsen och dess utskott samt bedömningen av deras oberoende grundar sig på lagstiftningen (lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag). Styrelsens sammansättning och medlemmarnas behörighetsvillkor regleras i lag. Elos styrelse kan bestå av personer som hör till den verkställande ledningen eller förvaltningen i Elos mest betydande kundföretag. Detta beror på Elos ömsesidiga bolagsform. Verkställande direktören kan inte höra till styrelsen.

Rekommendationerna 16, 35, 38 och 42–47: Tillämpas, förutom i fråga om ersättning i aktier. Ömsesidiga arbetspensionsförsäkringsbolag har inga aktier.

Rekommendation 40: Tillämpas, förutom i fråga om de arvoden som ska betalas för styrelse- och utskottsarbete, som förvaltningsrådet ska fatta beslut om enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Rekommendation 51: Elo följer bestämmelserna om insiderförvaltning i arbetspensionsbolag enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Rekommendation 55: Tillämpas med ovan nämnda avvikelser i tillämpliga delar på arbetspensionsförsäkringsbolaget.

2. BOLAGSSTÄMMAN

I Elo utövas högsta beslutanderätt av delägarna på bolagsstämman. På bolagsstämman innehas rösträtten av försäkringstagarna. Rösträtt har också den representant som valts av de försäkrade som omfattas av varje enskild grundförsäkring enligt lagen om pension för arbetstagare i bolaget.

Bolagsstämman fattar beslut om antalet förvaltningsrådsledamöter och revisorer, väljer ledamöter till förvaltningsrådet och revisorer samt fattar beslut om fastställandet av bokslutet och disponeringen av den vinst som balansräkningen utvisar. Bolagsstämman fattar beslut om beviljande av ansvarsfrihet till ledamöterna i styrelsen och förvaltningsrådet samt till verkställande direktören. Därtill beslutar bolagsstämman om arvoden till förvaltningsrådsledamöter och revisorer samt om andra ärenden som anges i möteskallelsen.

Elos ordinarie bolagsstämma hölls den 21 april 2015.

3. FÖRVALTNINGSRÅDET

Enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag ska ett arbetspensionsförsäkringsbolag ha ett förvaltningsråd.

Förvaltningsrådet har till uppgift att övervaka bolagsförvaltningen som handhas av styrelsen och verkställande direktören. Förvaltningsrådet beslutar om antalet ledamöter i styrelsen och väljer styrelseledamöter och suppleanter samt medlemmarna i valutskottet. Förvaltningsrådet beslutar också om styrelsens och valutskottets arvoden. Förvaltningsrådet kan inte ges andra uppgifter än de som nämns i lagen. För förvaltningsrådets sammansättning, uppgifter och mötespraxis redogörs i förvaltningsrådets arbetsordning.

Elos förvaltningsråd har 54 ledamöter, vilka väljs på den ordinarie bolagsstämman. Mandattiden för en ledamot är tre år. En tredjedel av ledamöterna står i tur att avgå varje år. Hälften av ledamöterna i förvaltningsrådet väljs bland kandidater som utses av arbetsgivarcentralorganisationerna och löntagarcentralorganisationerna. Antalet valda ledamöter bland de personer som föreslagits av arbetsgivarna respektive löntagarna ska vara lika många.

Förvaltningsrådet väljer varje år bland sig en ordförande och vice ordförande, av vilka den ena väljs på förslag av de ledamöter som representerar de försäkrade.

Elos förvaltningsråd sammanträdde två gånger år 2015, den 26 mars och den 24 november. Ledamöterna i förvaltningsrådet deltog i genomsnitt till 76 procent i sammanträdena. Förvaltningsrådets sammansättning presenteras i årsrapporten på sidan 94. För ledamöternas deltagande i förvaltningsrådets och valutskottets sammanträden samt för utbetalade arvoden redogörs i Elos ersättningsförklaring på www.elo.fi – Tietoa Elostä – Hallinto ja johto (på finska).

Till Elos närmaste krets hör förvaltningsrådsledamöterna och deras äkta hälfter, omyndiga som de är intressebevakare för samt företag som de har bestämmande inflytande i. Transaktioner med personer som hör till bolagets närmaste krets behandlas i enlighet med bolagets insiderregler. Beslut om betydande transaktioner med Elos ledning och ledningens närmaste krets fattas alltid av Elos styrelse. Eventuella transaktioner med den närmaste kretsen rapporteras på Elos webbplats.

3.1. VALUTSKOTTET

Elo har ett av förvaltningsrådet valt valutskott som har i uppgift att bereda förslag till val av ledamöter i förvaltningsrådet och styrelsen och till deras arvoden. I valutskottet väljs antingen ordföranden eller vice ordföranden på förslag av de förvaltningsrådsledamöter som representerar de försäkrade.

Till valutskottet, som består av sex medlemmar, hörde år 2015 på förslag av försäkringstagarna från Elos förvaltningsråd Ilkka Brotherus, Klaus Saarikallio och Jouko Vehmas. Som medlemmar i valutskottet på förslag av de försäkrade hörde från Elos förvaltningsråd Håkan Nystrand, Mika Varjonen och Jaana Ylitalo. Klaus Saarikallio var ordförande för förvaltningsrådet och Håkan Nystrand var vice ordförande.

Valutskottet sammanträdde två gånger år 2015, den 10 februari och den 6 oktober. Medlemmarna i valutskottet deltog i genomsnitt till 83 procent i sammanträdena.

4. STYRELSEN

Elos styrelse har i uppgift att ombesörja att bolagets administration och verksamhet är ändamålsenligt organiserade och att se till att tillsynen över bokföring och medelsförvaltning är organiserad på behörigt sätt. Enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag ska styrelsen tillsammans med verkställande direktö-

ren leda bolaget med yrkesskicklighet, enligt sunda och försiktiga affärsprinciper samt enligt principerna för en tillförlitlig förvaltning.

De uppgifter som ankommer på Elos styrelse uppräknas i styrelsens arbetsordning och i bolagsordningen. Elos styrelse bland annat

- utnämner och avskedar verkställande direktören, vice verkställande direktören, medlemmarna i bolagets ledningsgrupp, medlemmarna i ledningsgruppen för placeringsverksamheten, den interna revisorn samt bolagets medicinska direktör och beslutar om deras anställningsvillkor och arvoden
- beslutar om riktlinjerna för bolagets organisation
- godkänner bolagets strategi och budget samt övervakar genomförandet av dem
- godkänner bolagets personalstrategi och ersättningsförklaring samt principerna för personalens målbonussystem samt bedömer och övervakar utfallet av dem
- godkänner placeringsplanen och övervakar genomförandet av den
- godkänner riskhanteringspolitiken och -planen och övervakar genomförandet av dem
- godkänner den interna revisionens revisionsplan varje år
- bedömer bolagets interna kontroll varje år
- godkänner bokslutet
- beslutar om sammankallande av bolagsstämma
- fastställer de skriftliga handlingsprinciper som föresätts i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Elos styrelse består av representanter för arbetsmarknadsparterna, kunderna och intressegrupperna. Styrelsen består av sexton ordinarie ledamöter och fyra suppleanter. Förvaltningsrådet väljer styrelseledamöterna och suppleanterna för en mandatperiod på tre kalenderår. Av styrelseledamöterna har hälften föreslagits av arbetsgivar- och löntagarcentralorganisationerna. Antalet valda ledamöter bland de personer

som föreslagits av arbetsgivarna respektive löntagarna ska vara lika många.

Styrelsen väljer ordförande och vice ordförande bland sig för ett kalenderår i sänder, och av dem väljs den ena på förslag av de försäkrades representanter. Styrelsens ordförande och bägge vice ordförande bildar tillsammans styrelsens presidium.

Styrelsen biträds i sitt arbete av revisionsutskottet samt av utnämnings- och ersättningsutskottet.

Elos styrelse sammanträdde elva gånger år 2015. Styrelseledamöterna deltog i genomsnitt till 83,5 procent i sammanträdena. Styrelsens sammansättning presenteras i årsrapporten på sidorna 91–93. För ledamöternas deltagande i styrelsens och utskottens sammanträden samt för utbetalade arvoden redogörs i Elos ersättningsförklaring på www.elo.fi – Tietoa Elosta – Hallinto ja johto (på finska).

Till Elos närmaste krets hör styrelseledamöter och deras äkta hälfter, omyndiga som de är intressebevakare för samt företag som de har bestämmande inflytande i. Transaktioner med personer som hör till bolagets närmaste krets behandlas i enlighet med bolagets insiderregler. Beslut om betydande transaktioner med Elos ledning och ledningens närmaste krets fattas alltid av Elos styrelse. Eventuella transaktioner med den närmaste kretsen rapporteras på Elos webbplats.

4.1. REVISIONSUTSKOTTET

Revisionsutskottet har i uppgift att följa upp att bolagets ekonomiska rapportering, interna kontroll och riskhantering är tillräcklig och ändamålsenlig och att följa den interna revisionens verksamhet. Utskottet följer också revisionernas arbete och bereder förslag till valet av revisorer.

Styrelsen väljer medlemmarna i utskottet bland sig för ett år åt gången och fastställer arbetsordningen.

Av medlemmarna i utskottet ska en representera löntagarcentralorganisationerna, en ska representera arbetsgivarcentralorganisationerna och en vara en annan styrelsemedlem.

År 2015 bestod Elos revisionsutskott av Jari Karlsson (ordförande), Heikki Kauppi och Jussi Mustonen. Revisionsutskottet sammanträdde fyra gånger och deltagandeprocenten var 100.

4.2. UTNÄMNINGS- OCH ERSÄTTNINGSPROCENTEN

Utnämnings- och ersättningsutskottet har i uppgift att biträda styrelsen genom att bereda och utveckla ärenden som ansluter sig till bolagets löne- och ersättningsystem samt till utnämnings- och ersättningsärenden för högsta ledningen.

Presidiet för Elos styrelse bildar utnämnings- och ersättningsutskottet. År 2015 bestod utnämnings- och ersättningsutskottet av Pekka Sairanen (ordförande), Ann Selin och Heimo J. Aho. För att säkerställa informationsöverföringen och en fortlöpande verksamhet deltog styrelsens ordförande år 2014, styrelseledamot Harri Miettinen i utnämnings- och ersättningsutskottets möten år 2015. Utnämnings- och ersättningsutskottet sammanträdde nio gånger och deltagandeprocenten var 100.

5. VERKSTÄLLANDE DIREKTÖREN OCH LEDNINGSGRUPPEN

Verkställande direktören leder bolagets löpande administration i enlighet med styrelsens anvisningar och direktiv. Styrelsen utser bolagets verkställande direktör.

Verkställande direktören leder bolaget med yrkesskicklighet, enligt sunda och försiktiga affärsprinciper samt enligt principerna för en tillförlitlig förvaltning. Verkställande direktören ansvarar för att

bolagets bokföring är lagenlig och att medelsförvaltningen är ordnad på ett betryggande sätt.

Som verkställande direktör för Elo fungerar ekon. mag. Satu Huber (f. 1958). Under perioden 1.1.–31.5.2015 fungerade fil.mag. SGF Lasse Heiniö (f. 1951) som bolagets verkställande direktör, medan Satu Huber var vice verkställande direktör och ställföreträdare för verkställande direktören. Närmare information om verkställande direktören ges i årsrapporten på sidan 95.

Ledningsgruppen, som består av de direktörer som styrelsen utser, stöder verkställande direktören i bolagets operativa verksamhet och planeringen av verksamheten. Ledningsgruppen deltar bland annat i beredningen av ärenden i anslutning till bolagets strategi, budgetering och organisation för styrelsen.

Till Elos ledningsgrupp hör förutom verkställande direktören även Mika Ahonen (juridiska ärenden, planering och kommunikation, compliance), Matti Carpén (kundkontakter och kundkanaler, ICT), Hanna Hiidenpalo (placeringar), Mikko Karpoja (aktuariefunktionen, ansvarig försäkringsmatematiker), Erja Ketko (oberoende riskövervakning och business control), Sarianne Kirvesmäki (ekonomi och övervakning av placeringsrisker), Keijo Kouvonen (försäkringar och pensioner) och Hilikka Malinen (HR). Medlemmarna i ledningsgruppen presenteras noggrannare i årsrapporten på sidan 95.

Elos placeringsverksamhet har i uppgift att placera arbetspensionstillgångarna lönsamt och betryggande. Ledningsgruppen för placeringsverksamheten sköter genomförandet av denna uppgift. Till ledningsgruppen för Elos placeringsverksamhet hör Satu Huber (ordförande), Hanna Hiidenpalo, Erja Ketko, Sarianne Kirvesmäki, Jonna Ryhänen och Timo Stenius.

Styrelsen fattar beslut om ersättning till verkställande direktören och medlemmarna i ledningsgrupper

na. För dessa uppgifter redogörs i Elos ersättningsförklaring.

Till Elos närmaste krets hör medlemmarna i ledningsgruppen och deras äkta hälfter, omyndiga som de är intressebevakare för samt företag som de har bestämmande inflytande i. Transaktioner med personer som hör till bolagets närmaste krets behandlas i enlighet med bolagets insiderregler. Beslut om betydande transaktioner med Elos ledning och ledningens närmaste krets fattas alltid av Elos styrelse. Eventuella transaktioner med den närmaste kretsen rapporteras på Elos webbplats.

6. INTERN KONTROLL OCH RISKHANTERING

Styrelsen har totalansvar för ordnandet av den interna kontrollen och riskhanteringen samt för utvärderingen av den interna kontrollen varje år. Styrelsen ska regelbundet utvärdera bolagsstyrningen, de skriftliga handlingsprinciperna (inkl. riktlinjerna för intern kontroll och riskhantering) och kontinuitetsplanen. Styrelsen godkänner riktlinjerna för intern kontroll samt de allmänna riktlinjerna, ansvarsfördelningen och de viktigaste principerna (riskhanteringspolicyn) för riskhantering och riskhanteringsplanen i anslutning till bolagsstyrningen samt följer varje år upp hur de föreslagna styråtgärderna framskrider. Styrelsen biträds av revisionsutskottet.

Verkställande direktören ansvarar gentemot styrelsen för ordnandet av intern kontroll och riskhantering samt för beredningen av innehållet i riskhanteringsplanen som innehåller bolagets viktigaste risker och som ska godkännas av styrelsen samt för uppföljningen av riskhanteringen. Verkställande direktören biträds i dessa uppgifter av den oberoende övervakningen, som utgörs av oberoende riskövervakning och business control, ekonomi och övervakning av placeringsrisker, aktuariefunktionen och compliance.

Direktörerna för affärsfunktionerna och stödenheterna ansvarar för den interna kontrollen, för genomförandet av riskhanteringsåtgärderna och för att bolagets riskhanteringsprinciper och förfaranden efterföljs inom sina respektive ansvarsområden. Affärsfunktionerna deltar i upprättandet av bolagets riskhanteringsplan och kontinuitetsplanering. Den interna revisionen stöder bolagets ledning och styrelse i att uppnå målen genom att utvärdera om bolagsstyrnings-, riskhanterings-, och kontrollprocesserna är tillräckliga och effektiva, genom att meddela rekommendationer och ge konsultering i syfte att förbättra och utveckla dem.

Elo har en koordineringsgrupp för den interna kontrollen, som är ett beredande och koordinerande organ bestående av verkställande direktören och representanter för den andra och tredje försvarslinjen med uppgift att stärka ett gott förvaltningsätt och den interna kontrollen. Gruppen bereder, utreder och behandlar ärenden som avviker från den normala affärsrörelsen.

Compliance-funktionen utgör en del av Elos interna kontroll med uppgift att verkställa myndighetsbestämmelser samt allmän bästa praxis för intern kontroll. Compliance-funktionen utgör också en del av Elos riskhantering, inom vilken målet är att stöda affärsverksamheten speciellt i hanteringen av juridiska risker och compliance-risker samt att övervaka och rapportera om dem till revisionsutskottet och ledningen. Utöver att övervaka efterlevnaden av bestämmelser ansvarar Elos compliance officer även för bl.a. ärenden som gäller Elos insiders och närmaste krets samt för att förebygga intressekonflikter.

7. BESKRIVNING AV DEN INTERNA KONTROLLENS OCH RISKHANTERINGSSYSTEMENS HUVUDDRAG I ANSLUTNING TILL DEN EKONOMISKA RAPPORTERINGSPROCESSEN

Elos ekonomiska rapporter har upprättats i enlighet med bokföringslagen, aktiebolagslagen, försäkringsbolagslagen och lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag som reglerar bokföringen, bokslutet och rapporteringen i arbetspensionsbolag samt i enlighet med lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden, social- och hälsovårdsministeriets förordning om försäkringsföretags bokslut och koncernbokslut, bokföringsförordningen, de beräkningsgrunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställer samt Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar.

Styrelsen har godkänt bolagets riskhanteringspolicy samt riskhanteringsplanen, i vilken rapporteringen av ekonomiska risker beaktas.

Elo publicerar preliminära uppgifter om sitt bokslut och det officiella bokslutet på sin webbplats. Efter det första halvåret publiceras en delårsrapport för årets första sex månader. Därtill publicerar Elo kortare delårsrapporter om placeringsverksamheten och solvensen för det första och tredje kvartalet.

Ansvar för den ekonomiska rapporteringen till styrelsen, ledningen, myndigheterna och för offentligheten ankommer på enheten för ekonomi och övervakningen av placeringsrisker oberoende av den rapporterande funktionen. För den oberoende rapporteringen av driftskostnader ansvarar enheten för oberoende riskövervakning och business control.

Enheten ekonomi och övervakning av placeringsrisker rapporterar till bolagets styrelse minst varje månad om solvensnyckeltalen och stresstesten, uppkomsten och disponeringen av totalresultatet, placeringarna jämte avkastning till marknadsvärde och klassificera-

de enligt risk, placeringsverksamhetens mål och utfall samt om riskgränserna enligt placeringsplanen och efterlevnaden av dem. Den totala riskställningen och solvenstalen har därtill rapporterats till styrelsen varje månad enligt bolagets egna modeller.

Solvensställningen följs upp i enheten för ekonomi och övervakning av placeringsrisker varje dag och ledningen rapporteras flera gånger i veckan om solvensställningen enligt myndighetsbestämmelserna och bolagets egna modeller. Övriga viktiga nyckeltal om bolagets resultat och placeringsverksamheten rapporteras till ledningen varje vecka. Riskerna och avkastningen per tillgångsslag, inklusive derivat, rapporteras till portföljförvaltarna och medlemmarna i ledningsgruppen för placeringsverksamheten varje vecka. Inom placeringsystemen upprätthålls en position på dagsnivå, varför även rapportering på dagsnivå kan genomföras vid behov. Inom enheten för ekonomi och övervakning av placeringsrisker följer man därtill upp riskgränserna enligt placeringsplanen och efterlevnaden av dem.

Vid bedömningen av Elos totala riskställning och risktäckningskapacitet har de viktigaste nyckeltalen utgjorts av solvenskapitalet i förhållande till ansvarsskulden (solvensnivå) och solvenskapitalet i förhållande till solvensgränsen i enlighet med bestämmelserna (solvensställning). Beräkningen av solvenskapitalet och solvensnyckeltalen beskrivs i principerna för upprättande av bokslut och i guiden för läsandet av nyckeltalen. Övriga betydande poster med tanke på den ekonomiska rapporteringen är avkastningskravet på ansvarsskulden, värderingen av placeringar och resultatet av placeringsverksamheten till verkligt värde.

Aktuariefunktionen och bolagets ansvariga försäkringsmatematiker säkerställer att ansvarsskulden är rätt i bolagets system, bokslut och i beräkningen av solvensgränsen. Mitt under året bedöms ansvarsskulden i enheten för ekonomi och övervakning av place-

ringsrisker, och dess riktighet säkerställs med arbetsanvisningar, avstämningsrutiner och genom ett nära samarbete med aktuariefunktionen och den ansvariga försäkringsmatematikern. I bokslutet är förändringsprocenten för den försäkrade ArPL-lönesumman en uppskattning som grundar sig på Areks plock ur försäkringsbeståndet samt på aktuariefunktionens analyser. Förändringen i lönesumman under året har bedömts utifrån Pensionsskyddscentralens prognoser och bolagets egna analyser. Uppskattningen av lönesumman inverkar på premieinkomsten inom ArPL-försäkringen och ansvarsskulden, men den har just inte någon inverkan på bolagets totalresultat. Den exakta ansvarsskulden räknas varje år efter att årsavräkningarna färdigställts.

Värdet på placeringarna i bokslutet fastställs på det sätt som anges i principerna för upprättandet av bokslutet. Beträffande onoterade aktier, kapitalfonder, fastighetsfonder och fastigheter säkerställer enheten för ekonomi och övervakning av placeringsrisker att marknadsvärdena är prissatta enligt avtalade principer. För att säkerställa riktigheten av placeringssystemets marknadsvärden och kreditklasser tillämpar enheten för ekonomi och övervakning av placeringsrisker en regelbunden avstämningsrutin. Fastställandet av marknadsvärdena sker med ett tidsmässigt dröjsmål, men dess inverkan har varit liten.

I bolagets affärsbokföring görs periodiseringar som hänför sig till räkenskapsperioden och uppgifterna i huvudbokföringen avstäms i delbokföringens system. Under räkenskapsåret görs avstämningsrutiner varje månad. De ekonomiska rapporternas riktighet säkerställs med regelbundna avstämningsrutiner mellan olika källsystem och datalager, arbetsbeskrivningar, processbeskrivningar, en god yrkeskompetens samt genom ett nära samarbete och informationsutbyte mellan enheten för ekonomi och övervakningen av placeringsrisker och placeringsenheten.

Operativa risker som hänför sig till den ekonomiska rapporteringen, övervakningen av placeringsrisker, bokföringen och betalningsrörelsen kartläggs varje halvår på riskkartläggningsmöten som koordineras av enheten för oberoende riskövervakning och business control. De identifierade riskernas betydelse och sannolikhet utvärderas i fråga om varje enskild risk och för varje risk upprättas en riskhanteringsplan och deras realisering följs upp. Risker som varit nära att realiseras eller som realiserats i rapporterings- och övervakningsprocessen samt i bokföringen och betalningstrafiken rapporteras som en avvikande compliance-risk eller operativ risk. Enheten för oberoende riskövervakning och business control koordinerar därtill varje år uppdateringarna i kontinuitetsplanen för enheten för ekonomi och övervakning av placeringsrisker.

STYRELSEN

Ordförande:

PEKKA SAIRANEN

f. 1957, ekon.mag.
direktör, Domus Gruppen Ab

Medlem i Finlands Näringslivs företagardelegation, medlem i direktionen för Byggproduktindustrin RTT, ordförande för Snickeriindustrin rf, ledamot i styrelsen för Skogsindustrin rf, vice ordförande i direktionen för Förbundet för finländskt arbete, medlem i familjeföretagsdelegationen vid Familjeföretagarnas förbund, ledamot i styrelsen för Ekonomiska informationsbyrån (TAT), ledamot i styrelsen för Åbo handelskammare, medlem i fullmäktige för Centralhandelskammaren

Första vice ordförande:

ANN SELIN

f. 1960, eMBA
ordförande, Servicefacket PAM rf

Ledamot i styrelsen för VVO-koncernen Abp, styrelseledamot och medlem i arbetsutskottet för FFC, medlem i Arbetslöshetsförsäkringsfondens förvaltningsråd, medlem i Utbildningsfondens förvaltningsråd, styrelseordförande och medlem i arbetsutskottet för UNI Global Union, ledamot i styrelsen för UNI Europa

Andra vice ordförande:

HEIMO J. AHO

f. 1949, diplomekonom, kommerseråd
styrelsens ordförande, SKS Group Oy och SKS Groups dotterbolag

Medlem i Finlands Näringslivs valutskott, ordförande för valutskottet vid Handelsförbundet i Finland, ledamot i styrelsen för Elfving Oy Ab, medlem i Finlands Näringslivs företagardelegation och valutskottets ordförande, ordförande för Nordeas Delegation, medlem i Familjeföretagens delegation, medlem i garantiföreningen för Liikesivistysrahasto, styrelseordförande för Linturantasäätiö, medlem i delegationen för Helsingforsregionens handelskammare och medlem i valutskottet, medlem i Centralhandelskammarens delegation, ordförande för stödstitelsen för Helsingfors Handelshögskola, ordförande för Teknikakademiens Näringslivsråd

EEVA-LIISA INKEROINEN

f. 1963, juris kand.
direktör och medlem i ledningsgruppen, Teknologiindustrin rf

Medlem i Centralarkivet för Finlands Näringslivs delegation, medlem i Pensionsskyddscentralens representantskap, ledamot i styrelsen för Arbetslöshetsförsäkringsfonden

JARI KARLSON

f. 1961, ekon.mag.
ekonomi- och förvaltningsdirektör, Orion Abp

Ledamot i styrelsen för Polttimo Oy, ledamot i styrelsen för Finlands veterinärmedicinska stiftelse

HEIKKI KAUPPI

f. 1955, diplomingenjör, MBA
verkställande direktör, Teknikens Akademikerförbund TEK rf

Medlem i styrelsen för Akava, ordförande i styrelsen för Förhandlingsorganisationen för högre tjänstemän FHT rf, ordförande för AKAVA rf:s pensionspolitiska arbetsgrupp, ledamot i styrelsen för Industrins löntagare rf

ANTTI KULJUKKA

f. 1961, pol.mag., eMBA
verkställande direktör, Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia

Medlem i styrelsen för Försäkringsaktiebolaget Fennia Liv, medlem i styrelsen för Finansbranschens Centralförbund, medlem i delegationen för Helsingforsregionens handelskammare, medlem i Kadettkärens ekonomisektion, medlem i delegationen för HelsinkiMission, ordförande för Trafikförsäkringscentralen, medlem i styrelsen för Jägarstiftelsen, vice ordförande för den finska Orienteringsstiftelsens delegation

REIJA LILJA

f. 1954, Ph.D.
docent, Aalto-universitetets handelshögskola

STYRELSEN

OUTI LÄHTEENMÄKI-LINDMAN

f. 1965, juris kand., vicehäradshövding
Senior Vice President, Outsourcing Division,
Client Solutions, Accountor

*Ledamot i styrelsen för Bokföringsbyråernas arbetsgivar-
förening*

JORMA MALINEN

f. 1959, automationsplanerare
ordförande, Fackförbundet Pro rf

*Ledamot i styrelsen för Fackförbundet Pro rf, styrelseledamot
och medlem i arbetsutskottet för STTK, ordförande för Öm-
sesidiga Försäkringsbolaget Turvas förvaltningsråd, medlem i
Arbetslöshetsförsäkringsfondens förvaltningsråd, ordförande
för styrelsen för Levin Matkailukeskus Oy, ledamot i styrel-
sen för Majvik Oy, ordförande för styrelsen för STTK-Lomat
Oy, ledamot i styrelsen för Kustavin Matkailu Oy, ledamot i
styrelsen för VVO-koncernen Abp, ordförande för styrelsen för
Industrins Löntagare TP rf, ledamot i styrelsen för Löntagarnas
forskningsinstitut*

HARRI MIETTINEN

f. 1962, ekon.mag.
direktör, Centrallaget för Handelslagen i Finland
SOK Fältgruppen

Vice ordförande för Finlands Näringsliv EK:s forskningsutskott

ERKKI MOISANDER

f. 1953, ekonom
chefdirektör, LokalTapiola-gruppen

*Vice ordförande för styrelsen för Finansbranschens Central-
förbund, medlem i Andelsrörelsens förhandlingsdelegation,
medlem i Helsingforsregionens handelskammars delegation,
ledamot i styrelsen för Eurapcon*

JUSSI MUSTONEN

f. 1955, pol.lic.
direktör, Finlands Näringsliv EK rf

*Ledamot i styrelsen för Etlatiety Oy, ledamot i styrelsen för
EK-Tiety Oy, ledamot i styrelsen för Skattebetalarnas Central-
förbund, medlem i direktionen för Förbundet för finländskt
arbete*

ANTTI NEIMALA

f. 1963, vicehäradshövding, LL.M
vice verkställande direktör, Företagarna
i Finland

*Ledamot i styrelsen för Skattebetalarnas
Centralförbund rf*

OLAVI NIEMINEN

f. 1952, optiker, utbildad i hållbar tillväxt
ordförande för styrelsen, Piiloiset by Finnsusp Oy

*Vice ordförande för styrelsen för Ocuspecto Oy, ordförande för
Företagarna i Finlands arbetsmarknadsdelegation, medlem i
familjeföretagsdelegationen vid Familjeföretagarnas förbund,
medlem i delegationen för Egentliga Finlands NMT-central,
ordförande för delegationen för läroavtalsverksamheten i Åbo*

SINIKKA NÄÄTSAARI

f. 1961, mag. i samhällsvetenskaper
chef för sociala frågor, FFC rf

*Ledamot i Pensionsskyddscentralens styrelse, ledamot i
styrelsen för Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund,
ledamot i Vanda stadsstyrelse*

styrelseledamot fr.o.m. 24.11.2015

TIMO VALLITTU fram till 24.11.2015

STYRELSEN

SUPPLEANTER

ANTTI AHO

f. 1969, ekon.mag.
verkställande direktör, Aava Terveyspalvelut Oy

Ordförande i styrelsen för Läkarcentralen Aava Ab, ordförande i styrelsen för Medimagneetti Oy, ordförande i styrelsen för Uudenmaan Seniorikodit Oy, ordförande i styrelsen för Yhtyneet Laboratoriot Oy, vice ordförande i styrelsen för Kiinteistö Oy Luna, ledamot i styrelsen för Klinisen Kemian Tutkimusäätiö, ledamot i styrelsen för Kiinteistö Oy Vega, ledamot i styrelsen för Lääkäripalveluyritykset ry, ledamot i styrelsen för Aho Group Oy, ledamot i styrelsen för Docrates Cancersjukhus, ledamot i styrelsen för läkarcentralen Pikkujätti för barn och unga, ledamot i styrelsen för Yhtyneet Medix Laboratoriot Oy, ledamot i Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennias förvaltningsråd

JUKKA IHANUS

f. 1977, juris kand.
direktör, STTK rf

Suppleant i Pensionsskyddscentralens styrelse, ledamot i styrelsen för Studenternas hälsovårdsstiftelse, ordförande i styrelsen för Utbildningsfonden

styrelsesuppleant fr.o.m. 24.11.2015

JOUKO LIIMATAINEN

f. 1954, ekon. mag. och fil. stud.
vice verkställande direktör, Scandic Hotels Oy

Ledamot i styrelsen för Scandic Hotels Ab, medlem i Finlands Näringslivs energidelegation, suppleant i styrelsen för Turism- och Restaurangförbundet rf

DANIELA YRJÖ-KOSKINEN

f. 1971, ekon. mag.
verkställande direktör, Novita Oy

Ledamot i styrelsen för Novita Oy, ledamot i styrelsen för TMA Tekstiili ja Muotialat ry, ledamot i styrelsen för Suomen Tekstiili & Muoti ry

KATJA VEIRTO fram till 24.11.2015

FÖRVALTNINGSRÅDET

Ordförande:

KLAUS SAARIKALLIO, f. 1955
styrelseledamot, Normek Oy

Första vice ordförande

HÅKAN NYSTRAND, f. 1955
ordförande, METO – Skogsbranschens Experter rf

Andra vice ordförande

ILKKA BROTHERUS, f. 1951
verkställande direktör, Sinituote Oy

Ledamöter:

VESA AALLOSVRTA, f. 1961
organisationschef, Metallarbetarnas Förbund rf

ANTTI HAKALA, f. 1967
direktör, Fackförbundet Pro rf

MARIA HANHO, f. 1982
verkställande direktör, Vaissi Oy

MIA HARKKO, f. 1971
huvudförtroendeman, Kymen Seudun Osuuskauppa

JOHANNA HEIKKILÄ, f. 1962
personaldirektör, Apetit Oy

MAIJA HJELT, f. 1970 (fr.o.m. 21.4.2015)
ekonomidirektör, Veikkaus Ab

MARKKU HOLM, f. 1953
verkställande direktör, RTV-Yhtymä Oy

SAULI HUIKURI, f. 1958
verkställande direktör, Joutsen Media Oy

IRENE HÄMÄLÄINEN, f. 1956
senior expert, TEAM Industribranschernas fackförbund rf

TIMO JAACKOLA, f. 1953
verkställande direktör, Nestor Cables Oy

KAAARLO JULKUNEN, f. 1955
andra vice ordförande, Servicefacket PAM rf

MERJA JUSELIUS, f. 1958
systemplanerare, personalens representant,
Ömsesidiga Arbetspensionsförsäkringsbolaget Elo

TERO JUSSILA, f. 1958
ekonomidirektör, Maintpartner Group Oy

JUSSI JÄRVENTAUS, f. 1951
verkställande direktör, Företagarna i Finland rf

ESKO JÄÄSKELÄINEN, f. 1956
verkställande direktör, Suur-Seudun Osuuskauppa

PEKKA KAMPAN, f. 1962
byggchef, Y-stiftelsen

OLAVI KAUKONEN, f. 1956
verkställande direktör, A-klinikkasäätiö

ANTTI KEMPPI, f. 1978
verkställande direktör, Kempinvest Oy

ISMO KOKKO, f. 1971
förhandlingsdirektör, Ingenjörsförbundet rf

MARKKU KOSKINEN, f. 1962
verkställande direktör, Koskisen Oy

TAPIO KUITTINEN, f. 1959
verkställande direktör, Ideal Keittiöt Oy

KALLE KUJANPÄÄ, f. 1969
ekonomidirektör, Finn-Power Oy

VELI-MATTI KUNTONEN, f. 1965
(fr.o.m. 21.4.2015)
ordförande, Finlands Livsmedelsarbetareförbund
SEL rf

HEIKKI KYNTÄJÄ, f. 1952 (fr.o.m. 21.4.2015)
ekonomidirektör, Atria Abp

VILLE LAINE, f. 1970
verkställande direktör, Lojer Oy

TIMO LEHTINEN, f. 1964
ekonomidirektör, YIT Abp

TIMO LEPISTÖ, f. 1959
verkställande direktör, Nordic Morning Oyj

OTTO MIKKONEN, f. 1949
industriråd

TIMO MÄKI-ULLAKKO, f. 1963
verkställande direktör, Pirkanmaan Osuuskauppa

HEIKKI NIKKU, f. 1956
verkställande direktör, CGI Nordic

MARKKU PALOKANGAS, f. 1957
direktör, Fackförbundet Pro rf

ANTTI PELTONEN, f. 1954
verkställande direktör, Kolster Oy Ab

TERHI PENTTILÄ, f. 1972
verkställande direktör, Länsilinjat Oy

KUSTAA PIHA, f. 1978 (fr.o.m. 21.4.2015)
verkställande direktör, Med Group Oy

MARKO PIIRAINEN, f. 1975 (fr.o.m. 21.4.2015)
ordförande, Bil- och Transportbranschens Arbetar-
förbund AKT rf

KATARIINA POSKIPARTA, f. 1961 (fr.o.m.
21.4.2015)
verkställande direktör, Studenternas hälsövningsstif-
telse

KYÖSTI PÖRY, f. 1952
verkställande direktör, Paperinkeräys Oy

PEKKA RANTAMÄKI, f. 1953
koncernidirektör, Teknos Group Oy

ANSU SAARELA, f. 1978
ekonomidirektör, Bauhaus & Co Kb

ANTTI SAHI, f. 1956
verksamhetsledare, Centralförbundet för lant- och
skogsbruksproducenter MTK rf

KIMMO SIMBERG, f. 1959
verkställande direktör, Etelä-Pohjanmaan Osuus-
kauppa

KEIJO TARNANEN, f. 1972
jurist, Förbundet för den offentliga sektorn och
välfärdsområdena JHL rf

MAIJA TERVONEN, f. 1952

JUKKA TIKKA, f. 1953
styrelsens ordförande, Länsi-Savo Oy

MIKA VARJONEN, f. 1974
verksamhetsledare, Tradenomförbundet TRAL rf

JOUKO VEHMAS, f. 1956
kommerseråd, Kymen Seudun Osuuskauppa

PENTTI VIRTANEN, f. 1964
verkställande direktör, FSP Finnish Steel Painting Oy

OLLI VORMISTO, f. 1967
verkställande direktör, Osuuskauppa Hämeenmaa

ANTTI YLIKORKALA, f. 1974 (fr.o.m. 21.4.2015)
vice verkställande direktör, Attendo Terveyspalvelut

JANNE YLINEN, f. 1975
verkställande direktör, Kokkolan Halpa-Halli Oy

JAANA YLITALO, f. 1969
intressebevakningsdirektör, Servicefacket PAM rf

TOM KAISLA (fram till 21.4.2015)
TAUNO MAKSNIEMI (fram till 21.4.2015)
TUULA A. PAUNONEN (fram till 21.4.2015)
HANNU TARSARANTA (fram till 21.4.2015)

LEDNINGSGRUPPEN

SATU HUBER

verkställande direktör
f. 1958, ekonomie magister

Ledamot i styrelsen för YIT Abp, ledamot i styrelsen för Arbetspensionsförsäkrarna TELA rf, medlem i Helsingforsregionens handelskammare och Centralhandelskammarens delegationer, ledamot i styrelsen för Näringslivets delegation EVA och Näringslivets forskningsinstitut ETLA, medlem i förvaltningsrådet för Finlands Kulturfond, medlem i Trilateral Commission, medlem i Strategic Committee of Agence France Tresor, kurator för studentkåren vid Svenska handelshögskolan, medlem i Advisory Board för Hanken Centre for Corporate Governance

verkställande direktör fr.o.m. 1.6.2015

MIKA AHONEN

direktör för juridiska ärenden, planering, kommunikation och compliance
f. 1967, juris kandidat

MATTI CARPÉN

direktör, kundrelationer och kundkanaler, ICT
f. 1960, diplomingenjör

Ledamot i styrelsen för Tieto Esy Ab, ledamot i styrelsen för Arek Ab, ledamot i styrelsen för LTC-Otso Oy

HANNA HIIDENPALO

direktör, placeringsverksamhet
f. 1966, ekonomie magister

Ledamot i styrelsen för och ordförande för finanskommittén vid Finlands Kulturfond, ledamot i styrelsen för Lindström Invest Oy, medlem i direktionen för Kyrkans pensionsfond, medlem i styrelsen för Suomen Lääketieteiden säätiö, medlem i ekonomiutskottet vid Aalto-universitetets studentkår, medlem i Aalto-högskolestiftelsens investeringskommitté, medlem i kapitalförvaltningsutskottet vid Stiftelsen för diabetesforskning

MIKKO KARPOJA

direktör, aktuariefunktionen, ansvarig försäkringsmatematiker
f. 1962, politices magister, SGF

ERJA KETKO

direktör, oberoende riskövervakning och business control
f. 1967, ekonomie magister, forstmästare

SARIANNE KIRVESMÄKI

direktör, ekonomi och övervakning av placeringsrisker
f. 1966, kandidat i naturvetenskaper, MBA

KEIJO KOUVONEN

direktör, försäkringar och pensioner
f. 1953, filosofie kandidat

Medlem i Pensionsskyddscentralens representantskap, medlem i Ömsesidiga Försäkringsbolaget Turvas förvaltningsråd, ordförande för Försörjningsberedskapscentralens försäkringspool

HILKKA MALINEN

direktör, personaltjänster
f. 1963, pedagogie magister

Vice ordförande för personalutvecklingskommittén och medlem i arbetsmarknadskommittén vid Finansbranschens Centralförbund, medlem i utbildnings- och arbetskraftsutskottet vid Helsingforsregionens handelskammare

medlem i ledningsgruppen fr.o.m. 1.6.2015

LEDNINGSGRUPPEN FÖR PLACERINGSVERKSAMHETEN

verkställande direktör Satu Huber (ordförande)
direktör Hanna Hiidenpalo
direktör Jonna Ryhänen
direktör Timo Stenius
direktör Erja Ketko
direktör Sarianne Kirvesmäki

SAKKUNNIGLÄKARE

MAARIT GOCKEL, direktör för medicinska ärenden
med. doktor, specialistläkare i fysiatri, specialkompetens i smärtvård,
rehabilitering och försäkringsmedicin

JYRKI VARJONEN, överläkare
med.lic., specialistläkare i psykiatri, specialkompetens i försäkrings-
medicin

LOTTA AUTIO, sakkunnigläkare
med.lic., specialistläkare i företagshälsovård

HANNELE HEILÄ, sakkunnigläkare
med. doktor, specialistläkare i psykiatri, specialkompetens i psykoterapi
och försäkringsmedicin, psykoterapeut (högre specialnivå)

TIMO HONKANEN, sakkunnigläkare
med. lic., specialistläkare i internmedicin, specialkompetens
i försäkringsmedicin

KIMMO KUOPPASALMI, sakkunnigläkare
MKD, specialistläkare i psykiatri, docent, specialistläkare
i idrottsmedicin, kompetens som psykiatriprofessor

MIKKO NYKÄNEN, sakkunnigläkare
med.lic., specialistläkare i företagshälsovård, specialkompetens
i försäkringsmedicin

RAUNI PIETILÄ, sakkunnigläkare
med.lic., specialistläkare i företagshälsovård

TAPIO ROPPONEN, sakkunnigläkare
med. lic., SVM, specialkompetens i försäkringsmedicin

JUHANI RÄMÖ, sakkunnigläkare
med. doktor, docent i kirurgi, specialistläkare i kirurgi samt thorax- och
blodkärlskirurgi, specialkompetens i försäkringsmedicin

TUULA RÖNKKÖ-KUIVALAINEN, sakkunnigläkare
med. lic., specialistläkare i psykiatri, psykoterapeut
(högre specialnivå), specialkompetens i psykoterapi och som utbildare
i psykoterapi

HANNU VANHANEN, sakkunnigläkare
med. doktor, docent i internmedicin, specialkompetens
i försäkringsmedicin

REVISOR

REVISOR
revisionssammanslutningen Ernst & Young Oy,
huvudansvarig revisor Ulla Nykky, CGR

